

ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΘΡΑΚΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΓΙΡΟΛΟΓΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤ'

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤ' 320

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΣΙΣ "ΘΡΑΚ"

1936

ВЕРИЛИСЬ
ВЕРИЛИСЬ
ВЕРИЛИСЬ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΙ

Ἔχω κ' ἐγὼ δεσμούςσ ἀίματος μετὰ τὴν Θράκην. Θρακιώτης—ἀπὸ τὴν Ξάνθην—ἦταν ὁ πατέρας τῆς μάνας μου. Θρακιώτης ἀπὸ κείνους, ποὺ κατέβηκε νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν Μεγάλην Ἰδέαν στὰ 1821. Γι' αὐτὸ ἡ τιμὴ ποῦ μούκανε τὸ Θρακικὸ Κέντρον, ζητῶντας νὰ προλογίσω τὴν Ἀνθολογίαν τῶν νεωτέρων ποιητῶν τῆς Θράκης, μετὰ συγκίνησῃ ὄχι μόνον ὡς ἱστορικὸ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ἡ Ἀνθολογία τῶν νεωτέρων ποιητῶν τῆς Θράκης περιέχει στίχους τῶν Κ. Θαλίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Γ. Βιζυνοῦ, Θανάση Κατραπάνου, Ν. Ποριώτη, Κ. Παράσχου, Μ. Ἀποστολίδου, Κώστα Βάρναλη, Ἀργὴν Κόρακα καὶ ἄλλων. Γενικώτερη ἐντούτοις Ἀνθολογία Θρακικὴ θὰ εἶχε ν' ἀνατρέξῃ στὰ περασμένα, νὰ πάρῃ ἴσως ἀφετηρίαν τῆς τὸ 1800, νὰ μὴν παραλείψῃ τοὺς Φαναριώτες—τὸ Νερουλό, τοὺς Σούτσους, τοὺς Ραγκαβῆδες καὶ τὸν Ἡλία Τανταλίδου, διδάσκαλον τοῦ Βιζυνοῦ.

Μία τέτοια συλλογὴ θὰ ἰκανοποιήσῃ ἴσως πρὸ πολλοῦ τὴν ἱστορικὴν μάς περιέργειαν. Ἴσως μάλιστα καὶ τὴν αἰσθητικὴν μάς. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πῶς μερικοὶ ἀπὸ τοὺς καλύτερους στίχους τῆς καθαρεύουσας ἔχουν γραφῆ ἀπὸ Πολίτες.

Πολλοὶ θὰ μορφάσουν—οἱ κριτικοὶ τοῦ ἀπολύτου θὰ ποῦν πῶς δὲ χρειάζεται οὔτε ἡ μεγαλύτερη ἀνθολογία ποὺ φαντάστηκα ἐγὼ, οὔτε ἡ παρούσα. Λάθος. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Θρακικοῦ Κέντρον εἶναι δικαιολογημένη. Εἶναι μέσα στοὺς σκοποὺς τοῦ ἔθνικοῦ συλλόγου ποὺ θέλει νὰ μάς γνωρίσῃ μετὰ τὴν Θράκην, μετὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν τοπογρα-

φία, τὴ λαογραφία, τὶς παραδόσεις της, μὲ τοὺς λογίους της,—τοῦ συλλόγου πού θέλει νὰ καθορίσῃ τὴν ὀποιαδήποτε συμβολὴ τῆς Θράκης στὴ Νέα Ἑλληνικὴ Ἀναγέννησι. Ἡ Ἀνθολογία τῶν ποιητῶν τῆς Θράκης θὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον γιὰ τοὺς Θρακιώτες—πού θὰ ἐκτιμῆσουν τὴν ἔμπνευσι τῶν συμπατριωτῶν τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους ὅσοι καταγίνονται στὴν ἔρευνα τοῦ λογοτεχνικοῦ παρελθόντος καὶ παρόντος.

Ἐδῶ κ' ἑκατὸ περίπου χρόνια ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦτσος ἔγραφε πῶς :

Εἰς τὸν ὠραῖον Βόσπορον,
εἰς τῆς τρυφῆς τὰ στήθη,
ἢ ποίησις τῆς νέας μας
Ἑλλάδος ἐγεννήθη.
Ἐκεῖ ὁ Ἀθανάσιος,
ὁ νέος Ἀνακρέων,
ὠραῖος πρῶτος ἔψαλε
τὰ κάλλη τῶν ὠραίων. . .

Ὁ Ἀθανάσιος (Χρηστόπουλος) δὲν ἦταν Πολίτης, ἦταν Καστοριανός, ἀλλὰ τὸ τάλαντό του ξύπνησε στὸ Φαναριώτικο περιβάλλον—στὴν Πόλι καὶ στίς Ἡγεμονίες. . . Φαναριώτες ἦταν οἱ Σοῦτσοι, οἱ Ραγκαβῆδες,—στὴν Πόλι ἔγραψε ὁ Τανταλίδης τὰξιόλογα παιδικὰ του τραγούδια καὶ τοὺς σατυρικοὺς καὶ λυρικοὺς στίχους του στὴν ἀπλὴ καὶ τὴν ὑπερκαθαρεύουσα,—ἀπὸ τὸ Βυζάντιο ξεκίνησε μιὰ Σχολὴ Ποιητικὴ, σέ δική της γλῶσσα καὶ μετρικὴ, ἡ Σχολὴ πού βρῆκε τὴν ἀνθοί της στὸν Ἀλέξανδρο Ραγκαβῆ καὶ τὸ ποίημά του «Διονύσου Πλοῦς». Βυζαντινὸς ἦταν ὁ Καβάφης.

Καὶ δὲν πρέπει νὰ βλέπουμε τὰ πράγματα ἀπὸ τὴ μιά τους ὄψι μοναχά : Ἦταν τὸ Φανάρι κέντρο τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ καιροῦ (τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς), κέντρο συντηρητικῶν, ὅσον ἀφοῶ τὴ γλῶσσα πρὸ πάντων. Κι ὁμως στὸ Φαναριώτικο περιβάλλον τῆς Πόλης

καὶ τῶν ἡγεμονιῶν βγήκαν οἱ παλαιότεροι θεωρητικοὶ τοῦ δημοτικισμοῦ. Καὶ πρὸ πάντων ὁ ἀσύγκριτος Καταρτζής....

Ἄπ τὸς ποιητὰς ποῦ θὰ περιλάβῃ ἡ Θρακικὴ Ἀνθολογία ὁ Θαλίδης εἶναι γνωστὸς γιὰ ἓνα ρωμαντικὸ ποίημα ποῦ πολυτραγουδήθηκε—καὶ εἶν' ἀκόμη στὴ μνήμη ὄχι μόνο τῶν γεροντοτέρων. Πῶς θὰ μποροῦσε νὰ τὸ παραλείψῃ κανεὶς ; Οἱ αἰσθητικὲς μας προτιμήσεις ἔχουν ἀλλάξει, ὅμως ἔχουμε πάντα τὴν περιέργεια νὰ μάθουμε τί ἄρесе στοὺς χτεσινοὺς καὶ τοὺς προχτεσινοὺς, στὴ γενεὰ τοῦ θρηνητικοῦ αἰσθητισμοῦ καὶ τῶν ἀπελπισμένων ἐρώτων. Τὸ ποίημα τοῦ Θαλίδη, κ' ἡ μουσικὴ ποῦ τὸ συνώδευε ἀντηχοῦσε στὴ φιλόθρηνη ψυχοτροπία μιᾶς ἐποχῆς.... Ὅσο γιὰ τὸν Κουρτίδη γρήγορα ἄφησε τὴν ποίησι καὶ τὴν ἀφήγησι γιὰ νάφοσιωθῇ—μὲ πόσο ζῆλο—στὴ μόρφωσι τῆς νεολαίας ὁ φιλοσοφημένος αὐτὸς παιδαγωγὸς καὶ κριτικὸς στὶς ᾠρες του.

Ὁ Βιζυηνὸς εἶναι βέβαια λιγώτερο ποιητῆς καὶ περισσότερο πεζογράφος : Τὸ Ἀμάρτημα τῆς Μητρός Μου, ὁ Μοσκῶβ Σελήμ, Τὸ Μόνον τῆς Ζωῆς μου Ταξίδιον, καθετὶ ποῦ ἀφηγήθηκε ὁ Βιζυηνὸς ἔχει πάρει τὴ θέσι του στὴ λογοτεχνία μας. Εἶναι ὁ ἄξιος πρωτοπόρος τοῦ ψυχολογικοῦ διηγήματος στὴν Ἑλλάδα. Τὸ διηγηματικὸ του ἔργο εἶναι περιωρισμένο στὴν ἑκτασι—ἀλλὰ καταλαβαίνουμε πῶς θὰ εἶχε νὰ μᾶς ἱστορήσῃ ἀκόμη πολλὰ αὐτὴ ἡ Θρακιώτικη μυστικοπαθῆς ψυχὴ.—πῶς θὰ μᾶς ἔδινε ἀκόμη πολλὰ δείγματα τοῦ ταλάντου του, ἂν δὲν ἔχανε τὴν πνευματικὴ του ἰσορροπία καὶ δὲν τέλειωνε ὅπως τέλειωσε τὴ ζωὴ του ὁ αἰθέριος ἐραστὴς τῆς θρυλικῆς Μπετίνας. . . Τῆς Μπετίνας ποῦ τοῦ ἐνέπνευσε τοὺς καλύτερους λυρικοὺς του στίχους.

Ὅ,τι θὰ μείνῃ ἄπ τὸ Βιζυηνὸ δὲν εἶναι βέβαια οἱ Ἄ τ θ ῖ δ ε ς Ἀ ὕ ρ ε ς, ἀλλὰ τὸ πολύπτυχο τραγοῦδι γιὰ τὸ Ἄστρο τῆς Ἀγάπης, οἱ μεταφράσεις τῶν βαλισμάτων, καὶ πρὸ πάντων ἡ στροφὴ στὴν ὁποίαν συγκέντρωσε τὸν καημὸ του γιὰ τὴ Μπετίνα :

Κι από τότε ποῦ θρηνῶ. . .

Καί θά μείνη στή φιλοσοφική μας βιβλιογραφία ἡ ἀξιόλογη μελέτη του «Τὸ καλὸν παρὰ Πλωτίνῳ».

Ὁ Θανάσης Κατραπάνης εἶτε μιμεῖται τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι, εἶτε δίνει εἰκόνες τῆς ἀγροτικῆς πατρίδας του μᾶς κάνει νὰ τὸν προσέχουμε. Οἱ στίχοι του, μὲ τὴν ἰδιωματικὴ συχνὰ γλῶσσα τους, μυρίζουν ἐξοχή: «Ὁ τόπος μου» εἶναι ἴσως τὸ καλύτερο ποίημά του:

Τσαντώ μου ἐσὺ ὡμορφο χωριό. . .

Ζηλωτῆς τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ εἶναι κι ὁ Ραφτόπουλος, ποῦ σωστά ὁ Ἄγρας παρομοιάζει μὲ τὸν Κρυστάλλη. Ζηλωτῆς τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ποῦ κάποτε γηρεύει λυρικούς τόνους ἔξω ἀπὸ τὸ δημοτικὸ πλαίσιο, στοὺς κήπους τῆς γνωμικῆς ποιήσεως.

Ὁ χαλκέντερος Ν. Ποριώτης, πλούτισε τὴ λογοτεχνία μας μὲ τίς μεταφράσεις τόσων Ἑλλήνων καὶ ξένων θεατρικῶν ποιητῶν—κ' ἔγραψε ἀκόμη μιὰ τραγωδία καὶ λυρικούς στίχους, ποῦ δείγματά τους προσφέρει ἡ παρούσα Ἀνθολογία. Ὁ Κλέων Παράσχος, γνωστότερος ὡς κριτικὸς ἔγραψε χαρακτηριστικούς στίχους—φιλοπόνησε ἀκόμη καὶ μεταφράσεις ποιημάτων τοῦ Beauclaire. Εἶν' ἓνας ἐκλεκτός.

Γιὰ τὸν ἠφαιστειώδη Κώστα Βάρναλη, ποιητὴ καὶ πεζογράφο, κριτικὸ καὶ μαχητὴ τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων, μίλησα ἐκτενῶς στὴν Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας καὶ στὸ Συμπλήρωμά της: Εἶναι ἀπὸ τοὺς κορυφαίους μας λυρικούς. Ὁ Ἄργης Κόρακας τραγουδάει τὴν πατρίδα, τὴν πατρίδα ποῦ ἔψαψε νὰ ἐμπνέη τοὺς νέους ποιητὰς:

Πατριδολάτρης νὰ με ἐγώ, Ἑλλάδα μου,
κρασί μοσχάτο, σέρνεις τὴν καρδιά μου. . .

τραγουδάει τὸ θλιμμένο ἔρωτα καὶ τὴ φύσι στίς κατασκευτικὲς ὥρες:

Κ' ἔξαφνα σκάει ἕνας σκοπός, παλιός Ζακυνθινός σκοπός. . .

ὁ «Παλιός Σκοπός» εἶν' ἕνα ἀπ τὰ ὠραιότερα τραγούδια τῆς Ἀνθολογίας, πού θά τὸ ζήλευε ὄχι μόνο ὁ Βάρναλης, ἀλλὰ κι ὁ Μαλακάσης.

Ἄλλὰ δέ θά κάνω ἀνάλυσι τοῦ περιεχομένου τῆς Ἀνθολογίας. Γιατί νὰ προκαταλάβω τὸν ἀναγνώστη; Τὰ λίγα αὐτὰ λόγια σκοπὸ τους ἔχουν νὰ ἐξηγήσουν τὴν ἔκδοσι: Οἱ αἰσθητικοὶ τοῦ ἀπολύτου θά μορφάσουν ὅπως εἶπαμε, θά μορφάσουν ἐκεῖνοι πού θεωροῦν τὴν ποίησι σὰν ὑπόθεσι στενοῦ κύκλου ἀπὸ «μυημένους» μανταρίνους, καὶ δὲν τῆς ἀναγνωρίζουν τὸν εὐρύτερο κοινωνικὸ χαρακτήρα πού ἔχει. Ὅμως οἱ σχετικισταί, καὶ δὲ φοβοῦμαι νὰ πῶ πῶς εἶμαι σχετικιστής, θά ἐπιδοκιμάσουν τὴν πολιτισμένη πρωτοβουλία τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου πού θέλησε νὰ δείξη τὴ συμβολὴ τῆς Θράκης στὴν ποίησι.

Κι ἀλήθεια ἡ συμβολὴ τῆς Θράκης στὴν ποίησι, (ἀκόμη κι ἂν δὲν περιλάβουμε τὴν Πόλι στὴ Θράκη), δὲν εἶναι μικρή. Ὅχι. Ἡ Θρακιώτικη συμβολὴ στὴν πνευματικὴ ἀναγέννησι εἶναι μεγάλη. Ἀρχίζει μὲ τὸ συγγραφέα τοῦ «Μοσκῶβ Σελήμ», καὶ δὲν τελειώνει μὲ τὸ λυρικὸ τῆς «Μαγδαληνῆς» καὶ τοὺς συγχρόνους Θρακιώτες λογίους. . . .

*
* *

Μ' ἀρέσει νὰ βλέπω στὴ Θράκη τὴν πηγὴ τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν πού ἀναγέννησαν τὴ φιλοσοφία στὸν ἔκτον αἰῶνα π. Χ.—πού ἔρριξαν τὸ μυστικὸ τους φῶς στοὺς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος, πού κινοῦν τὴ Νεοπλατωνικὴ σκέψι. «Ἡ θρησκεία τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, γράφει ἕνας ἱστορικός, ἀναπτύχθηκε διαφορετικὰ ἀπὸ τὴ θρησκεία τῆς Ἰωνίας. Ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου πού ἔχει ἀφειρηρία τῆς τῆς Θράκης, ἔγινε ἀφορμὴ γιὰ μιὰ νέα ἀντιμετώπισι τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν κόσμο. . . ». Τὸ φαινόμενο τῆς θρησκευτικῆς ἐκστάσεως ὑπέβαλε στοὺς Ἕλληνες τὴν ἰδέα

πώς ή ψυχή ήταν κάτι πιο πολύ από μια ασθενή αντανάκλασι τοῦ ἐγώ, κάτι πιο πολύ ἀπ τὸ «Κα» νὰ ποῦμε, τὸ «Διπλοῦν» τῆς Αἰγυπτιακῆς θεολογίας—πὼς ἦταν κάτι ξεχωριστὸ ἀπ τὸ σῶμα—πὼς ἔξω ἀπ τὸ σῶμα μπορούσε ή ψυχή νὰ δείξη τὴν πραγματικὴ της ὕπαρξι. Ἀνάλογες ιδέες γέννησε στοὺς «Ἕλληνες ή Ἐλευσινιακὴ λατρεία. . . Ἡ σπίθα ὅμως ποὺ ἀναψε τὴν Ὀρφικὴ λατρεία ἦταν Ἑρακικὴ. Δὲν εἶχε ἄδικο ὁ Βιζυηνὸς νὰ ψάλλη μὲ περήφανη ἀφέλεια πὼς :

Ἀπὸ τὴ Θράκη βρέ παιδιὰ
ἐβγήκεν ή θρησκεία. . .

Ἡ θρησκεία αὐτὴ ξεκινῶντας ἀπὸ τὴ Θράκη κυριάρχησε στὴν Ἀττικὴ, μεταλαμπαδεύτηκε στὴν Ἰταλία καὶ τὴ Σικελία : Ἡ θεολογία τῶν νέων θρησκευτικῶν κοινοτήτων βρισκότανε στὰ ποιήματα τοῦ Ὀρφέα, τοῦ Ἑρακιώτη Ὀρφέα, ποὺ ζωντανὸς κατέβηκε στὸν Ἄδη καὶ ποὺ συνεπὼς «ἦταν ἓνας ὁδηγὸς ἀσφαλῆς τῆς ψυχῆς στὸ δρόμο της πρὸς τὸ Ἐπέκεινα». Σκοπὸς τῶν Ὀρφικῶν Ὀργίων, (Ὀργία σημαίνει μυστήρια—καὶ τὰ ὄργια δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην ὄργια στικὰ), ἦταν ή κάθαρσις τῆς ψυχῆς τοῦ πιστοῦ. Ἔτσι ή ψυχή λυτρωνόταν ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν γεννήσεων,—τῶν διαδοχικῶν μετενσαρκώσεων. Τί ὑποβλητικὸς συμβολισμὸς !

Ἡ προϊστορικὴ Θράκη μητέρα τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν θρησκευτικῶν ιδεῶν, ή Θράκη ή Βυζαντικὴ—ή Θράκη τῶν τελευταίων περιπετειῶν, ή τραγικὴ Θράκη εἶναι στή σκέψιμας ἀξεχώριστη ἀπὸ τὴν ιδεατὴ Ἑλλάδα, ποὺ τὸ Γένος ἄργα ή γρήγορα θὰ πραγματοποιήσῃ. . .

Ὁ ποταμὸς θὰ ξαναβρῆ τὴν κοίτη του.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΘΡΑΚΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ
ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΑΡΓΗ ΚΟΡΑΚΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΑΛΛΙΔΗΣ

Ένας ποιητής, πού είναι σχεδόν άγνωστος, ενώ ένα του ποίημα είναι πανελλήνια γνωστό. Γεννήθηκε στη Σωζόπολι της Β. Θράκης τó 1816 και τó οικογενειακό του όνομα είναι Μαστρονικολάκογλου. Τó πώς βρέθηκε στας Άθήνας με άλλο όνομα φτάνει τά όρια του μυθιστορήματος.

Τó 1828, όταν στη Σωζόπολι, Άγχίαλο και τά περίχωρα είχε πέσει πανούκλα, «τό θανατικό», όπως τήν είχανε πη από τή θανατηφόρο δράσι της, πολλοί είχανε καταφύγει στο νησάκι του κόλπου του Πύργου, τ' όμώνυμο με τó μοναστήρι της Άγίας Άναστασίας της Φαρμακολυτρίας, πού βρίσκεται εκεί. Μιά νύχτα Λαζοί πειραταί, από εκείνους, πού έλυμαίνοντο τά παράλια της Θράκης στον Εύξεινο, πάτησαν τó νησί, σφάξανε όσους πρόφτασαν κι' έβαλαν φωτιά στο μοναστήρι. Τότε ó Σωζοπολίτης καλόγερος, Βενέδικτος με τόν άνεψιό του Κωνσταντίνο, παιδι δώδεκα χρόνων, τρέχουν νά σώσουν, δίνοντας τó παράδειγμα και σ' άλλους, τά θύματα, μεταξύ τών όποιων είναι μιá αδελφή του Βενεδίκτου, με δυó άνήψια της. Τους σώζουν στο Σουλινά και φεύγουν νά έγκα-

τασταθούν στο μοναστήρι της Κυζικινής χερσονήσου, ἴσως τῆς Φανερωμένης. Ἐκεῖ ὁ Βενέδικτος δολοφονεῖται ἀπὸ Τούρκους κι' ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος, ἐπειδὴ ἀποδίδουν σ' αὐτὸν τὴ δολοφονία, καταρθώνει νὰ ξεφύγῃ στὸν Πειραιᾶ, ὅπου μὲ τὸ ὄνομα Θαλλίδης μπαίνει ὑπηρέτης στὴν οἰκογένεια Μουτσοπούλου. Ἡ οἰκογένεια τὸν στέλνει στὸ σχολεῖο κι' ἀνακαλύπτοντας σ' αὐτὸν μουσικὴ ἰδιοφυΐα, τὸν συνιστᾷ στὴν προστασία τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας. Ἡ Ἀμαλία τὸν στέλνει στὴν Ἰταλία, ὅπου ὁ Θαλλίδης μένει ἑπτὰ χρόνια, σπουδάζοντας μουσικὴ ἀπὸ τὸ 1840 ἕως τὸ 1847 καί, γυρνώντας στὰς Ἀθήνας, προσλαμβάνεται ὡς γραμματεὺς καὶ μουσικὸς στ' ἀνάκτορα, ὅπου ὑπηρετεῖ δώδεκα χρόνια. Στὸ μεταξὺ γράφει ποιήματα καὶ τὰ μελοποιεῖ ὁ ἴδιος, ὅπως μελοποιεῖ καὶ πολλὰ τῆς ἐκκλησίας ᾄσματα, ἐπειδὴ εἶναι κάτοχος καὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Τὸν συκοφαντοῦν ὅμως, ὅτι τὰ ποιήματά του ἀφοροῦσαν τὴν βασίλισσα· ἂν πράγματι αὐτὸ συνέβαινε, ἢ ἂν ἀφοροῦσαν ἄλλο πρόσωπο, ποὺ βρισκότανε κι' αὐτὸ ψηλά, εἶναι δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο, νὰ ἐξακριβωθῇ. Ὅπως δὲ ἦτοτε ὁ Θαλλίδης ἀναγκάζεται ν' ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τῶν ἀνακτόρων καὶ κατὰ συμβουλή τῶν γιατρῶν, ἐπειδὴ πάσχει ἀπὸ χρόνιο στηθικὸ νόσημα, γυρίζει στὴν Σωζόπολι, ὅπου μετὰ 33 ἡμέρας, τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1861 πεθαίνει καὶ θάβεται στὸ νέο τότε νεκροταφεῖο τοῦ Ἀγ. Ζωσίμου, δέκατος αὐτὸς νεκρὸς.

Ὁ Κωνσταντῖνος Θαλλίδης, ἔγραψε κι' ἄλλα ποιήματα, ποὺ ἡ οἰκογένειά του τὰ ἐξαφάνισε μετὰ τὸ θάνατό του γιὰ τὸ φόβο τῆς μολύνσεως· ἀναφέρεται ἕνα μὲ τὸν τίτλο «Ποντιὰς». Σωθῆκανε καὶ λίγα δίστιχα, ποὺ πρωτοδημοσιεύονται παρακάτω, ἀπὸ χειρόγραφο εὐρισκόμενον στὴν Σωζοπολίτικη οἰκογένεια τοῦ Κωνστ. Παπαϊωάννου, συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς Σωζοπόλεως». Εἰκόνα του στάθηκε ἀδύνατο νὰ εὑρεθῇ· εὑρέθηκε μονάχα ἡ ὀρειχάλκινη σφραγίδα του, ὁ τύπος τῆς ὁποίας παρετέθη ἐπὶ κεφαλῆς.

ΘΡΗΝΟΣ

Εἰς φρικώδεις μαύρας νύκτας,
 στήν σιγή τῆς ὕφης, ἡλίου,
 ἔμπροσθεν κοιμητηρίου
 νέος ἔμπαθῆς θρηνεῖ.
 Ἐφώνη του ὁμοιάζει
 ἦχον μουσικῆς πενθίμου
 καὶ ὁ κόραξ τῆς ἐρήμου
 τοὺς κλαυθμούς του ἀντηχεῖ.

«Εἰς τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς μου
 διατί νὰ σ' ἀπαντήσω ;
 Δι' ἐμέ ἀφοῦ δὲν ἦσο,
 διατί νὰ σὲ ἰδῶ ;
 Καὶ μὲ ἔκαμες ἀπαύστως
 στεναγμούς νὰ ἀναπνέω,
 καὶ γελάς, διότι κλαίω
 δι' ἐσὲ καὶ θρηνῶδῶ.

Μεταξὺ ζωῆς καὶ τάφου
 στέκεις καὶ μὲ βασανίζεις,
 ν' ἀποθάνω μ' ἔμποδίζεις,
 νὰ ὑπάρχω δὲν ποθεῖς.
 Ἐὰν κἄν στέρξε ἢ νὰ ζήσω,
 ἢ νὰ παύση κ' ἡ πνοή μου·
 ἴσως ἴσως στὴ θανή μου
 πλέον μεταμεληθῆς.

Πάσχω νὰ σὲ ἀποφύγω,
 προσπαθῶ νὰ σὲ μισήσω,
 καὶ μακρὰν μακρὰν νὰ ζήσω
 ἀπὸ σέ, σκληρὰ ψυχῆ.

Νά σωθῶ προτοῦ μὲ θάψη
 ἢ ἀνεύσπλαχνός σου γνώμη,
 πλήν, ἀχάριστη, ἀκόμη
 ἢ ψυχὴ μου σὲ ποθεῖ.

Ἄπ' ἐμὲ τὸ βλέμμα στρέφεις,
 φεύγεις, κρύπτεσαι, μ' ἀρνεῖσαι,
 ἀλλ' ἐδῶ ἐντός μου εἶσαι,
 αἰθερόπλαστος μορφή.
 Σὺ καὶ μόνη κυριεύεις
 τὴν ὀδύνην, τὴν χαρὰν μου.
 σὺ τὴν τύχην μου, τὸ πᾶν μου
 καὶ αὐτὴν μου τὴν ζωὴν.

Δὲν ζητῶ αἰ συμφοραὶ μου
 τὴν καρδιά σου νὰ ἐγγίσουν,
 θέλω μόνον, ὅταν οβύσουν
 τῆς ζωῆς μου αἰ στιγμαί,
 ἓνα στεναγμὸν θρηνώδη
 ὡς χαιρετισμὸν ν' ἀφίσης
 κι' εἰς τὸ μνημα μου νὰ χύσης
 ἓνα δάκρυ δι' ἐμέ.

Εἰς τὸν κῆπον σου ὀπότεν
 μοναχὴ τὰ ἄνθη λούης,
 καὶ τοῦ ρύακος ἀκούης
 τὸν γλυκὺν μουρμουρισμὸν,
 φέρε φέρε κἂν εἰς μνήμην
 ἓνα φίλον τῆς ψυχῆς σου
 καί, σκληρά, ἀναλογίσου
 μιὰ στιγμὴ τὸ παρελθόν.

Ὅταν τῆς νυκτὸς ἢ αὔρα
 ψιθυρίζει εἰς τὰς ἰτέας,

ένθυμοῦ τὰς τελευταίας
 τῶν ἐρώτων μας στιγμάς.
 Πλὴν, ἀλλοίμονον, τί λέγω,
 τί ματαίως σὲ συγχίζω,
 ἀφοῦ πλέον τὸ γνωρίζω,
 ὅτι ἄλλον προτιμᾷς ! »

Δ Ι Σ Τ Ι Χ Α

- 1) Ἐντός μου πρῶτον ἔθαλεν ὁ ἰδικός σου ἔρωσ,
 καθὼς τὰ ἄνθη τὰ τερπνὰ πρωτοκοσμοῦν τὸ θέρος.
- 2) Τὸν ἔρωτ' ἀπεφάσισα νὰ μὴν ἀναγνωρίσω
 νὰ κλείσω τὴν καρδίαν μου καὶ νὰ τὴν θωρακίσω.
- 3) Ὀλέθριον καὶ μισητὸν τοῦ φθόνου τὸ σκωλήκι,
 τιτρώσκει τὸν φθονούμενον καὶ τὸν φθονοῦντα τήκει.
- 4 Δὲν εἶμαι ὡς σὲ φαίνομαι καὶ μὴ μὲ περιφρόνη'
 ἄς μὴ σ' ἐλκύη ἡ μορφή, ἀλλ' ἡ καρδία μόνη.
- 5) Ἄν ἡμπορῆς φρονίμευσε καὶ ὅταν φρονιμεύσης,
 δὲν θὰ σοὶ εἶν' ἀδύνατον φιλίαν νὰ μ' ἐμπνεύσης.
- 6) Ἄν μεταβάλης φρόνημα καὶ μεταβάλης τρόπον,
 ἴσως καὶ τὴν ὑπόληψιν ν' ἀλλάξης τῶν ἀνθρώπων.
- 7) Σὲ εἶδα καὶ Παράδεισος μ' ἐφάνη πῶς ἠνοίχθη
 καὶ ἄγγελος οὐράνιος ἔμπρός μου πῶς ἐδείχθη.
- 8) Τὴν κλίειν ποῦ αἰσθάνομαι πρὸς σὲ ἰδὲ καὶ κρίνε,
 ἂν τῆς τοιαύτης κλίσεως μακρὰν ὁ Ἔρωσ εἶναι.
- 9) Δὲν μὲ θαμβώνουν ἡ μορφή καὶ ἡ ἐνδυμασία,
 πλὴν μὲ μαγεύει ἡ πιστὴ καὶ εὐγενῆς καρδία.
- 10) Τὴν πίστιν τὴν καρδίας μου ἀκόμη δοκιμάζεις,
 ἀφοῦ τὴν κατεδούλωσες καὶ τὴν ἐξουσιάζεις ;

- 11) "Ο,τι ποθείς διάταττε καί ἀψηφῶ κινδύνους
καί εἰς πελάγη ρίπτομαι καί εἰς φλογῶν καμίνους.
- 12) Εἰς θλίψεις μὴν ἀφήνεσαι καί εἰς ἀπελπισίαν,
ὄλα θὰ γίνουν κατ' εὐχὴν καί κατ' ἐπιθυμίαν.
- 13) Ματαίως τῶν θελγῆτρων σου κενώνεις τὴν φαρέτραν,
δὲν θέλγεις τὴν καρδίαν μου καί θὰ τὴν εὕρης πέτραν.
- 14) Τῆς χάριτος ἀνώτερος βαθμὸς δὲν εἶναι ἄλλος,
παρ' ὅταν ἡ ἀφέλεια ἐπικοσμεῖ τὸ κάλλος.
- 15) Ἄλύσσου κρῖκος σιδηροῦς σὲ δένει καί σὲ θλίβει,
ὑπομονὴ κι' ἐπιμονὴ τὸν σίδηρον συντριβει.
- 16) Μικρὸν πῶς εἶχα ἠλπίζα εἰς τὴν ψυχὴν σου τόπον,
σύ δ' ἀγνοεῖς κι' εἰς τὴν σειρὰν ἂν εἶμαι τῶν ἀνθρώπων.
- 17) Ἐγνώρισες τὸ σφάλμα σου· ἂν δὲν τὸ ἀποπλύνῃς,
εἶδε τοῦ κόσμου ὄνειδος καί παίγιον μὴ γίνῃς.
- 18) Παρὰ τοῦ κόσμου τ' ἀγαθὰ ποθῶ τὸν ἔρωτά σου
καί μόνος εἰς τὴν ἔρημον νὰ κάθῃμαι κοντά σου.
- 19) Ἄν ἐμισῆσο σφάλμα σου καί ὄχι ἄλλου ἦτον,
ὅποῖαι εἶν' αἱ πράξεις μας τοιοῦτοι κι' οἱ καρποὶ τῶν.
- 20) Ὡ ἄφες τὴν εἰρήνην μου καί μὴ τὴν συνταράττης,
δὲν εἶναι ἡ καρδιά μου διὰ νὰ τὴν σπαράττης.
- 21) Ὅταν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ με ἐκπληξιν θαυμάζω,
τὰ φλογερά σου ὄμματα νομίζω πῶς κοιτάζω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός γεννήθηκε στὴ Βιζύη τῆς Ἀν. Θράκης τὸ 1848. Σὲ πολὺ νεαρὰ ἡλικία τὸν στείλανε στὴν Κωνσταντινούπολι κοντὰ σ' ἕνα θεῖο του, γιὰ νὰ μάθῃ ραφικὴ, αὐτὸς ὅμως κατάρθωσε νὰ εἰσαχθῆ σπουδαστὴς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅπου μεταξὺ τῶν καθηγητῶν του εἶχε καὶ τὸν ποιητὴ Ἡλία Τανταλίδη. Ὁ τυφλὸς Κωνσταντινουπολίτης καθηγητὴς διέκρινε στὸ νεαρὸ σπουδαστὴ ἰδιοφυΐα καὶ τὸν σύστησε στὸν ἔθνικὸ εὐεργέτη Γεώργιο Ζαρίφη· μὲ δαπάνες αὐτοῦ ὁ Βιζυηνός κατέβηκε στὰς Ἀθήνας, ὅπου σπούδασε φιλολογία στὸ Πανεπιστήμιο, κατόπιν ἐπῆγε στὴ Γερμανία, κι' ὅταν ἀνηγορεύθη διδάκτωρ, κατέβηκε πάλι στὰς Ἀθήνας καὶ διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ δραματικοῦ τμήματος στὸ Ὁδεῖο Ἀθηνῶν. Τὸ 1892 προσεβλήθη ἀπὸ φρενικὴ νόσο καὶ μετὰ δύο ἔτη πέθανε στὸ Δρομοκαϊτεῖο φρενοκομεῖο.

Ὁ Γεώργιος Βιζυηνός πρωτοπαρουσιάσθηκε στὰ ἑλληνικὰ γράμματα μὲ τὸ ποιήμα του «Κόδρος», ποὺ φοιτητὴς στὰς Ἀθήνας, τὸ ὑπέβαλε σ' ἕνα ποιητικὸ διαγωνισμὸ τοῦ 1874 κι' ἐβραβεύθη. Τὸ 1878 ἔστειλε ἀπὸ τὴ Γερμανία στὸν Βουτωναῖο διαγωνι-

ομό συλλογή ποιημάτων με τόν τίτλο «Άρες μάρες κουκουνάρες», πού βραβεύθηκε κι' αυτή. Τό 1884 εξέδωκε στό Λονδίνο άλλη συλλογή ποιημάτων με τόν τίτλο «Άθιδες αὔραι» κι' όταν πιά έγκατεστάθη στάς Άθήνας, έδημοσίευσε διηγήματα και ποιήματα στά περιοδικά «Έστία» και «Διάπλασις τών παιδων».

Ό Ίω. Ζερβός στό βιογραφικό σημείωμα, πού προτάσσει στην έκδοσι τών ποιημάτων του Γ. Βιζυηνου (έκδ. Γ. Φέξη, Άθήναι 1916) γράφει για τόν ποιητή, ότι «παρουσιάζει τήν πρώτην κατ' έπίγνωσιν και γενναίαν απόπειραν εις τό νά λάβη η νεωτέρα μας ποίησις μίαν καθολικότητα εθνικής διανοήσεως, εθνικοῦ αισθήματος και πανελληνίου μορφής, απόπειραν, ητις υπήρξεν οδηγός εις άλλους, τους εκλεκτους νεωτέρους, όπως επιδιώξουν μίαν αληθεστέραν, αλλά και γενικώτεραν δια τής τέχνης των εκδήλωσιν του Έλληνικοῦ συνόλου», κι' αναγνωρίζει στόν ποιητή ποιητική πρωτοτυπία, λεπτή αισθητική και καλλιεργημένη σκέψις.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

— Τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου, γιαγιά, τὸν Βασιλέα,
ἢ μήπως καὶ σὲ φάνηκε, σὰν ὄνειρο, νὰ ποῦμε,
σὰν παραμῦθι τάχα ;

— Τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, ὡσὰν καὶ σένα νέα,
πᾶ νὰ γενῶ ἑκατὸ χρονῶ, κι' ἀκόμα τὸ θυμοῦμαι,
σὰν νάταν χτές μονάχα.

Στὴν Πόλη, στὴν Χρυσόπορτα, στὸν πύργον ἀπὸ κάτου,
εἶν' ἓνα σπήλαιο πλατὺ, στρωμένο σὰν παλάτι,
σὰν ἄγιο παρακκλήσι.

Κανένας Τοῦρκος δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθῆ κοντά του,
κάνεις τῆς σιδηρόπορτας ναῦρη τὸ μονοπάτι,
νὰ πᾶ νὰ τὸ μηνύσῃ.

Μόνο κανένας Χριστιανός, κανένας ποῦ τὸ ξέρει,
περνᾶ π' αὐτοῦ κρυφὰ κρυφὰ καὶ τὸν σταυρό του κάνει
μὲ φόβο καὶ μ' ἐλπίδα.

Ἔτσι κι' ἐγώ, βαστούμενη στὸ πατρικὸ μου χέρι,
ἐπῆγα καὶ προσκύνησα. Καὶ ἐδ' αὐτοῦ μ' ἐφάνη—
Ἦχι μ' ἐφάνη ! Εἶδα :

Μέσ' στὸ σκοτάδι τὸ βαθὺ ἓν' ἄστρο, σὰν λυχνάρι,
σὰν μία φλόγα μουσικὴ, ἀπ' τὸν Θεὸ ἀναμμένη.
γαλάζια λάμψι χύνει.

Καὶ φέγγει τὴν λευκόχλωμη τοῦ Βασιλέως χάρι,
ποῦ μὲ κλεισμένα βλέφαρα ἑξαπλωμένος μένει
στὴν ἀργυρῆ του κλίνη.

— Ἀπέθανε, γιαγιά ; — Ποτέ, παιδάκι μου ! Κοιμάται,
κοιμάται μόνο ! Τὴν χρυσὴ κορώνη στὸ κεφάλι,
τὸ σκῆπτρο του στὸ χέρι.

Καί, σάν παλαιοί του σύντροφοι, πιστοί του παραστάται,
στά στήθη τ' ὁ Σταυραετός, στά πόδια του προβάλλει
δικέφαλο Ξαφτέρι.

Ἐπάν' ἀπ' τὸ κεφάλι του, ἡ ἀσπίδα παραστέκει,
κι' ἐκεῖ ποῦ τὸ χρυσόπλεκτο, τὸ ψηφωτὸ ζωνάρι
τὴν μέση του κατέχει,
σάν ἀστραπή π' ἀπέμεινε χωρὶς ἀστροπελέκι,
ζερβιά, ὡς κάτω κρέμεται τ' ἀστραφτερό θηκάρι —
μέσα σπαθὶ δὲν ἔχει !

— Γιατί, γιατί; Ποῦ εἶναι το; — Βαμμένο μέσ' στοῦ αἵμα,
ἀκόμ' ὡς τώρα βρίσκεται σ' ἐνὸς ἀγγέλου χέρι,
στὸν οὐρανὸ ἐπάνου. . . .

Ἦτανε τότε ποῦ ἡ Τουρκιά τὴν Πόλιν ἐπολέμα.
Μέσα μιὰ φούχτα ἐλεύθεροι, ἀπ' ἔξω μύριο ἀσκέρι,
οἱ σκλάβοι τοῦ Σουλτάνου.

Κι' ὁ Μωχαμέτ ὁ ἴδιος του πὰ στ' ἄγριό του ἄτι
— Δός μου τῆς Πόλης τὰ κλειδιά! τοῦ Κωνσταντίνου κράζει,
καὶ τὸ σπαθὶ σου δός μου !
— Ἐλα καὶ πάρ' τα! λέγ' αὐτός, τοῦ Τούρκου τοῦ μουχτάτη
Ἐγὼ δὲν δίνω τίποτε! Τίποτ' ἐνόσω βράζει
μιὰ στάλλα γαῖμα ἐντὸς μου ! —

Κι' ἐπρόβαλαν τὰ λάβαρα, κι' ἀρχίνησεν ἡ μάχη !
Σαράντα μέραις πολεμοῦν, σαράντα ἕμερονύχτια
χτυποῦνται καὶ χτυποῦνε,
οἱ Τούρκοι σάν τὰ κύματα κι' οἱ Χριστιανοὶ σάν βράχοι.
Κι' οὔτε τῶν Φράγκων προδοσιᾶς, οὔτε τῶν φλάρων δίχτυα
τὸν Βασιλέα σειοῦνε.

Ἄπ' ταῖς σαράντα κι' ὕστερα Θεὸς τὸν παραγγέλλει.
— Γιὰ τοῦ λαοῦ τὰ κρίματα, εἶναι γραφτὸ νὰ γείνη,
προσκύνα τὸν Σουλτάνο ! —

Μ' αὐτός, τὸ χέρι στὸ σπαθί, πεισμόνεται· δὲν θέλει !
 — Πρὶν μπρὸς σὲ Τούρκο τύραννο τὸ γόνατό μου κλῖνη,
 πῆς κάλλιο ν' ἀποθάνω ! —

"Ἐξ' ἀπ' τὸ κάστρο χύνεται μὲ σπάθα γυμνωμένη,
 καὶ σφάζει Τούρκων κατοσταῖς κι' ἀγαρινῶν χιλιάδες—
 Ἐκεῖνος κι' ὁ στρατός του.

Μὰ ἦτ' ὀλίγος ὁ στρατός, κι' οἱ πρῶτοι λαβωμένοι !
 Ἔπεσαν τ' ἀρχοντόπουλα· ἔφυγαν οἱ Ρηγάδες,
 κι' ἀπέμειναν ἀτός του.

"Ὅσο τὸν ζώνουν τὰ σκυλιά, τόσο χτυπᾶ καὶ σφάζει,
 σὰν πληγωμένος λέοντας, σὰν τίγρη τῆς ἐρήμου,
 ποῦ τὰ παιδιά της σκώσουν.
 Μὰ κεῖ τοῦ πέφτει τ' ἄλογο ! Καὶ πέφτ' αὐτός καὶ κράζει.
 — Δὲν βρίσκειτ' ἕνας Χριστιανὸς νὰ πάρ' τὴν κεφαλὴ μου,
 πρὶν πᾶν καὶ μὲ σκλαβώσουν ;—

Μιὰ τρίχα καὶ τὸν σκότωνεν Ἀράπικη λεπίδα !
 Μὰ δὲν τὸ ἤθελ' ὁ Θεός. Δὲν ἤθελε ν' ἀφίση
 τῶν Χριστιανῶν τὸ Γένος
 αἰώνια δίχως βασιλιά κι' ἐλευθερίας ἐλπίδα.
 Γ' αὐτὸ προστάζ' ἐν' ἄγγελο νὰ πᾶ νὰ τὸν βοηθήση,
 σὰν ἦταν κυκλωμένος.

Κι' αὐτὸς τὸν Μαῦρο λακπατᾶ, τὸν Βασιλὲ γλυτώνει·
 τὸ κοφτερό του τὸ σπαθί τοῦ παίρν' ἀπὸ τὸ χέρι,
 τοὺς Τούρκους διασκορπίζει.
 Πὰ στὰ λευκὰ του τὰ φτερά τὸν Βασιλέα σκῶνει,
 μέσ' στὸ πλατὺ τὸ σπήλαιο, ποῦ σ' εἶπα, τότε φέρει,
 κι' ἐκεῖ τότε κοιμίζει. —

— Καὶ τώρα πιά δὲν εἰμπορεῖ, γιαγιάκα, νὰ ξυπνήση ;
 — "ὦ βέβαια ! Καιροὺς καιροὺς, σηκώνει τὸ κεφάλι,
 στὸν ὕπνο τὸν βαθύ του,

καὶ βλέπ' ἄν ἦρθεν ἡ στιγμή, πῶχ' ὁ Θεὸς ὀρίσει,
καὶ βλέπ' ἄν ἦρθ' ὁ ἄγγελος γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ πάλι
τὸ κοφτερὸ σπαθὶ του.

— Καὶ θάρθη, ναί, γιαγιάκα μου; — Θάρθη, παιδί μου, θάρθη.
Καὶ ὅταν ἔρθῃ, τί χαρὰ στὴν γῆ, στὴν οἰκουμένη,
σ' ὁποιους θὰ ζοῦνε τότε !

Διπλό, τριπλό θὰ πάρουμεν αὐτὸ ποῦ μᾶς ἐπάρθη,
κι' ἡ Πόλη, κι' ἡ Ἀγιασοφιά δική μας θένα γένη.
— Πότε, γιαγιά μου ; Πότε ;

— Ὅταν τρανέψης, γυόκα μου, κι' ἀρματωθῆς καὶ κάμης
τὸν ὄρκο στὴν Ἐλευθεριά, σὺ κι' ὄλ' ἡ νεολαία,
νὰ σώσετε τὴν χώρα.

Τότε θεὸ νάρθ' ὁ ἄγγελος κι' ἀγγελικαὶ δυνάμεις,
νὰ μποῦνε, νὰ ξυπνήσουνε, νὰ ποῦν στὸν Βασιλέα,
πῶς ἦλθε πιά ἡ ὥρα !

Κι' ὁ Βασιλὲς θὰ σηκωθῆ, τὴν σπάθα του θὰ δράξῃ,
καί, στρατηγός σας, θεὸ νὰ μπῆ στὸ πρῶτο του βασιλείου
τὸν Τοῦρκο νὰ χτυπήσῃ.

Καὶ χτύπα, χτύπα θὰ τὸν πᾶ μακρὰ νὰ τὸν πετάξῃ,
πίσω στὴν Κόκκινη Μηλιά, καὶ πίσ' ἀπὸ τὸν ἥλιο,
ποῦ πιά νὰ μὴ γυρίσῃ !

Υ Π Ο Θ Η Κ Α Ι

“Ὅπου θαρριέται γιὰ καλό,
καὶ δίχως διάκι ἀνοίγεται,
τὸν βρῖσκ' ἡ μπόρα στὸν γιαλὸ
καὶ ναυαγεῖ καὶ πνίγεται.

“Όπου σκαρόνει μιὰ φωλιά
 σ’ ἔν’ ἄστατο κοτρώνι,
 πρὶν ἢ καθήση μιὰ σταλιά,
 γυρνᾶ καὶ τὸν πλακόνει.

“Όπου γλυστρήση, ἂν πιασθῆ
 στῶν ἀλλωνῶν τὴν ἀνθρωπιά,
 θὰ τὸν σκουνητήσουν νὰ χαθῆ,
 νὰ μὴν ὀρθοπατήση πιά.

Χαρά στον, ποῦ δὲν ἀρμενᾶ,
 κι’ ἔχει στεριὸ τὸ σπίτι του,
 κι’ οὐδὲ τὸν ξένο προσκυνᾶ,
 οὐδὲ τὸν συντοπίτη του !

ΣΤΗΣ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΗΣ ΤΑ ΜΑΤΙΑ

Τὰ μάτια σου, πουλάκι μου μελαχροινό,
 ποῦ φῶς μέσ’ στίς καρδιές σταλάζουν,
 μὲ τῶστρα τὰ ψυχρὰ ψηλά στὸν οὐρανό,
 —μὴ σὲ γελοῦν οἱ ποιηταὶ— δὲ μοιάζουν.

Τ’ ἀστέρια κάθε μαύρη νύχτα φωτεινὰ
 μὲ καλωσύνη λάμπουν στὰ πελάγη·
 τὰ βλέπει ὁ ναύτης, ποῦ μὲ γνώσι κυβερνᾶ
 καὶ ἴσιο δρόμο λάμνει ἐκεῖ ποῦ πάγει.

Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα, φῶς μου, ὅποιος τὰ ἰδῆ,
 τόσες γλυκάδες καὶ φωτιές γεμάτα,
 ἂν εἶναι καὶ τὸ γνωστικώτερο παιδί,
 θὲ νᾶβγη ἀπὸ τὴν ἴσια του τὴν στράτα.

Η ΑΝΕΜΩΝΗ

“Ένας βράχος στὰ βουνά
συλλογιέται μοναχός του.
“Ένα ρυάκι, ποῦ περνᾶ,
κάτι τραγουδάει ἔμπρός του.

Μία ἀνεμώνη, ποῦ ἀνθεῖ
εἰς τὸν βράχο στηριγμένη,
νά νοῆση προσπαθεῖ
τὸ τραγοῦδι τί σημαίνει.

Κι' ὄλο σκύφτει πιὸ πολὺ,
καὶ ξεχνᾶ τὸ στήριγμά της.
Τί τραγοῦδι νὰ λαλῆ
ὁ τρεχάμενος διαβάτης ;

Τραγουδεῖ γιὰ μιὰ ἀγκαλιά,
ποῦ μὲ πόθον ἀνοιγμένη
στὴν χρυσοῦν ἀκρογιαλιά
μέρα νύχτα τὸν προσμένει.

— “Αχ, κι' ἄς ἤμουν, λέγ', ἐγὼ
κείνη ποῦ θὰ τ' ἀγκαλιάσῃ !
Καὶ τὸ ρεῦμα τὸ γοργὸ
σκύβ' ἢ λουλουδιὰ νὰ φθάσῃ,

Μά, σὰν ἔσκυβ' ἔτσι δὰ
τὸ νερὸ μὲ τὴν ὀρμὴ του
τά φυλλάκια της μαδᾶ
τὰ κατρακυλᾶ μαζύ του.

Τώρα στέκει μαδητή,
 στέκει στέλεχος μονάχο !
 Διατί, ἄχ ! διατί
 ξεστηρίχθηκ' ἀπ' τὸν βράχο !

Τ Ο Ο Ν Ε Ι Ρ Ο Ν

Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνο μου
 ἓνα βαθὺ ποτάμι·
 θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμη
 νὰ γεῖν' ἀληθινό !
 Στὴν ὄχθη του στεκότανε
 γνωστό μου παληκάρι,
 χλωμὸ σὰν τὸ φεγγάρι,
 σὰ νύχτα σιγανό.

Ἄγέρας τὸ παράσπρωχνε
 μὲ δύναμι μεγάλη,
 σὰν νᾶθε νὰ τὸ βγάλη
 ἀπ' τῆς ζωῆς τῆ μέση.
 Καὶ τὸ νερό, π' ἀχόρταγα
 τὰ πόδια του φιλοῦσε,
 θαρρεῖς τὸ προσκαλοῦσε
 στ' ἀγκάλια του νὰ πέση.

Δὲν εἶν' ἀγέρας, σκέφθηκα,
 καὶ σένα ποῦ σὲ δέρνει.
 Ἡ ἀπελπισιά σὲ παίρνει
 κ' ἡ ἀπονιά τοῦ κόσμου.
 Κ' ἐχύθηκ' ἀπ' τὸ θάνατο
 τὸν δύστυχο ν' ἀρπάξω. . .
 Ὠϊμέ ! Πρὶν ἢ προφθάξω,
 ἐχάθηκ' ἀπ' ἐμπρός μου.

Στὰ ρέμματα παράσκυφα,
νά τὸν εὐρῶ γυρεύω.
Στὰ ρέμματ' ἀγναντεύω
τὸ λείψανό μου ἀχνό! . . .
Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνο μου
ἓνα βαθὺ ποτάμι·
θεὸς νά μὴ τὸ κάμη
νά γεῖν' ἀληθινό!

ΘΡΑΚΩΝ ΑΣΜΑ

Ἄπο τὴ Θράκη, βρέ παιδιά,
ἀπὸ τὴν Πιερία
ἐβγήκεν ἡ Θρησκεία.

Κι' ἐσύραν αὔραις τοῦ Θρακιᾶ
ἀπ' τὴν χρυσή της δάδα
μιὰ σπίθα στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ τὴν ἐσπείρανε κοντὰ
στὴν παλαιὰν Ἀθήνα,
στὴν πρώτην Ἑλευσίνα.

Κι' ἐγεῖνη φῶς στὰ σκοτεινὰ
κι' ἐφάνηκ' ἐκεῖ κάτου
ὁ Δίας κι' ἡ γενιά του.

Γι' αὐτό, καθεὶς ἄς προσπαθᾶ
τὸ φῶς νά φέρη τώρα
στὴν πρώτη του τὴ χώρα!

ΘΡΑΚΩΝ ΑΣΜΑ

Ἐπὸ τῆ Θράκη, βρέ παιδιά,
ἀπ' τὸν Ὀρφέα ἐγείνη
ἡ πρώτη ψαλτοσύνη.

Καὶ τῆς Μαρίτσας τὰ νερὰ
τὴν σύραν γάλι γάλι
ὡς κάτω στ' ἀκρογιάλι.

Καὶ τὴν ἐπῆραν τὰ νησιά
μὲ τὴν δική μας λύρα,
τὴν νιόπανδρη καὶ χήρα.

Κι' αὐτὴ πανδρεύθηκε ξανά
καὶ γέννησε στὰ ξένα
τραγούδια ξακουσμένα.

Γι' αὐτὸ τὸ μέτωπο ψηλά,
Θρακόπουλα καϋμένα,
καὶ ψάλλετε μ' ἐμένα !

ΑΦΑΙΡΕΜΕΝΗ

Στ' ἀνοιχτὸ τὸ παραθύρι,
ὅπως ἔλαχ' ἔχει γύρει
λυπημένη κοπελιά.
Δὲν τὴν μέλλει πῶς ἡ αὔρα
παίζει καὶ σκορπᾶ τὰ μαῦρα
τὰ λυμένα τῆς μαλλιά.

Στόν ἀγκῶν' ἀκουμβισμένη,
στήν παλάμη ἔχει γερμένη
τὴν ὠραία κεφαλή.
Καὶ βεβαίως δὲν τὸ ξέρει,
πῶς τ' ὀλόγυμνό της χέρι
μύριους πόθους προκαλεῖ.

Ἡ χλωμὴ μορφὴ της μοιάζει
τὸ λευκάνθεμο, ποῦ σπάζει
τοῦ βορηᾶ ἢ ψυχρῆ πνοῆ.
Κόρη μόλις στὰ δεκάξη,
ποιὰ φουρτιούνα ἔχει ταραίνει
τὴν ἀθῶα σου ζωή;

Ἡ ματιά σου σὲ ποιὰ χώρα
ταξειδεύει τόση ὦρα
κι' ἀφαιρέθης σκυθρωπή;
Καὶ γιατί τ' ἀγνά σου χεῖλη,
ποῦ ἡ χαρὰ μὲ δαῦτα ὠμίλει,
τὰ κλειδώνει ἢ σιωπή;

Ἐπὶ τῶν ματιῶν τὴν ἄκρη
ἄρμυρὴ δροσιὰ τὸ δάκρυ
σιγαλὸ κατρακυλᾷ.
Πότισμα ἀπὸ τέτοια αὐλάκια
κάθε κόρης μαγουλάκια
τὰ χλωμιάζει τὰ χαλᾷ.

Κι' ὅταν ἡ καρδιά στὰ στήθη
ἀγαπᾷ, μὰ ἔλησμονήθη
ἀπ' ἐκεῖνον, ποῦ ἀγαπᾷ,
μόνο αὐτὴ μπορεῖ νὰ ξέρη
πόσο πάσχει κι' ὑποφέρει,
καὶ γιὰ τοῦτο σιωπᾷ.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Σάν κρυστάλλι κυλά τὸ ποτάμι,
τὸ παιδί τὸ θωρεῖ καὶ γελά :
Τί κακὸν εἴμπορεῖ νὰ τοῦ κάμη
τὸ καθάριο νερὸ ποῦ κυλά ;

Δύο κρίνοι στὸ ρεῦμα σαλεύουν
πότ' ἐδῶ πότ' ἐκεῖ σταυρωτοί.
Τὸ παιδάκι θαρρεῖ πῶς τὸ γνεύουν,
σάν νὰ θέν νὰ τοῦ ποῦν κάτι τί.

Πότ' ἐδῶ πότ' ἐκεῖ τοὺς προσκλίνει
τὸ νερὸ ποῦ περνᾷ μὲ σπουδῆ·
τί νὰ γνεύουν οἱ κίτρινοι κρίνοι,
τί νὰ θέλουν νὰ ποῦν στὸ παιδί ;

Στῆς ἰτιᾶς τὸ κλωνάρι θαρριέται,
ἄχ ! ν' ἀκούσ' ὁ μικρὸς προσπαθεῖ!
Ξάφνου σπᾶ τὸ κλωνί, ποῦ κρατιέται,
καὶ κυλά στὸ νερὸ τὸ βαθύ !

Μιά τὸ φῶς ἀπ' τὰ μάτια του σβύνει,
μιὰ σάν κόκκιν' ἀστράφτει βαφή,
ὡς ποῦ πέσαν οἱ κίτρινοι κρίνοι
σάν σταυρὸς στῆ νεκρῆ του μορφῆ !

Ποιὸ παιδί, ποῦ σιμόνει ποτάμι,
δὲν τὸ βλέπ' ἀπ' ἐδῶ καὶ καλᾶ,
τί κακὸν εἴμπορεῖ νὰ τοῦ κάμη
τὸ καθάριο νερὸ ποῦ κυλά ;

Α Σ Μ Α

Σάν τήν ἀστέρευτη πηγῇ,
ποῦ βουρβουλᾶ μέσ' στὰ βουνά,
τὰ δάκρυά μου στή σιγῇ
κατρακυλοῦν παντοτεινά.

Κάμνουν ταίς πέτραις μαλακιαίς,
ὀργόνουν μάρμαρα γερά,
κ' ἰ σταις βαθειαίς των αὐλακαίς
βλαστάνουν λούλουδ' ἀνθηρά.

Μόν' ἡ καρδιά σου δέν μπορεῖ
νά λυγισθῇ, ν' ἀπαλυνθῇ·
μόνο σ' ἐκείνη τήν σκληρῇ
ὀλίγη ἀγάπη δέν ἀνθεῖ.

ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Οὐδέ τ' ἄστρον τῆς αὐγῆς,
ἔχει τόση χάρι,
ὅσον ἔχεις, ὅταν βγῆς,
χαρωπὸ καμάρι.

Οὐδέ τόσην εὐωδιά
τὸ χλωρὸ τριφύλλι,
ὅσην ἔχουνε δροσιὰ
τὰ γλυκά σου χεῖλη.

Οὐδὲ τόσῃν εὐωδιᾷ
τ' ἄνθη τοῦ ναρκίσσου,
ὄσῃν ἔχει μυρωδιᾷ
ἢ λεπτή πνοή σου.

Οὐδὲ ψάλλει τὸ πουλί
τραγουδάκια τόσα,
ὅσα ξεύρει νὰ λαλήῃ
ἢ σοφή σου γλῶσσα.

“Ἐνα μόνον.— Σ' ἀγαπῶ —
δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ,
καί γιὰ τοῦτο. . . Νὰ σὸ πῶ;
μιὰ ψυχὴ θὰ πάθῃ.

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΥ

Μέσ' στὰ στήθια ἢ συμφορὰ
σὰν τὸ κύμα πλημμυρᾶ,
σέρνω τὸ βαρὺ μου βῆμα
σ' ἓνα μνήμα !

Σὰν μ' ἀρπάχθηκε ἢ χαρὰ
ποῦ ἐχαιρόμουν μιὰ φορὰ
ἔτσι σὲ μιὰν ὥρα.
μέσ' σ' αὐτὴν τὴν χώρα
ὅλα ἀλλάξαν τώρα !

Κι' ἀπὸ τότε ποῦ θρηνῶ
τὸ ξανθὸ καὶ γαλανὸ
καὶ οὐράνιο φῶς μου,
μετεβλήθη ἔντός μου
καὶ ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου.

Μέσ' στὰ στήθια ἡ συμφορὰ
σὰν τὸ κῆμα πλημμυρᾶ,
σέρνω τὸ βαρὺ μου βῆμα
σ' ἓνα μνημα. . . .

Τὸν σταυρὸ τὸν ἀψηλὸ
ἀγκαλιά, γλυκοφιλῶ
τὸ μυριάκριβο ὄνομά της,
κι' ἀπ' τὰ χώματά της
ἡ φωνή της ἢ χρυσῆ
μέ καλεῖ «ἔλα καὶ σὺ
δίπλα στὸ ξανθὸ παιδί σου
καὶ κοιμήσου ! »

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

Ὁ Ἀριστοτέλης Κουρτίδης γεννήθηκε στὸ Μυριόφυτο τῆς Α. Θράκης τὸ 1858, ὅπου ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα· ἀκολούθησεν ἔπειτα σπουδὲς στὴν Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία καὶ τὸ 1878 κατέβηκε στὰς Ἀθήνας καὶ ἐνεγράφη στὸ Πανεπιστήμιο στὰ νομικά, ἐπιστήμη, πού ἐγκατέλειψε, γιὰ νὰ ἐπιδοθῆ στὴ λογογραφία ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν παιδαγωγική. Παίρνοντας γυναικὰ τὴν ἀδελφὴ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Διαπλάσεως τῶν παίδων» συνειργάσθη εἰς τὸ ἄριστον αὐτὸ παιδικὸ περιοδικὸ μὲ τὸ ψευδῶνυμο Αἰμίλιος Εἰμαρμένος καὶ τὸ 1889 ἔφυγε γιὰ τὴ Γερμανία, ὅπου παρηκολούθησε παιδαγωγικά στὴν Ἰένα. Ἐπιστρέφει στὰς Ἀθήνας διπλωματοῦχος τῆς παιδαγωγίας τὸ 1893 καὶ διορίζεται καθηγητὴς στὸ Ἀρσάκειο καὶ ἔπειτα διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου θηλέων στὸν Πειραιᾶ, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του, πού ἐπῆλθε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1928.

Ὁ Ἀριστ. Κουρτίδης ἦταν ποιητὴς· τὸ μαρτυροῦν τὰ ὀλίγια ποιηματάκια, πού ἔγραψε γιὰ παιδιὰ καὶ δημοσίευσεν στὴν «Διάπλασι τῶν παίδων», τὸ μαρτυρεῖ ἡ ὄλη του λογοτεχνικὴ ἐρ-

γασία. "Αν δέν γινόταν παιδαγωγός, ἀσφαλῶς θ' ἄφινε μεγάλο ποιητικό ἔργο. Μακρὺς εἶναι ὁ κατάλογος τῶν ἐπιστημονικῶν του ἐργασιῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες πρέπει νά ἀναφερθοῦν ἐδῶ : Τὸ συναίσθημα τῆς φύσεως καὶ οἱ "Ἕλληνες πατέρες τῆς ἐκκλησίας, αἰσθητική μελέτη (1909), 'Ἡ δημοτικὴ ποίησις εἰς τὰ σχολεῖα (1916), Τὸ 'Ἑλληνικὸν διήγημα μέχρι τῆς 'Επανάστασεως (1921), 'Ἡ μητέρα τοῦ Γκαίτε (1924) κι' ἡ μητέρα τοῦ Βύρωνος (1927), αὐτὰ τὰ δύο ἀνέκδοτα, Μύλλερ, ὁ ποιητῆς τῶν Gaicchenlieder (1927).

Π Ε Τ Α Λ Ο Υ Δ Α

Πεταλοῦδα, πεταλοῦδα, μὲ φτερά ζωγραφιστά,
 στὰ τριαντάφυλλα ἐπάνω τί πετᾶς τὰ φουντωτά ;
 Μήπως ψάχης γιὰ δροσοῦλα στὰ λουλούδια καὶ πετᾶς
 καὶ νὰ κάμης καὶ σὺ μέλι σὰν τὴν μέλισσα ζητᾶς ;

Πεταλοῦδα, πεταλοῦδα, γιατί φεύγεις καὶ πετᾶς
 καὶ στὰ χόρτα, ποῦ πλαγιάζει τὸ ἀρνί, δὲ σταματᾶς ;
 "Ὅλο τρέχεις, πεταλοῦδα, ἄσκεπτη καὶ πηδηχτή,
 μὰ ἡ μέλισσα δὲν παίζει, εἶναι γνωστικὴ αὐτή.

Πεταλοῦδα, δίχως γνῶσι, ὅλο παίζεις σὰν τρελλή,
 μὰ ἡ μέλισσα δουλεύει, εἶναι μέλισσα καλή.
 Πεταλοῦδα, δὲ μ' ἀρέσεις, ὅλο τρέχεις δῶ κι' ἐκεῖ·
 σὰν τὴ μέλισσα θὰ γίνω, ὅπου εἶναι γνωστικὴ.

Τ' Ω Ρ Ο Λ Ο Γ Ι

Τικ τὰκ, παιδί, τικ τὰκ τικ τὰκ χτυπάει
 τὸ ὥρολόγι δίχως νὰ σταθῆ,
 κι' ἐμπρὸς ἐμπρὸς ἀδιακόπως πάει,
 χωρὶς ποτέ, ποτέ νὰ κουρασθῆ.

Τικ τὰκ, παιδί, τικ τὰκ τικ τὰκ χτυπάει,
 ὡσὰν νὰ σοῦ φωνάζῃ φανερά,
 πῶς ὁ καιρὸς γοργὰ γοργὰ περνάει
 καὶ πίσω δὲν γυρνᾷ ἄλλη φορά.

Τικ τάκ!... άκούεις ; τρέχα στο σχολείο σου,
καί αν πολύ επιμελής φανής,
αν κοιμάζης, αν δέν χάνης τόν καιρό σου,
μίαν ημέραν κάτι θά γενής.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Ίωσήφ Ραφτόπουλος γεννήθηκε στο Σκεπαστό της Άν. Θράκης, ένα χωριό μεταξύ Βιζύης και Σαράντα Έκκλησιών, το 1890. Τα πρώτα γράμματα ξμαθε στο χωριό του και κατόπι σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή της Πόλης κι' αφού έκανε το δάσκαλο μερικά χρόνια στην Άνατολή, κατέβηκε στας Άθήνας το 1914, κυνηγημένος από τον τούρκικο σαβνισμό, που εκείνα τα χρόνια είχε αναπτυχθή σέ μεγάλο βαθμό από τις νίκες των συμμάχων της Βαλκανικής έναντιον της Τουρκίας. Διωρίσθη δάσκαλος σέ κάποιο στά περίχωρα των Άθηνών χωριό, όμως ή ψυχή του άποζητούσε την έλευθερία και παρατώντας τή θέσι του γύρισε στην πρωτεύουσα και, για νά ζήση, πήγε διορθωτής σ' έφημερίδες. Όμως δέν ήταν ζωή αυτή κι' αναγκάστηκε νά ζητήση μιá θέσι στο νεοσύστατο τότε Υπουργείο Γεωργίας. Άπό τή θέσι αυτή σύντομα άπελύθη και βρέθηκε μάλιστα σέ λίγο, χωρίς κι' ό ίδιος νά ξέρη γιατί, κακοποιημένος και φυλακισμένος για κομματικούς τάχα λόγους. Όργανισμός αδύνατος, άπό τις στερήσεις κι' άπό την τελευταία περιπέτεια, κτώρθωσε μολαταύτα νά τε-

λειώση τὸ Πανεπιστήμιο καὶ νὰ πάρῃ δίπλωμα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς κι' ἀκόμα νὰ ἐπιτύχῃ διορισμὸ ἐπιμελητοῦ ἀρχαιοτήτων στοὺς Δελφούς. Σὲ λίγον καιρὸ ὅμως, τὸ Νοέμβριο 1923 πέθανε σὲ μιὰ κλινικὴ τῶν Ἀθηνῶν φυματικός.

Ὁ Ραφτόπουλος ἀπὸ τὴν Πόλῃ ἀκόμα εἶχεν ἐκδόσει ποιήματά του σὲ μικρὰ τομίδια μὲ τὸν τίτλο «Ζωὴ κι' ἀγάπη» βιβλία α' καὶ β' (Γαλατᾶς 1914). Στὰς Ἀθήνας συνεργάσθηκε στὸ «Νουμᾶ», Πυρσό, Βωμὸ καὶ ἄλλα περιοδικὰ καὶ τύπωσε νέες συλλογές μὲ τὸν ἴδιο τίτλο, βιβλίον δ' (Ἀθήνα 1916), βιβλίον στ' (Ἀθήνα 1918). Μετὰ τὸ θάνατό του ὁ φίλος του Πέτρος Τριαντάφυλλος ἐξέδωκε ἀπάνθισμα ἀπὸ τὸ ἔργο του, τυπωμένον κι' ἰτύπωτο, μὲ βιογραφικὸ καὶ κριτικὸ πρόλογο καὶ μὲ τὸν τίτλο «Διαλεχτά» (Ἔκδ. Οἴκου Χαραυγῆ 1924).

Ὁ Τέλλος Ἄγρας στῆ μεγάλη Ἐγκυκλοπαίδεια γράφει γιὰ τὸ Ραφτόπουλο, ὅτι θυμίζει τὸν Κρυστάλλη, ὅτι διετέλεσε καθὼς ἐκεῖνος κατ' ἀρχάς ὑπὸ τὴν ἐμφανῆ ἐπίδρασιν τῆς δημοτικῆς μουσικῆς, γενόμενος ποιητῆς εἰδυλλιακῆς φυσιολατρικῆς καὶ ἐρωτικῆς, ὅτι βραδύτερον παρουσιάζεται νεοκλασσικὸς λυρικὸς καὶ ὅτι ἡ γλῶσσα του εἶναι φυσικὴ κι' ὁ τόνος περιπαθῶς τρυφερός.

ΤΟ ΓΛΥΚΟ

Τὸ Μάη ἀνθεῖ τ' ἀγιόκλημα καὶ τ' ἄλλα τὰ λουλούδια,
τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα στῆς Χρύσως τὸ περβόλι.
Πουρνὸν ἢ Χρύσω ντύνεται στὸ περιβόλι βγαίνει
καὶ κόβει τὰ τριαντάφυλλα καὶ γλυκοτραγουδάει :
«Τριαντάφυλλα μαζώνω ἐγώ, γιὰ νὰ τὰ καθερίσω,
νὰ κάνω ὀκάδες τὸ γλυκό, κρυμμένο νὰ τὸ ἔχω,
Σαββάτο μέρα ν᾿ρχεται, τὸ σπίτι μ' νὰ στολίζω,
νὰ ξημερώνῃ ἢ Κεριακῇ, νὰν ἔρχεται ὁ καλὸς μου,
νὰ μπαίνω - βγαίνω, νὰ κερνῶ γλυκό τριανταφυλλένιο,
νὰ μὲ τηρᾶν τὰ μάτια του, νὰ χαίρετ' ἢ καρδιά του».

ΘΑ ΠΑΩ ΚΑΤΟΥ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

Θὰ πάω κάτου στὸ γιαλό, νὰ κάτσω στὸ ἀκρογιάλι,
νὰ χύσω δάκρυα ὅσα μπορῶ κι' ὅσο βαστάω νὰ κλάψω,
γιὰ νὰ φουσκώσῃ ἢ θάλασσα, τὰ κύματα ν' ἀνάψουν,
τὸν νιὸν ὁ γέρος νὰ ρωτᾶ, τὸ ναύτη ὁ καπετάνιος.
— Στοιχιὰ μὴ νᾶναι καὶ βογγοῦν, ἀγέροι καὶ παλεύουν ;
— Στοιχιὰ δέν εἶναι καὶ βογγοῦν, ἀγέροι καὶ παλεύουν,
μόν' εἶν' τὰ δάκρυα τοῦ Γιαννιοῦ, τοῦ χιλιοπονεμένου.

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ ΑΡΜΕΝΙΖΕ

Τὸ φεγγαράκι ἀρμένιζε κι' ὁ νιὸς τὸ παρεκάλει:
«Γιὰ κάμε, φεγγαράκι μου, νὰ σκοτεινιάσῃ ὁ τόπος,
γιατὶ φοβᾶται ἢ λιγερῇ ν᾿ρτη νὰ μ' ἀνταμώσῃ,
μὴν τῇ σκιαχτοῦνε τὰ πουλιά, μὴν τῇ νοιαστοῦν τ' ἀηδόνια
κι' ἔβγουν μὲ τὰ χαράματα καὶ πᾶν τὸ διαλαλήσουν».

Τ Ο Λ Ε Ι Ψ Α Ν Ο

Τὴν κόρη τούτη, ποῦ περνοῦν καὶ πάνε νὰ τὴ θάψουν,
χωρὶς παπᾶ γιατί τὴν πᾶν, γιατί χωρὶς ξεπτέρια,
μῆνα κι' ἀλλαξοπίστησε κι' ἀλλόθρησκον ἐπήρε ;
Μηδὲ κι' ἀλλαξοπίστησε κι' ἀλλόθρησκον ἐπήρε,
μόν' ὁ υἱὸς τῆς Χρήσταινας, ὁ γονιοχαΐδεμένος,
πῶχει καράβια δεκαοχτώ, χωράφια δεκαπέντε,
τὴ γέλασε, τὴν ἄφισε κι' ἄλλη γυναικὰ πήρε.
Κι' ἐθέριεψεν ὁ πόνος τῆς κι' ἀνάψαν τὰ μυαλά τῆς,
καὶ σὲ γκρεμνοὺς ἐτράβηξε κι' ἀπὸ γκρεμνοὺς ἐρρίχτη.

Ε Τ Σ Ι Μ Ε Τ Η Ν Α Γ Α Π Η Μ Ο Υ

Ἔτσι μὲ τὴν ἀγάπη μου, τὸ δρόμο - δρόμο ὡς πάω,
τὴν ὑπερκαλωσύνη μου ροδόφυλλα σκορπάω,
ἄχ ! καὶ καθὼς χαμογελᾷ θωρώντας με ἡ γλυκειά μου,
σ' εὐγνωμοσύνης δάκρυα πάει ν' ἀναλυθῆ ἡ καρδιά μου.

Κι' ὄλο μιλάμε ὀλόχαρα καὶ γίνονται λουλούδια
τὰ λόγια μας, καὶ γίνονται τῶν ἀηδονιῶν τραγούδια,
τῶν ἀηδονιῶν, ποῦ γύρω μας πετώντας κελαιδοῦνε :
γλυκὸς ὀποῦναι ὁ ἔρωτας, γλυκειά ἡ ἀγάπη ποῦναι !

Η Κ Ο Υ Ν Ι Α

Πῆραν τὸ δρόμο οἱ ὄμορφες καὶ πᾶν πέρα στὶς ράχες,
στὰ κλώνια κούνια στήνουνε, τὸ κούνισμα ἀρχινίζουν.
Κουνιέται μιά, κουνιοῦνται δυό, κουνιοῦνται τρεῖς καὶ πέντε,
κουνιέται κι' ἡ Βασιλική, ποῦ πιὸ ὄμορφη εἶν' ἀπ' ὄλες.

Στέκετ' ὁ Γιάννης μακρὰ καὶ τὴν τηράει καὶ λέει.
 « Ἄχ νάταν νάδινε ὁ Θεὸς νὰν ἔπεφτε ἀπ' τὴν κούνια,
 νὰ φοβηθοῦν οἱ κοπελιές, ψιλές φωνές νὰ βγάνουν,
 νὰ πάω κοντά, νὰ τὴ ρωτῶ, νὰ κάνω ποὺ δὲν ξέρω,
 νὰ πεταχτῶ σὰν τὸ πουλί, νὰ πάω κάτου στὴ βρύση,
 νερὸ νὰ φέρω γιὰ νὰ πιῇ, τὰ μάτια της ν' ἀνοίξη,
 νὰ σηκωθῇ νὰ περπατῇ, μὲ τσ' ὄμορφες νὰ παίζη,
 κι' ἐγὼ μακρὰ νὰ στέκουμαι, νὰ τήνε καμαρώνω! ».

ΟΡΘΟΣ ΣΤΗΝ ΠΛΩΡΗ Ο ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Ὁρθὸς στὴν πλώρη ὁ Χάρωντας καὶ τὸ καράβι πάει. . .
 κι' ὡς πᾶμε πλέοντας, ἡ ζωὴ γλυκὰ χαμογελάει.
 Ὅμως κι' ἂν φέγγη ἡ θάλασσα κι' ἀστράφτη ὁ οὐρανός,
 μαύρη νυχτιὰ τρισκόταδη στὴν πλώρη πέφτει ἐμπρός.

Μιά ἄβυσσο ἀτενίζοντας βαθειὰ καὶ σκοτεινὴ,
 ποιά νᾶναι τάχα ἡ μοίρα μας, ρωτιώμαστε, ἡ στερνὴ ;
 Στὴ μαύρη νάταν σκοτεινὰ μιὰ ἀχτίδα νὰ φωτᾷ,
 ὡς κυβερνάει ὁ Χάρωντας καὶ τὸ καράβι πάει.

Ι Τ Σ Α

Ἴτσα, ποὺ νᾶσαι ἀγάπη μου, ποῦ νᾶσαι ὠιμένα, ὠιμένα !
 Ἴτσα, μονάχα μιὰ στιγμούλα γύρισ' ἀπ' τὰ ξένα,
 ἔτσι μονάχα μιὰ στιγμή κι' ὕστερα φύγε πάλι,
 κι' ὕστερα φύγε, κι' ἄλλη πιά φορὰ μὴν ἔρχεσαι ἄλλη.

Μὰ γλήγορα σὰν τὸ πουλάκι σχίσε τὸν αἰθέρα,
 κι' ὅπου καὶ νᾶσαι πρόφτασε προτοῦ βραδυάση ἡ μέρα.
 Ὅπου καὶ νᾶσαι, ὅπου καὶ νᾶσαι ἄχ ! ἔλα πρὶν νυχτώση,
 γιατί γιὰ μένα, ἀγάπη μου, πιά δὲ θά ξημερώση.

Ζ Ω Η

Πλάση γλυκειά, γλυκύτατε ρυθμέ, αριθμέ, άρμονία,
 άναρχε Λόγε, υιέ Θεού, πώς νά σε πώ, ζωή ;
 Χρυσόνειρον ή κάθε σου ξεχωριστή όπτασία,
 μά άπρονος εΐναι και σκληρός ό νόμος «πάντα ρεΐ».

”Ω νάταν με τ’ άθανάτά σου τ’ άγαθα στοιχεΐα
 ένα τό έγώ τ’ ανθρώπινο, ή, τέλος, ώ ζωή,
 ώσάν λουλουδι άνθίζοντας νά πλέη σ’ ευδαιμονία,
 δίχως του θάνατου αίσθηση και νά φυλλορροή!

Υ Π Ν Ε . . .

”Υπνε, σοϋ δέεται ή ψυχή μου ή μαύρη,
 τήν τρισπόθητη φέρε τήν χρυσή
 τή λησμονία, πού δέν μπορεΐ για ναϋρη
 μ’ άφιόνι, με μορφίνα, με κρασί.

”Ετσι άπαλά, γλυκά κι’ όνειρεμένα . .
 κι’ ώς θ’ άναπαύουμαι βαθιά βαθιά,
 ώ ύπνε, γίνε ό θάνατος για μένα,
 νά μήν ξαναξυπνήσω πιά.

ΕΞ’ ΑΠ’ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

”Εξ’ άπ’ τήν πολιτεία, ό Γιάννος πολεμάει,
 και κρυφομουρμουρίζει και σιγοτραγουδάει :

«Θά χτίσω ένα παλάτι, άγάπη μου, τρανό,
 πι’ όμορφο άπό τήν πούλια κι’ άπ’ τόν αυγερινό».

Χί! χί! γελάει ό κόσμος, πού κείθενες περνάει,
κι' αλλοίθωρα θωρώντας ό Γιάννος τραγουδάει:

«Τόν ήλιο θέλω βάλη θύρα τοῦ παλατιοῦ,
γύρωθε παραθύρια τ' άστέρια τ' ούρανοῦ.

Τά χρυσοσυννεφάκια, πού στά ούράνια άνθοῦν,
τοῦ παλατιοῦ μου έκείνα στολίδια θ' άπλωθοῦν.

Θά φτιάξω ένα παλάτι, πού δέν ξανάδε ή γης,
νάμπης βασιλίσσά μου κι' άστέρι τής αύγής».

Χί! χί! γελάει ό κόσμος, πού κείθενες περνάει...
"Έξω άπ' τήν πολιτεία ό Γιάννος πολεμάει.

Τ' ΩΡΑΙΟ ΚΟΡΑΣΙ

Τ' ώραϊο κοράσι εΐχε καθίσει
στο παραθύρι μιάν αύγή.
μέ τά μεγάλα μαῦρα μάτια
γιομάτα φῶς και συλλογή.

Κάποια χαράματα έγώ τó εΐδα,
τήν ώρα τής χρυσης σιωπής,
στο τρυφερό του προσωπάκι
τό ρόδισμα εΐχε μιās αύγής.

Περνώντας ένα μεσημέρι,
πῶφεγγε ό ήλιος λαμπερός,
τό πρόσωπό του ήταν σάν κρίνος,
σάν άσπρος κατάσπρος άφρός.

Κι' ένα βραδύ κι' ένα βραδάκι,
ή κόρη τοῦ παραθυριοῦ

ἐκάθονταν μ' ὄψη θλιμμένη,
σά μαραμένου λουλουδιοῦ.

Κι' ὕστερα πιά δέν τὴν ξανάειδα
κι' οὐδ' ἄλλος εἶχε ξαναειδῆ
τὴν κορασίδα μὲ τὰ μάτια
γιομάτα φῶς καὶ συλλογή.

Ε Γ Ω

Εἶμαι παιδί καὶ πάω σκυφτός σά νάχω πιά γεράση,
κάνωντας μ' ὄσους συντροφιά τὰ ὀγδόντα ἔχουνε φτάση.
Φεύγουνε, λέν' κι' ἓνας : μὲ τί, κόσμε, καῦμό σ' ἀφήνω!
Ἔτσι ἢ ζωὴ 'ναι, λέω κι' ἐγώ, πού ἀγάλια ἀγάλια σβύνω.

Ἔωρες μιλάμε, κι' ὕστερα, ὡς νυχτώση, ξεκινᾶμε,
σιγὰ σιγὰ καὶ σιωπηλοὶ τὸ δρόμο δρόμο πᾶμε.
Καὶ πηαίνωντας, ἐπάνω μας πλανιέται τὸ φεγγάρι,
τόσο πικρά, τὸν πόνο μου σά νάχη ἐκεῖνο πάρει.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

Ὁ Θανάσης Κατραπάνης γεννήθηκε στὸ χωριὸ Τσαντῶ τῆς περιφερείας Σηλυβρίας τῆς Ἀν. Θράκης τὸ 1880.

Ἄν καὶ δὲν ἔτυχε μεγάλης μορφώσεως, ἡ ἀγάπη του πρὸς τὰ γράμματα καὶ ἡ παραμονὴ του κοντὰ στὸ σοφὸ γιατρὸ τῆς Πόλης Φ. Φωτιάδη τὸν ἔκανε νὰ ἐπιδοθῆ στὴ λογοτεχνία καὶ νὰ φανερωθῆ ποιητής.

Ὁ Θ. Κατραπάνης συνεργάσθηκε σὲ διάφορες ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ τῆς Πόλης καθὼς καὶ στὸ «Νουμᾶ», ἐξέδωσε δὲ πλεῖστες συλλογές ποιημάτων μὲ τοὺς τίτλους Λουλούδια τῆς Θράκης (Ἀθήνα 1906), Τὰ τραγούδια τοῦ Στρατιώτη (Κωνσταντινούπολις 1910), Ὕμνος στὴ γυναῖκα (Κωνσταντινούπολις 1930), Ὁ Κλήδωνας (Κωνσταντινούπολις 1930), Τ' ἀηδόνι τοῦ Βοσπόρου (Πόλη 1933), κι' ἄφησε πολλὴ ἐργασία ἀδημοσίευτη.

Ὁ Κατραπάνης μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ λαϊκὸς ποιητής: τὰ τραγούδια τοῦ κλήδωνα στὴν ὁμώνυμή του συλλογὴ εἶναι γεμάτα δροσιά καὶ χάρι καὶ ξεχωρίζουν ἀπὸ ὅλα του τ' ἄλλα. Τριακόσια δέκα πέντε δίστιχα εἶναι ὅλα, πού στίς συντροφίες τοῦ κλήδω-

να—ὅπου κρατάει ἀκόμα τ' ὠραῖο ὅσο κι' ἀρχαῖο αὐτὸ ἔθιμο—θὰ ἦσαν πολῦτιμα.

Βασιλοπούλα νάσουνα καὶ ρήγα θυγατέρα,
πάλι θὰ καταδέχουσουν νὰ πῆς μιὰ καλὴ μέρα.

Ἡ Ξάνθη βγάζει τὸν καπνὸ, κορίτσια ἢ Καβάλλα,
τὸ μέλι ἀπὸ τὰ χεῖλη τους κυλάει στάλα στάλα.

Τώρα πού μ' ἄφησες καὶ πᾶς στὰ ἔρημα τὰ ξένα,
γκιώνης θὰ γένω στὸ βουνὸ νὰ κλαίγω γιὰ τὰ σένα.

κι' αὐτό :

Τὴ νυχτικιά σου κρέμασες ἀπάνω στὴν ταράτσα,
νὰ μ' ἀγκυλώνης τὴν καρδιά, Ταταυλιανὴ κεράτσα.

Πέθανε στὴν Κωνσταντινούπολι τὸν Δεκέμβριο 1934.

Ο ΤΟΠΟΣ ΜΟΥ

Τσαντώ μου εσύ, ὄμορφο χωριό, στὸ λόφο σκορπισμένο,
ἔχεις κάμπο ἀπέραντο
καὶ τὸ βουνὸ σπαρμένο.

Μὲς σὲ λειβάδια ἀνθόσπαρτα μοσκοβολᾷ θυμάρι,
μακρὰ σου θάλασσα γλαφκή.
εἶσαι τῆς φύσης χάρη.

Τῆς Αἴγυπτος μοῦ φαίνεσαι πὼς εἶσαι τὸ ζευγάρι·
δῶ πρασινίζει κούρβουλο,
καὶ κεῖ φυτρώνει στάρι.

Γύρου οἱ ἀγέλες βόσκουνε, τὰ πρόβατα κοπάδια.
Στὸ νιάμα βλέπεις μαντριά,
στ' ἀλέτριστα. . . χειμάδια.

Τὰ στάχια ἐκεῖ ξεραίνονται. Ὁ θεριστῆς θερίζει·
στοὺς κάμπους βλέπεις θημωνιές,
δουκάνη λογουρίζει.

Λυχνίζουνε κι' ἀδιάκοπα τὸ στάρι δερμονίζουν,
κοιλὰ σακιά γιομίζουνε
τ' ἀμπάρια ἐκεῖ μουγκρίζουν.

Οἱ μυλωνάδες τραγουδοῦν' ἢ πέτρα σὰ γυρίζει,
οἱ φοῦρνοι ἀνάβουν, καίγουνται,
ἐκεῖ. . . ψωμί μυρίζει.

Χαδέβει ὁ ἥλιος τὸ κούρβουλο, τὸ φρούτο του γιαλίζει,
κεῖ πάλε ὁ μουστος στὸ βουτσι
στή βράση χοχλακίζει.

“Όλα ἐκεῖ στὸν τόπο μου πηγαίνουνε μιὰ χάρη,
ἄμα φανεῖ ὁ χυνόπωρος
θὰ σπείρουνε σιτάρι.

Τότες οἱ γέροι θὰ σκεφτοῦν τὶς νιές, τὰ παληκάρια,
φωλιές καινούργιες νὰ χτιστοῦν,
νὰ βγοῦνε νιὰ βλαστάρια.

ΧΥΝΟΠΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ἄργογυρνοῦν οἱ πελαργοί, τὰ μάβρα χελιδόνια
μὲς στ’ ἄπειρο κενό,
μὲ λύπη ἀποχαιρετοῦν. Φοβοῦνται, λές, τὰ χιόνια,
ποῦ ἦρθαν στὸ βορεινό.

Γέρνουν τὰ φύλλα ξέθωρα. Μιὰ φύση μαραμμένη
στὴ νεκρική ζωή.
Φεγγρίζει ὁ ἥλιος ποῦ καὶ ποῦ μὲ λάμψη θολωμένη
σὲ κείνη τὴ βοή.

Τρεμοκοπᾶ τὸ θόλωμα μὲ μιὰ ἄγρια παραζάλη
σὲ πέλαγα, βουνά.
Κορμιά, κλωνιά καὶ κύματα τσακόνονται στὴν πάλη
σὰν τᾶγρια τὰ θεριά.

Καὶ κείνα τὰ πλεούμενα μέσα στὰ περιγιάλια
τὰ βλέπεις πιά γυμνά·
τριζοκοποῦνε τ’ ἄλμπουρα, σφυρίζουνε τὰ στράλια
σὰν τ’ ἄφυλλα βουνά.

Πέφτει τὸ χιόνι σκορπιστὰ στοιβάζει τὸ Γενάρη
μὲ χαδεφτὴ σιγή,
κι’ ὅθε περάσης καὶ διαβεῖς τὸ πόδι ἀφίνει ἀχνάρι
δίχως καμιὰ βοή.

Ο ΠΟΘΟΣ ΤΗΣ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΑΣ

“Όταν σὲ δγιῶ, βαπόρι μου,
τὸ πέλαγος νὰ σχίζης,
καὶ νὰ ῥχεσαι, ἀπὸ χαρὰ
τὰ στήθια μου γεμίζεις.

Γιατ’ ἔχω μῆνες νὰ τὰ δγιῶ
τὰ μάτια, ποὺ λατρεύω,
κι’ ὄλημερίς στὸ πέλαγος
τρέχω καὶ τὰ γυρεύω.

Καὶ τώρα, ποὺ ἡ σειρήνα σου
χαρμόсуна φωνάζει,
τὸ βάρος ἀπ’ τὰ στήθια μου
θαρρεῖς καὶ τό τινάζει.

Καὶ τὸν ἀφρό σου, ποὺ θωρεῖ
ὀλόασπρο τὸ μάτι,
λὲς καὶ σενδόνη θ’ ἄπλωσε
γιὰ νυφικὸ κρεββάτι.

ΛΥΓΑΡΙΑ

—Λιγνόκορμὴ μου λυγαριὰ καὶ πρασινοφλουδάτη,
πῶς παίζουν τὰ κλωνάρια σου στὰ λάγαρα τὰ ρυάκια !
Σκύβουν καὶ τὰ γλυκοφιλοῦν καὶ τὰ ἀργοπαλαμίζουν,
σὰν κάτι ψάχνουν γιὰ νὰ βροῦν, σὰν κάτι νὰ λογιᾶσουν
καὶ ὅταν ὁ ἄνεμος ὀρμᾶ καὶ τὰ παραζαλίζει,
μοῦ μοιάζουνε σὰν τὰ μαλλιά σὲ κοριτσοῖσιες πλάτες.
Μὴ μοῦ θυμίζεις τὰ παληὰ, τὰ περασμένα χρόνια

καί μοῦ ματώνουν τὴν καρδιά, μπροστά μου τόνε φέρνουν.
 Ἐνα Σαββάτο τὸ πρωῖ, ἕνα Σαββάτο βράδυ,
 πῆγε ὁ καλός μου νὰ λουσιῇ, νεροσυρμὴ τὸν πῆρε
 καί τώρα μέσ' στὰ ρέμματα, στὰ ρυάκια, στὰ ποτάμια
 ψάχνω στὶς λίμνες τὶς θολές τὸ σῶμα του γιὰ νάβρω,
 νὰ τὸ ἀγκαλιάσω, καί ἄλλη μιὰ σιμά του νὰ πεθάνω.

Δ Ο Ξ Α

Ἄ ! τὰ πλούτη σε τί σ' ὠφελοῦνε,
 ὅταν δόξα δὲν ἔχει κανεὶς,
 καί τὴ δόξα σὰ θέλεις γιὰ νάχης,
 στρατιώτης νὰ πᾶς νὰ γενῆς.

Τότες, τότες θὰ διῆς μέσ στον κόσμο,
 πὼς ὑπάρχει καί μι' ἄλλη ζωὴ,
 γιὰ τὴ δόξα σὰν ἔρθη τὸ βόλι,
 κι' ἄλλη μιὰ θὰ ζητήσης πληγὴ.

Τὸ κανόνι θ' ἀρπάξης σὰ γίγας
 καί τὸ μάτι θὰ πέση γοργό,
 γιὰ τὴ δόξα, κι' αὐτὸ ὅτα σπάση,
 μὲ τὰ δόντια θὰ φᾶς τὸν ὀχτρό.

Νικητὴς ὅταν πίσω γυρίσης,
 τότες, τότες τὴ δόξα θὰ διῆς,
 στὸ κεφάλι σου μόνη νὰ βάζη
 τὸ στεφάνι, στεφάνι τιμῆς.

Ἡ τιμὴ δὲν πουλιέται στον κόσμο.
 δὲ χαρίζεται ἔτσι, παιδιά·
 μόν' ἡ δόξα τὴ δίνει σ' ἐκείνον,
 ὅπου δεῖξη γενναία καρδιά !

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Ἔλα, ὕπνε, καὶ πάρε το
καὶ πάν' το στὰ λειβάδια,
ποῦ κελαΐδουνε τὰ πουλιά
καὶ παίζουν τὰ κοπάδια.

Ν' ἀκούη κουδούνια νὰ χαρῆ,
φλογέρες νὰ μεθύση
καὶ τῶν ρυακιῶν τὸ φλοίσβισμα
νὰ μὲ τ' ἀποκοιμῆση.

Καὶ σὰν τρανέψη καὶ γενῆ
λεβέντης, παληκάρι,
νάχη γιὰ βέργα τὸ σπαθί,
τὸ βόλι γιὰ λιθάρι.

ΧΑΡΟΚΑΜΕΝΗ

Τὸ κυπαρίσσι λόγιαζε τὸ μαυροφορεμένο.

— Αὐτοῦ ψηλά, ποῦ περπατεῖς καὶ τὴν κορφή λυγίζεις,
ἀπάνω στὶς ταφόπετρες ζερβά, δεξιὰ σὰ βλέπεις,
μὲ φαίνεσαι σὰ γερανός, σὰ γερανός μὲ μοιάζεις,
πῶχει πουλί στὰ νύχια του κι' ἄπονα τὸ ξεσκάει.

Μὰ κείνος τρώει τὰ πουλιά καὶ σὺ τὰ παληκάρια.

— Αὐτοῦ ψηλά ποῦ περπατῶ κι' αὐτοῦ ψηλά ποῦ πάω,
πάγω γιὰ νάβρω, νὰ τοῦ πῶ καὶ νὰ παρακαλέσω
νὰ δώση αὐτιά στὸ Χάροντα καὶ μάτια γιὰ νὰ βλέπη,
νὰ μὴ θερίζη τὰ παιδιά, τίς νιές, τὰ παληκάρια,
τοὺς νιόγαμπρους, τίς νιόνυφες καὶ τοὺς ξενιτεμένους.

ΞΑΛΩΝΙΣΜΑ

Παύεις δουκάνι ; Θ' άκουστη
 τὸ έρωτικό δερμόνι,
 τὸ φκιάρι ποὺ χαρμπόνει
 τὸ στάρι τὸ ξανθό,
 καί τῶν παιδιῶν τὸ π'λάλημα
 μέ τὰ σακκιά στή ράχη·
 πειά δέν κουνᾶ τὸ στάχι,
 κοιμᾶται στὸ κοιλό·
 τοῦ χρόνου μέ καλό.

Κοτόπουλά μου, λέφτερα
 τὰ σκύβαλα άλωνέψτε,
 φοράδες μου, μισέψ'τε
 στ' άθάνατο βουνό·
 καί σύ, τσαρδάκι, γκρέμισε,
 φράχτες, πειά ξαπλωθήτε,
 στρουγκιά μου, μαζωχτήτε·
 τοῦ χρόνου μέ καλό,
 τοῦ χρόνου μέ καλό.

ΟΙ ΛΙΓΕΡΕΣ

Τρεῖς ὄμορφες, τρεῖς λιγερές, τρεῖς περδικοστηθάτες
 μέσ' στὸ ποτάμι πλένανε καί παίζαν μέ τὰ βώλια.
 Πλένουνε τ' ἄσπρα τους φαντά, πλένουν καί τὰ λευκαίνουν·
 φορές, φορές τ' ἀπλώνουνε στίς κίντρες, στὸ φλουσκοῦνι,
 πᾶ στὸ παπύρι, στίς βουρλιές, στὸν ἄγριο τὸ διόσμο,
 καί στή σκιά τῆς λυγαριᾶς παίζουν τὸ δαχτυλίδι·
 ἢ μιὰ τὴν ἄλλη ρώταε ποιὸν ἄραγε θά πάρουν.

— Ποιὸς τὰ προικιά μας θὰ χαρῆ τ' ἀνθοπερεχυμένα
καὶ τὰ κορμιά μας τ' ἄγγιχτα, τὰ ἄσπρα μας, τὰ χιονάτα,
ποὺ ἀγοράζουν καὶ πουλοῦν ὅλη τὴν οἰκουμένη ;
'Ο Χάροντας οὖν τ' ἄκουσε πολὺ τοῦ κακοφάνη,
ἕνας διαβάτης ἔγινε στίς λιγερὲς παγαίνει,
παγαίνει καὶ τίς χαιρετᾶ καὶ τίς καλημερίζει.

— "Ὡρα καλὴ σου, ξένε μας, κι' ἡ Παναγιὰ μαζί σου.

'Η μιά τὴν ἄλλη ρώταε οὖν εἶδαν τέτοια κάλλη,
τέτοια μορφή, τέτοιο κορμί, τέτοια λεβεντοσύνη.

— Διαβάτη, ξέρεις νὰ μᾶς πῆς κανὰ παλῶ τραγοῦδι,
τραγοῦδι ποὺ χορεύεται πάνω στίς πρασινάδες ;

Κι' ὁ Χάροντας ἀρχίνησε γλυκὰ νὰ τραγουδάη :

— Σὰ θέλω παίρνω τίς ψυχές, σὰ θέλω τίς χαρίζω.

"Ἰσια βαστοῦνε τὸ χορὸ κι' ὄλο κρυφογελοῦνε.

Σὲ κάθε γύρο τοῦ χοροῦ ἔβγαينه κι' ἀπὸ μιά τους

κι' ἡ τελευταία ἀπόμεινε σὰ μαραμένο μῆλο.

'Ακούμπησε στὴ λυγαριά, ἀκούμπησε καὶ λέει :

— Ψεύτικε κόσμε, ψεύτικε σὲ μιά ψευτιά γυρίζεις,
ἄλλος τὸν κόσμο χαίρεται κι' ἄλλος τὸν λαχταράει.

Α Γ Α Π Ο Β Ο Τ Α Ν Ο

Νάτης ἡ κεντητὴ ποδιὰ στὰ στάρια στὰ κριθάρια,
λούζεται μέσα στὴ δροσιά, παίζει μὲ τὰ λουλουδία,
βάζει τὸν κρίνο στὰ μαλλιὰ, τὸ θρύμπο μὲς στοὺς κόρφους,
σκύβει μὲ χᾶδι λαίμαργο, τὰ στήθια της μοσκίζει,
κι' ἕνα λουλοῦδι ἄπωνα μαδᾶ καὶ τὸ ρωτάει.

— "Ἄχ μαργαρίτα μου χρυσῆ, πές μου, καρδιοπονήτρα,
ἂν μ' ἀγαπᾶ καὶ μὲ πονῆ πιστὰ καὶ μπιστεμένα.

— Τὴ μαργαρίτα μὴ ρωτᾶς, μόν' ρώτα τὴν καρδιά μου,
ποὺ τρέμει οὖν πεντάνευρος πάνω σὲ πορογκρέμι
καὶ νὰ σοῦ πῆ πόσες αὐγές σὲ καρτερῶ σὰ σκιαχτρο,
γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὸ πείσμα σου καὶ τὴ σκληρὴ ἀπονιά σου.

καὶ πέρα ἀπὸ τὸν τάφο μου θὰ σοῦ τὸ ξεφωνίζω,
στά μάτια δὲ μὲ κοίταξες, τὰ μάτια σου δὲν εἶδα,
μηδὲ τὸ θρύμπο μοῦ ἔδωκες, μηδὲ τὸν ἄσπρο κρίνο,
ποῦ ἔχεις στά καστανά μαλλιά, μὲς στοὺς χιονάτους κόρφους.
— Πάρε τὸν κρίνο, ποῦ ζητᾶς, ἔπαρε καὶ τὸ θρύμπο,
καὶ μὴν τὸ πῆς τῆς μάννας μου τὰ μάτια μου πὼς εἶδες,
καὶ τῆ λαλιά μου ποῦ ἄκουσες· πιά μπιστεμὸ δὲ θάχη.

ΔΕΝ ΣΕ ΞΕΧΝΩ

Κι' ἂν σ' ἄφησαν τοῦ κήπου σου
τὰ ἀνθηρὰ τὰ φύλλα,
τῆς ροδοριᾶς σου τὰ κλωνιά
κι' ἂν μείνανε σὰν ξύλα.

Κι' ἂν τὰ πουλιά σ' ἀφήσανε
καὶ φύγανε στά ξένα,
καὶ γέρνουν τὰ χρυσάνθεμα
στὶς γλάστρες μαραμμένα.

Ἄν καὶ ἡ Φύσις νέκρωσε
καὶ σ' ἄφησε κι' ἐκείνη,
μὲς στὴν καρδιά μου ἡ ἀγάπη σου
παντοτεινὴ θὰ μείνη.

ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Ὁ Μυρτίλος Ἀποστολίδης γεννήθηκε στή Φιλιππούπολι τὸ 1869, ὅπου καὶ σπούδασε στὰ ἐκεῖ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα. Ἐδίδαξε στὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος του καὶ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ κατόπι κατέβηκε στὰς Ἀθήνας, ὅπου διδάσκοντας σὲ διάφορα ἰδιωτικὰ σχολεῖα ἐσπούδασε φιλολογία στὸ Πανεπιστήμιο. Ἀπὸ τὸ 1898 ἕως τὸ 1903 ἐδίδαξε ὡς καθηγητὴς στὰ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα κι' ἔπειτα ἀκολούθησε μαθήματα στὴ φιλοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου ἐπὶ διετίαν. Ἀπὸ ἐκεῖ κατέβηκε στὸ Ζαγαζίκ τῆς Αἰγύπτου καὶ διηύθυνε ἐπὶ τετραετίαν τὰ ἐκεῖ Ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Τὸ 1909 διωρίσθη καθηγητὴς στὸ Ἀβερῶφειο γυμνάσιο τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ μαζί ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ νομισματικοῦ μουσείου τῆς κοινότητος. Τὸ 1915 ἀπεχώρησε κι' ἐγκατεστάθη στὰς Ἀθήνας ἕως τὸ 1920 καὶ κατόπι γύρισε στὴ Φιλιππούπολι, ὅπου καὶ ἰδιωτεύει.

Τὸ ποιητικὸ ἔργο τοῦ Μ. Ἀποστολίδη εἶναι τὸ μικρότερο ἀπὸ τὶς ἄλλες του ἐργασίες, διότι ὁ ποιητὴς κατέγινε περισσότερο μὲ τὰ παιδαγωγικά, τὴ φιλοσοφία, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀρχαιολογία.

παρά μέ τή λογοτεχνία. Γι' αυτό ένώ ό κατάλογος τών άλλων του έργασιδν είναι μακρύς, τών λογοτεχνικών του έργων περιορίζεται σέ μιá σειρά διηγημάτων και σέ μιá σειρά σονέττων σ' ώραία δημοσιεύθηκαν στήν έφημερίδα τής Φιλιππουπόλεως «Ειδήσεις τοῦ Αΐμου» καθώς και σέ μιá συλλογή σέ καθαρεύουσα, πού μέ τόν τίτλο «Μοιραΐα» έπαινέθηκαν—ήταν φυσικό—στό Μυστριώτικο διαγωνισμό τοῦ 1921 και τυπώθηκαν τό 1928 σέ τεῦχος.

Π Λ Α Ν Η

Βλέπεις ἐκεῖ τὰ δυὸ βουνά, ποὺ φαίνοντ' ἐνωμένα
 κι' ὁ στρατοκόπος, ποὺ περνᾷ μακρὰ τους, τὰ θαυμάζει;
 Εἶν' ἀπ' αὐτῆ τῆ ρίζα τους ἀλληλοχωρισμένα
 ὡς στὴν ψηλὴ τους κορυφῆ, ποὺ σπάνια συννεφιάζει,

κι' ἔχουν κρημνοὺς ἀνάμεσα καὶ βάραθρ' ἀνοιγμένα.
 Τώρα μ' αὐτὰ τὰ δυὸ βουνά ὅλ' ἡ ζωὴ μου ὁμοιάζει.
 Στὴν ὄψι μου τῆ γελαστῆ βρίσκει ἀδερφωμένα
 τὴν εὐτυχία καὶ χαρὰ, ὅποιος κι' ἂν μὲ κυττάξῃ.

Ἄλλ' ἂν στὰ σπλάγχνα μου νὰ ἰδῆ ἀπὸ σιμὰ θελήσῃ,
 τὴν πλάνη του ὀγρήγορα νὰ νοιώσῃ δὲν θ' ἀργήσῃ,
 γιατί καθ' ὅπως φαίνεται, δὲν εἶναι κι' ἡ ἀλήθεια.

Βασάνων βάραθρα βαθειὰ σ' ἐμὲ τὴν εὐθυμία
 ἀπ' τὴν καρδιά μου ἐχώρισαν. Χαρὰ καὶ εὐτυχία
 ἀπὸ καιρὸ μου φαίνονται τοῦ κόσμου παραμύθια.

Α Θ Υ Μ Ι Α

Ἐνῶ χαρὰ τριγύρω μου ἀνθίζει κι' εὐθυμία,
 γιατί σὲ θλίψεις ἄφραστες βυθίζω τὴν ψυχὴ ;
 γιατί τὸ βῆμα μου τραβῶ σὲ μοναξιὰ ταχύ,
 ποὺ κάποια προσπαθᾷ νὰ βρῆ ὁ νοῦς μου ἡσυχία ;

Τὸ κουρασμένο μου κορμὶ μουδιάζει ἀπ' ἀτονία
 καὶ τὴν καρδιά μου ἀνέλπιστη σπαράζει ταραχῆ,
 δὲν ἔχω θάρρος στὴ ζωὴ κι' εὐχὴ μου μοναχῆ
 εἶναι νὰ βρῶ ἀπανεμιὰ μετὰ τὴν τρικυμία.

“Αχ! εἶμαι ναύτης ἄτυχος καὶ θαλασσοδαρμένος,
πού τὸ καράβι ἐτράβηξα γιὰ πάντα στὴν ξηρά,
γιατ’ ἤμουν στὰ ταξείδια μου ὅλα τρικυμισμένος.

Μ’ ἀφρούς τὸ κύμα τῆς ζωῆς στὰ πόδια μου παφλάζει.
Τί μ’ ὠφελεῖ; Τὰ ξάρτια μου δὲν εἶναι πιά γερά...
Ταξειδί τὸ καράβι μου ἄλλο νὰ πάη διστάζει...

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ

Εἶν’ ἡ ψυχὴ μου σὰν νερὰ τοῦ βάλτου μiasμένα,
ὅπου μὲ κλάμμ’ ἀχοβολοῦν ἀνέμοι θλιβερά
καὶ γύρω τους ψηλόκορμα δένδρ’ ἀστραποκαμμένα
σὰν ξωτικά τὰ κλώνια τους ἀπλώνουν τὰ ξηρά.

Τῆς μοίρας ἄσπλαγχνες πληγές, αἰσθήματα σβεσμένα,
ἀγάπες ποὺ ξεψύχησαν στοῦ χρόνου τὴ φορά,
κι’ ἐλπίδες, ποὺ ξατμίσθηκαν, τῶρ’ ὅλα σωριασμένα,
σαπίζουν κατ’ ἀπ’ τὰ νεκρά κι’ ἀσάλευτα νερά.

Ἐκεῖ ἀπ’ τὸν κόσμον ἄγνωστες οἱ θλίψεις μου φωληάζουν.
Μὰ κάποτε ὁ ἄρρωστος μὲ πόνο ἂν τολμήσω
μέσ’ στὸν ἀνήλιο τους βυθὸ βολίδα νὰ βυθίσω,

σπιθοβολιές πετιοῦντ’ εὐθύς, τρεμοῦλες τὰ ταράζουν
καὶ κάποια τότε’ ἀνάμνησις ἐπάνω ἀνεβαίνει.
Τὴν συμφορά μου εἶν’ αὐτὴ στὸν κόσμο ποὺ σημαίνει.

Α Μ Η Ν

Σὺ μοῦ τὸν ἔδωκες καὶ Σὺ τὸν ξαναπῆρες πάλι,
Θεέ μου, τὸν μονάκριβο στὸν κόσμο θησαυρό μου.
Σὰν ἔγερνε στὰ στήθια μου τὸ ὀλόξανθο κεφάλι,
στὸ θεῖο του χαμόγελο ξεχνοῦσα τὸν καημό μου.

“Όταν τὴν κούνια του ἀδειανὴ ἰδῶ στὸν σηκωμό μου,
νοιώθω καρδιόχτυπο σφοδρὸ καὶ στὸ μυαλό μου ζάλη,
θαμβώνονται τὰ μάτια μου, χάνω τὸν λογισμό μου
κι’ ὁ κόσμος μου εἶναι σκοτεινὸς χωρὶς χαρὲς καὶ κάλλη.

”Αχ! ἄγγελέ μου, στήριγμα τῶν γηρατειῶν μου μόνο,
παρηγοριά στὲς πίκρες μου καὶ βάλσαμο στὸν πόνο,
ἐπέταξες στοὺς οὐρανοὺς μὲ τὰ λευκὰ φτερά σου.

”Αν ἔπρεπε στὴν γῆν ἐδῶ λίγο καιρὸ νὰ ζήσης,
γιατὶ ἀγάπη γύρω σου τόσον πολλὴ νὰ χύσης ;
Κι’ ὅμως, Θεέ μου, ἄς γενῆ τὸ θεῖο θέλημά σου. . . .

ΠΟΝΟΥ ΚΡΑΥΓΗ

Ἡ γῆ, ὅπου σ’ ἐσκέπασε, χρυσὸ μου ἀγγελουδί,
ἄς μὴ φυτρώση χόρτα πιά κι’ ἄς μὴν ἐβγάλη ἄνθη,
ἀφοῦ τὸ πιὸ μοσχόβολο ἀπ’ ὅλα τῆς λουλουδί
μὲ τῆς ἀγούλας πρόωρα τὴ δρόσο ἐμαράνθη.

”Αχ! ἡ καρδιά μου ἐρράγισε, τὸ χεῖλι μου ἐπικράνθη,
ἀφότου πιά τὸ μάγο σου δὲν μ’ ἐξυπνᾷ τραγυδί·
μὲ τὸ στερνό σου φίλημα ἡ κόμη μου ἐλευκάνθη
κι’ ἀπελπισιᾶς στὰ σπλάγχνα μου ἐφώλιασε μαμουδί.

Τί ὠφελεῖ ἡ πρόοδος, ποῦ κάμνει ἡ ἀνθρωπότης,
σάν δὲν μπορῆ στὸ θάνατο νὰ εὕρη γιατρικό,
ἢ νὰ μακρύνῃ τὴ ζωὴ ἐπάνω στὸν ἀνθὸ τῆς ;

”Όταν τὴ νεότη κι’ ὁμορφιά τοῦ χάρου τὸ δρεπάνι
ἀπ’ τὴ ζωὴ ἀλύπητα θερίζῃ ξαφνικό,
ἢ ἐπιστήμη ἄσκοπα τοὺς κόπους τῆς δὲν χάνει ; . . .

ΔΡΟΜΟΣ ΧΑΜΕΝΟΣ

Ξεύρω στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ μιὰν ὄμορφη κοιλάδα,
πού δάση πευκοφύτευτα σκορποῦν τ' ἄρώματά τους
κι' ἀπλώνεται στοὺς ἥσκιους τους παχειὰ ἢ πρασινάδα,
σπαρμένη μ' ἄνθη, κεντητὴ ἀπὸ τὰ χρώματά τους.

Αἱ αὖρες παίζουν στές κορφές τῶν δένδρων μὲ γλυκάδα,
βρυσοῦλες μὲ τὰ διάφανα ἀχολογοῦν νερά τους,
ἥλιου ἀχτίδες δὲν χωροῦν στῶν φύλλων τὴν πυκνάδα,
καὶ τὰ πουλάκια κελαιδοῦν γλυκὰ τὸν ἔρωτά τους.

Εἶδα μονάχα μιὰ φορὰ τὸν ζηλευμένο τόπο
μὲ γρηγοράδα στὴ ζωὴ χωρὶς κανένα κόπο,
σὰν εἶχα μόνον εἴκοσι χρόνια τρελλὰ στὸν ὄμο.

Μ' ὠδήγησε γλαυκόφθαλμη κι' ἀγαπητὴ ξανθοῦλα,
πού μ' ἄρπαξαν τὰ κάλλη της γιὰ πάντα τὴν καρδοῦλα.
Χρόνι' ἀπὸ τότε δὲν μπορῶ μόνος νὰ βρῶ τὸν δρόμο.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΣ

Παλάτια, πού τὰ πόδια τους στὴ θάλασσα βυθίζουν,
τὲς λαξευτὲς ἀκρογιαλιές μὲ χάρι περιζώνουν,
τὲς μαρμαρένιες τους αὐλὲς πορτοκαλιές μυρώνουν,
κι' ἄλση τριγύρω τους ἐλῶν καὶ πεύκων πρασινίζουν.

Πρωὶ καὶ δεῖλι ζέφυροι μοσχόβολοι δροσίζουν,
στὸν σάπφειρένιον οὐρανὸ τὰ μάτια μας θαμβώνουν,
ἀσπρόφτερα τὰ πέλαγα καράβια χαρακώνουν
καὶ τῶν βουνῶν αἱ κορυφές στὴ δύσι πορφυρίζουν.

Αὐτὴ ἔναι ἡ γῆ, ποὺ ἤχησε τοῦ Μαιονίδου ἡ λύρα,
 ποὺ στὸν Πηλείδου ἔδωκε κάλλος καὶ ῥώμη ἡ μοῖρα
 καὶ ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Πλάτων ἐγεννήθησαν.

Αὐτὴ ἔναι ἡ γῆ, ποὺ ἐδόξασαν ἀνθρωπισμοῦ ἀγῶνες,
 σ' εἰρήνη καὶ σὲ πόλεμο καὶ ἑθαύμασαν αἰῶνες,
 ποὺ τὰ παλάτια τῶν θεῶν στὸν Ὀλυμπον ἐστήθησαν.

Η ΝΙΟΒΗ

Βαστᾶ βαριά στὰ χέρια της τὸ ἄψυχο κεφάλι
 στὴ βουνοκορυφῇ ψηλὰ καὶ στέκει στὸν αἰῶνα
 ἀμίλητη καὶ ἀκλόνητη σὰν μαρμαροκολῶνα,
 ποὺ ἀψηφᾶ χιόνια, βροχές, βροντὲς καὶ ἀνεμοζάλη.

Στάζει πυκνὸ τὸ δάκρυ της καὶ θέρος καὶ χειμῶνα,
 σὰν τὸ φαρμάκι ὀλόπικρο, καθάριο σὰν κρυστάλλι,
 φύτρο στὰ βράχια πουθενὰ τριγύρω της δὲν θάλλει
 καὶ τὰ κοράκι' ἀπαίσια πετοῦν καὶ κρῶζουν μόνα.

Ποιὰ θλίψις καὶ ποιὰ συμφορὰ τὰ στήθια της βαρύνει
 καὶ τοῦ δακρυοῦ της ἡ πηγὴ ὡς τώρα δὲν στερεύει ;
 Ποιὰ μαύρη μεταμόρφωσι κρύφτει ἡ πέτρα ἐκεῖνη ;

ᾠδὸν σύμβολο ἀμίλητο τῆς δυστυχίας ! Μητέρα
 ὄσων παιδιῶν, τόσων λυπῶν, Νιόβη . . ἀναδεύει
 ὁ πόνος σου καρδιῆς πολλῶν στὴν ψεύτρ' αὐτὴ μας σφαῖρα.

Ο ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΣ

Καὶ τοῦ Αἰόλου τὰ παιδιὰ μὲ τὰ τρανά τους κρίματα,
 ποὺ σ' ἀνεμόδαρτα νησιὰ ὀλομερῆς μαλώνουν,
 σὰν χτυπηθοῦν γοργόφτερα στὰ πέλαγα, ὑψώνουν
 ἀπ' τὰ βουνὰ ψηλότερα πελώρια μαῦρα κύματα.

Ἀναστενάζ' ἢ θάλασσα καὶ τ' ἀνεμοχτυπήματα
τ' ἀστραποβρόντια κι' ἢ βροχή, ὅπου τὴν χαρακώνουν,
τοὺς πόνους τῆς καὶ τὴν ὄργη ἀκόμα μεγαλώνουν,
καὶ χάνοντας τὰ κάλλη τῆς ξεσπᾶ σ' ἀφροκοπήματα.

Μονάχα στὸν Ἑλλησποντον ἀπλώνεται γαλήνη.
Γλαυκὸς ἐπάνω οὐρανός, κάτω γλαυκά νερά
κι' ὁ Ζέφυρος νανούρισμα μ' ἀγάπη περιχύνει.

Εἶναι παρθένου κι' ἀδελφῆς ἐκεῖ βαθεῖα τὸ μνήμα.
Κοιμᾶτ' ἢ Ἑλλη μ' ὄνειρα, μ' ἐλπίδες, μὲ χαρὰ
καὶ νὰ ταραξῆ δὲν τολμᾷ τὸν ὕπνο τῆς τὸ κύμα. . .

Ο ΚΑΛΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Στὴν πολυστέναχτή μας γῆ τί δύσκολο νὰ γίνῃ
κανεὶς στὸν νοῦ καὶ τὸ κορμὶ τέλειος χωρὶς ψεγάδια !
Ἔχουν τ' ἀνάστημ' ἄσχημο κι' οἱ ἀνθισμένοι κρίνοι
κι' ὁ ἥλιος μὲς στὶς λάμπεις του δείχνει μικρὰ μαιράδια.

Τὸ τέλειο καὶ τ' ἀμίμητο εἶναι Θεοῦ σημάδια
κι' εὐτυχισμένος ὅποιος μας βωμὸ λατρείας στήνει
στ' ἄφθαστ' αὐτὰ μὲς στῆς ζωῆς τὲς στράτες καὶ σκοτάδια
κι' ἔχει τῶν κόπων του ἀμοιβὴ τὴν ψυχικὴ γαλήνη.

Εἶναι ἀδύνατο σ' αὐτὴ τὴν ἀνθρωπίνῃ φύσι,
ὅταν τὴν δέρνουν συμφορὲς ἀνέλπιστες καὶ πάθη,
νὰ μὴ στραφῆ στὴν ἀδικιὰ καὶ νὰ παραστρατήσῃ.

Κακὸς κανεὶς εἶν' εὐκολο νὰ γίνῃ στὴ ζωὴ του,
μὰ ὁ καλὸς τὴν ἀδικιὰ μισεῖ ὅ,τι κι' ἂν πάθῃ
καὶ ν' ἀδικήσῃ δὲν τολμᾷ ποτὲ μὲ θέλησί του.

Η ΑΡΕΤΗ

Δυσκολαπόχτητη ἀρετὴ ἀπ' τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους
μὲ τὴ γαλήνια σου ματιὰ σεμνόμορφη παρθένα,
πόσοις ἀγῶνας δὲν τολμοῦν καὶ δοκιμάζουν κόπους,
ὅσοι μὲ σένα προσπαθοῦν νὰ ζήσουν τιμημένα ;

Σὺ νὰ τοὺς φέρης ἡμπορεῖς στοὺς Ἡλυσεῖους τόπους
ὅπου ξεχνοῦν τὰ βάσανα τῆς γῆς τὰ περασμένα,
καὶ βγάζεις σὺ μὲ τὸν καιρὸ ὄλους ἀσπροπροσώπους,
ὅσοι παρεξηγήθηκαν στὰ ἔργα τους γιὰ σένα.

Γιὰ σένα μὲ τοὺς ἄθλους του ὁ Ἡρακλῆς κοπίασεν
ὁ Βρυῦτος τὴν ζωὴν αὐτὴν ἀδίσταχτος θυσίασεν,
ἐπιε τῆς γῆς ὁ πιὸ σοφὸς ἀτάραχος τὸ κώνειο

κι' ἀνέβηκε ὁ Θεάνθρωπος τὸν Γολγοθᾶ γαλήνιος.
Εἶν' ἡ καρδιά τῶν ἀγαθῶν στὸ πνεῦμα σου πειθήμενος,
γι' αὐτὸ καὶ τὸ στεφάνι σου ἔχουν αὐτοὶ αἰῶνιο.

Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Τὸν ἐλαφρόμυαλο λαὸ σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο
σὰν ζῶο καβαλλίκευε· ἀρκεῖ γιὰ τὴν πατρίδα
νὰ λέγῃς ὅτι ἐργάζεσαι νυχθήμερα μὲ κόπο
καὶ γιὰ τὸ μεγαλεῖο της δὲν χάνεις τὴν ἐλπίδα.

Φυλάκιζε κι' ἐξόριζε τὸν κάθε λογοκόπο,
γιὰ νὰ μὴν ἔχῃς ἔλεγχο σὲ κάθε σου παγίδα.
Τοὺς ὀπαδοὺς σου πλούτιζε μ' ὅποιον ἐφεύρεις τρόπο·
παῖρνε τὸ αἷμα τῶν φτωχῶν ὡς στὴ στερνή σταλίδα.

Διάβαλλε κι' ἐξύβριζε καθέν' ἀντίπαλό σου,
ὄτ' εἶναι τῆς ἐλευθερίας τάχα ἐχθρὸς κρυφός,
προχώρα στὸν τυραννικὸ καὶ βίαιο σκοπὸ σου,

κάμνε πολέμους, δάνεια σὰν κράτους κυβερνήτης
λαοῦ, ποὺ δουλικώτατα εἶναι βωβὸς - κωφός. . .
Κι' ὅμως κηρύττεις ὅτι ζῆ ἐλεύθερος πολίτης !!!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΡΙΩΤΗΣ

Ὁ Νικόλαος Ποριώτης γεννήθηκε στὴν Καλλιπολι τὸ 1870, μεγάλωσε ὅμως στὴ Σμύρνη, ὅπου καὶ σπούδασε στὴν Εὐαγγελικὴ Σχολή. Ἀπὸ τὸ 1889 ἐγκατεστάθη στὰς Ἀθήνας καὶ τὸ 1890 κατετάχθη στὸν οἰκονομικὸ κλάδο τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ὅπου παρέμεινε ἕως τὸ 1898 καὶ κατόπι, ἀπὸ τὸ 1912 ἕως τὸ 1925 διετέλεσε γραμματεὺς τῶν κατὰ καιροὺς στολάρχων.

Πρωτοπαρουσιάσθηκε στὰ ἑλληνικὰ γράμματα σπουδαστὴς ἀκόμα στὴ Σμύρνη κι' ἐξακολούθησε νὰ ἐργάζεται κυρίως σὲ μεταφράσεις ἀρχαίων ἑλληνικῶν καὶ ξένων θεατρικῶν ἔργων. Ἔτσι ἐξέδωσε τοῦ Εὐριπίδη: Φοῖνισσαι καὶ Ἰκέτιδες (1911), Ἐκάβη (1912), Ἴων (1933), τοῦ Σοφοκλῆ: Ἡλέκτρα (1932), ἀπὸ τὴν Ὀδύσσεια τοῦ Ὀμήρου τὰ ψηφία Χ, Ψ, Ω σὲ τονικὸ ἐξάμετρο, τοῦ Μολιέρου τὰ Ἐρωτικὰ Πείσματα (1912), τοῦ Γολδόνη τὴ Λοκαντιέρα (1903), τοῦ Ζάν Ρισπέν τὰ Ἰσπανικὰ παραμῦθια (1913), τοῦ Ὄσκαρ Οὐάιλδ τὴ Σαλώμη (1907) καὶ τὴ Φλωρεντινὴ τραγωδία (1917), τοῦ Τζακόζα τὸ Σάν τὰ φύλλα (1916), τοῦ Μαίτερλιγκ τὴ Μαρία Μαγδαληνὴ (1916), τοῦ Σὴμ Μπανέλλη τὸ Δεῖπνο μὲ τὰ σκώμματα (1916)

καί ποιήματα διαφόρων ποιητῶν μέ τόν τίτλο Ξένη Λύρα (1925), τοῦ Ντ' Ἀννούτσιου τήν Κόρη τοῦ Γιόριου καί τοῦ Σαίξπηρ τήν Κωμωδία Ἔλλ' ἀντ' ἄλλων (1933).

Ἡ πρωτότυπη ἐργασία τοῦ Ποριώτη εἶναι λίγα ποιήματα δημοσιευμένα στό Νουμά κι' ἄλλα περιοδικά, ἡ ἔμμετρη τραγωδία Ροδόπη (1913) καί τὰ Κρυπτογραφικά ἀβάκια (1925). Μέ τόν Κίμ, Μιχαηλίδη συνεργαζόταν στήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ «Παναθήναια», ἔκανε συντάκτης στό ἐγκυκλοπαιδικό Λεξικό Ἐλευθερουδάκη κι' ἀπό καιρό σέ καιρό ἐκδίδει κι' ἀπό ἕνα τεῦχος τοῦ δικοῦ του περιοδικοῦ «Θυμέλη» μέ δική του μονάχα ὕλη.

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ

Ο ΝΕΟΣ

Στοῦ γιαλοῦ τὴν ἄκρη βαθιὰ κοιμᾶται
καὶ ἀπαλά τὸ κύμα τὸν νανουρίζει,
καὶ γλυκὰ τ' ἀέρι τὸν τραγουδάει,
ὁ Ἀγαπημένος !

Μὰ γιατί τὸ χέρι στὴν ἄρμη ἀπλώνει ;
Κρίνο ἀπορριγμένο σὲ ἄχανη στέρνα . . .
Πῶς τοῦ δοξαρεύει ὁ ἥλιος τὰ μέλη !
"Ἄς τὸν ξυπνήσω . . .

Σίμωσα. Καὶ μένει κουφὸς στὸ βῆμα,
ποῦ ἄλλοτε ξυπνοῦσε φιλιῶν τραγούδια.
Στὰ μαρμαροστήθια, φριχτὸ ἓνα μαῦρο
τοῦ ἀνθισε γιούλι.

Βύσσινα τὰ χεῖλη . . . Μ' ἄς τοῦ φιλήσω
τὰ ἴλαρά ποῦ βλέπουν γλυκὰ του μάτια.
Σκύβω : καὶ — ἄχ, ὠϊμένα ! — δὲν καθρεφτίζουν
πιὰ τὴν μορφή μου !

Ο ΑΝΤΡΑΣ

Μοῦ ἔλειψε. Καὶ μοῦ εἶπαν : — "Ἐν' ἄτι ὀλόρθο,
μούγγριζε καὶ σειόταν, κι' ὀμπρός του ὁ φράχτης
μὲ κορμιὰ - λιθάρια καὶ ἀγκάθια - λόγγες.
Πῶς νὰ περάση ;

Καὶ ἄσειστος Ἐκεῖνος, ἀνάερος ὄλος,
μὲ ἀστραπή στὴ χέρα, βροντογελοῦσε,

τὸ ἄτι νὰ σηκώση καὶ νὰ πετάξη,
Βελλεροφόντης.

Καί, ἄχ! πικρὸ ἓνα βόλι τὸ γέλοιο πήζει,
μὰ δὲν πέφτει ὁ ἥρωας, ὁ ἄσειστος στῦλος.
Καὶ σὰν ἀπὸ Χάρου φτέρνα κρουσμένο
τὸ ἄτι πετιέται.

Νά! ὁ νεκρὸς ὀργώνει πολέμια σπλάχνα,
ραίνοντάς τα—ὦ ζήλεια—μὲ θεῖον ἰχώρα. . .
ᾠ "Ἄπιστε! δὲν εἶναι τὰ καρπερά μου
ποῦ ὀργωνες σπλάχνα!

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

Ρίγος γιατί νοιώθω κρυφὸ στὰ μέλη; . . .
Τί κορμί! — Ἐνας βράχος φίλιδιαι ἀρχαῖο,
κι' ἡ κορφή του γνέμα Νεράϊδας μὲ ὕσκα
ρούσα πλεγμένο!

Μὰ βουβὸ σιμά του τὸ δρῦ τὸ πολύβουο
ποῦ χρησιμοδοτοῦσεν ἡ ἀρχαία Δωδώνη·
καὶ ἄλαλο στὸ στόμα — βρύση ποῦ ἐκέρνα
τὸ ἅγιο τραγούδι.

Μελανό, σβημένο δαυλὶ τὸ χέρι
ποῦ — εἶναι χρόνια! — ἀπλώθη στ' ἀγνὰ λαιμά μου,
καὶ φιλὶ στὴν κόμη χρησιμὸς μοῦ ἐδόθη
«Καρδιές θά κάψης!».

"Ἄχ! πῶς ἔφλεξα ὅλη στὸ χάδι ἐκεῖνο,
καὶ πῶς μὲ παγώνει τώρα ἡ θωριά σου!
στερνέ μου καὶ πρῶτε — νὰ πῶ: ἔρωμένε; —
ποῦ δὲ μ' ἐχάρης!

Ο ΓΕΡΟΣ

Πάει κι' αυτός ό γέρος ! «Αυτός ό γέρος ! »
μέσα μου έκραζα, όταν έμπειρα, λάγνα,
της νιότης σκαντάλια, τὰ υγρά του μάτια
μ' έγδυναν όλη !

Ντυμένα είναι τώρα με άγανή πάχνη,
καί τὰ χιόνια—ύφάδι στο άχνό στημόνι
της σεμνης γενειάδας—σάβανο με άγρια
κρίνα του ύφαίνουν.

"Ας του το κεντήσω με όπάλλια δάκρυα !
καί ρουμπίνι άς τρέξη το αίμα στά στήθια
που άσεμνα του άνοίγω, γοερά βογγώντας
το μυρολόι !

Φεύγει, ώϊμέ ! κι' ή μόνη παρηγοριά μου. . .
Πάει με τους λεβέντες στον "Αδη-κι' ό "Ισκιος !
"Α ! όλους μου τους πήρεν ή Μία, ή Μεγάλη
Μάννα - Έρωμένη !

ΛΥΓΡΟΙ ΝΟΣΤΟΙ

Στό γυρισμό τους γλυκά τους φιλούσανε,
κι' άνθιζε άλόη στά χείλη τους ό Λόγος :

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Γυρνά ό καλός μου. Πάλι χρυσόφεγγο
θά κοσμολάμπη το άστρο της νιότης μου.
Ποιός με είπε χήρα, μαυροφόρα ;
Φίδια στο στόμα του να φωλιάσουν !

Ἦρθε ὦ χαρά μου ! Σὰν πρῶτα, ὀλόδιφα
τὰ ὠραῖα του μάτια θέλουν τὰ κάλλη μου.
Στὴν ἀγκαλιά σου λυῶσε με, ἦρωα !
Φέρε τὰ χεῖλη σου νὰ δροσίσω.

(Τὸ ἀγκάλιασμά του, μάρμαρο ἐντάφιο.
Τι ἄθερμα χεῖλη ! Βρέφος μὲ φίλησε ;
Ὁϊμέ, ἡ λαχτῆρα τοῦ ἐρχομοῦ του
ποῦ ἔτρεμα σύφλογη μὲ κάψη !).

— Τρέμεις, δακρύζεις, ὁ ἄντρας ὁ ἀδάκρυτος ;
Καὶ λές ; . . Τί φίδι σ' ἓνα θρηνόγελο
μαύρη ἀμποδένει τὴ ζωὴ μου !
Μὲ ἄφησε ὁ πόλεμος μὲ ἄντρα χήρα.

Η ΜΑΝΝΑ

Γλυκό μου ἀγόρι, ποιός μου σοῦ βάσκανε
τ' ἀντρειωμένα χέρια, ὅταν εἶδωλο
ξανὰ μὲ πλάθαν, τὴ γεννήτρα,
σὲ ἄλυωτο μάρμαρο νὰ φανιάζω ;

Τὰ πλαστουργὰ σου χέρια—ὦ, μὴν ἔσωνε
ν' ἀδράξουν ἄρμα, σύνεργο ἀντίχαρο !—
ψωμί καὶ δόξα δὲ θὰ φέρνουν
πιὰ στὴ ζωντάκληρη μάννα, ἐμένα !

Πολέμιο χῶμα τὰ χάρηκε ἄψυχα,
τὰ ποῦ χαρίζαν ψυχὴ στὰ χῶματα.
Μὰ ἔλα, πουλί μου, νὰ σὲ θρέψω,
ποῦ ἄπλερο, ἀφτέρουγο μοῦ εἶσαι πάλι.

Νὰ καταντήσω στ' ἄθλια γεράματα
στέρφα λεχῶνα, ποιά Μοῖρα μοῦ ἐκλωθε ;
Δὲν ἔχω ἢ δόλια πιὰ ν' ἀνοίξω
στήθια πολύγαλα στὸ χρυσό μου !

Η ΚΟΡΗ

Γιατί, πατέρα, μου είπες φιλώντας με,
σάν ξεκινοῦσες: « ἄσκημοκόριτσο ! »
κι' ἐγώ, τηρώντας στὸν καθρέφτη,
πείσμως ἠλιόφεγγη ; « τυφλὸς εἶσαι ; »

Μαῦρο ἓνα χρόνο μου ἔλειπες, ἔλειπες !
κι' ἐγώ σὲ κάλλη μέστωνα ὀλάνθιστα,
ποῦ οἱ νοῖοὶ στὸ διάβα μου—ὦ καμάρι !—
μάτια ὀλοφλόγινα μου γυρνοῦσαν.

Μὰ—ἔβραζε ἐντός μου τὸ αἷμα τοῦ Οἰδίποδα ;—
μὲ μιὰ ἐγὼ λαύρα ζοῦσα καὶ ὁμόρφαινα,
πῶς τῆς μορφῆς μου τ' ἀγνὸ φέγγος
μόνο τὰ μάτια σου νὰ θαμπώση !

Καὶ ἦρθες. Δὲ βλέπεις· ἀκοῦς τὰ κάλλη μου,
ποῦ ἄλλη τό φῶς σου φλόγα κεραῦνωσε.
Πάλι—ὦ κατάρρα !—στῦλος τοῦ Ἰσκιου
πάει θυροδέρνοντας ἢ Ἀντιγόνη. . . .

Η ΑΔΕΛΦΗ

Τί ἀδερφομοίρι μου ἔλαχε ! Δίμελο
ν' ἀνθοῦμε ἀκρόδι σὲ νιότη ἀδρόχυμη,
καὶ ἄγριο σαράκι νὰ ὠριμάση
στὸ Χάρο φίλημα πρώτη ἐμένα !

Κρῖμα ! νὰ φύγης μὲ ἄχαρα μέτωρα :
« Ποιὸς νύχτιος πόθος τὰ μῆλα δάγκασε ;
Καμὸς τὰ ρόδα ποιὸς ροδίζει ; . . .
Μά, ὡς νᾶρθω, ἐτοίμαζε νυφοστόλι. »

Τί νυφοστόλι ! Ποῦ ἔστρωνα σάβανο,
κι' ὀλόχρονο εἶχα καῦκο τὸν ἔχτικα

στο ἔρμο κλινάρι, πότε νάρθης
 μέ νεκροστέφνα καρτερώντας !

Ὁϊμέ, ἀδερφέ μου, σέ βαρυγγώμησα,
 κι' ἦρθες. . . Τὰ ρόδα βόλι σοῦ μάρανε.
 Μὴν τρέχης· στάσου ! "Ἄς πᾶμε ταῖρι,
 τὰ πρὶν ἀταίριαστα, στοῦ ἴδιο μνήμα.

Η ΚΑΛΗ

Διάβαινε, καὶ ἦταν, ὁ Ἄρης, ὀλάρματος,
 φαρομανώντας σὰν ἄτι ἀσπέδιστο·
 κι' ἐγώ, τὰ γιούλια κλειώντας μάτια,
 τὸν ἴμερο ἔσταζα δάκρυ δάκρυ.

Σᾶς εἶδε—ὠϊμένα ! —καὶ δὲ σᾶς ἔγγιξε,
 δειλὰ καὶ δόλια κάλλη μου ἀτρύγητα !
 Κι' ἡ ὀρμή του ἐσπάρθη σὲ ἄξενα ὄρη,
 κι' ἔμεινε ἀκάρπιστος ὁ ἔρωτάς μου.

Διαβαίνει τώρα. . . Ποιὸς εἶδε Κένταυρο
 πεδικλωμένο χάμω νὰ σέρνεται ;
 Τὰ ἡδονικά του μάτια—ὦ πίκρα ! —
 δέονται, δέονται τὴν Ἀγάπη.

Στὰ δεκανίκια νὰ πλέξω στόλισμα,
 λές, στοὺς ἀνθούς μου ; — Κλάψε τ' ἀφίλητα
 χεῖλη, φτωχέ μου ! Ποιὸς μισάντρας
 μὲ ἀγάπη γέρασε πονολύτρα ;

ΕΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Δόλιος ἐγώ, ποῦ χλωμὰ θρηνοστάφυλα
 σὲ ἀμπέλι γυναίκειο τρυγῶ !
 λές καὶ δὲν ἔχω στεφάνι μου ἀθάνατο
 τὴ Δόξα· τὴ Δόξα !

Τάχα δὲν ἔχτισα αἰμόβρεχτα σώμπολα
τὰ μέλη μου σὲ ἄξιο βωμό ;
τάχα ἢ Πατρίδα μπροστά μου δὲν ἔοκυψε
μὲ σέβας ; — μὲ σέβας !

Τί κι' ἂν τὸ φύλλο μαράθηκε ; Πέφτοντας
στὴ ρίζα χαρίζει χυμό.
Δές ! ἢ ἀροδάφνη ψηλά βαγιοκλάδισε
στά οὐράνια· στά οὐράνια !

Πάψε τὸ θρήνο, ἀκριβὴ μου λιγόκαρδη,
καὶ γέλα καὶ στήσε χορό.
Ζῶ !—δὲ μὲ βλέπεις ;—Τραγούδησε ὀλόχαρη
θριάμβου παιάνα !

ΚΙ' Ο ΚΡΥΦΟΣ ΑΝΤΙΠΑΛΟΣ

Ψεύτης ἐγώ, πού γραμμένος στὸ βήσσαλο
διαβαίνω, νεκρὸς τῆς χαρᾶς !
Τί κι' ἂν γελῶ ;—πικροστάζει ἀπ' τὸ γέλοιό μου
τὸ κλάμα· τὸ κλάμα !

Πλάστης μιᾶς δόξας κι' ἂν εἶμαι,—ὅπως γύρισα,
ποιὰ δόξα μπορῶ νὰ χαρῶ ;
Σβύνει γιὰ πάντα ὅ,τι πρῶτα μὲ ὠριόφεγγε,
κι' ἐγὼ ἤμουν τὸ φῶς του.

Μέσα στὴ δάφνη, πού σύγκλαδη ἀράχνιασε
τῆς ζήλειας φωλιάζει ὁ σκορπιός.
ᾠ κάμπε, ὦ στάρι, πού μ' αἶμα σᾶς πότισα,
νὰ βόσκουν οἱ βροῦχοι !

Κλάψτε με !—ἢ ἀντίμαχη φλόγα δὲ μ' ἄναψε
στὴν ξέσκλαβη χώρα πυρσό·
δὲν προβοδῆσαν κι' ἐμένα σὰν ἥρωα
στά Ἑλύσια παιᾶνες !

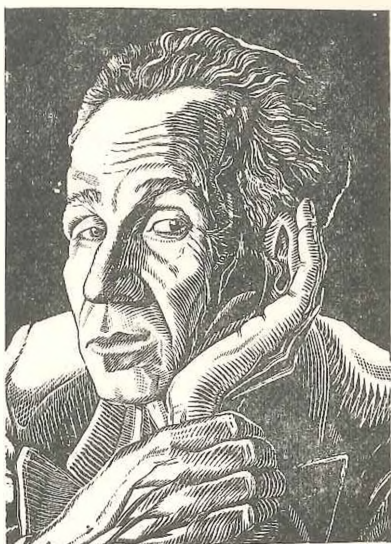
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΜΙΝΙΟΝ

ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ

Ξέρεις τή γή ποῦ οἱ κιτριές ἀνθίζουν,
κι' ἰσκιόφυλλες χρυσομηλιές σπιθίζουν;
Στήν αὔρα τή γλυκειά δροσοβολεῖ
μυρτιά σεμνή καί στέκει ἡ δάφνη ὀρθή.
Ξέρεις ποῦ εἶναι;
Ξέρεις ποῦ εἶναι; — Ἐκεῖ, ἐκεῖ
νά πᾶμ' ἐμεῖς, χρυσέ μου, οἱ δυό μαζί.

Ξέρεις τὸ σπίτι; Ὁραιόστυλη ἡ σκεπή του,
τὸ δῶμα λάμπει, ἀστράφτει ἡ ἔμπατή του
καί μαρμαρένιος ἅγιος μοῦ μιλεῖ :
— Γιατί πονᾷς καί κλαῖς, φτωχὸ παιδί ;
Ξέρεις ποῦ εἶναι;
Ξέρεις ποῦ εἶναι; — Ἐκεῖ, ἐκεῖ
νά πάω μ' ἐσέν', ἀγάπη μου, μαζί.

Ξέρεις τή συννεφόσκεπη ραχοῦλα,
ποῦ ἀργὰ τὸ μονοπάτι παίρνει ἡ μούλα;
Φωλιάζουν πλῆθος δράκοι στῆ σπηλιά·
ὁ βράχος πέφτει, ὁ χειμαρρος κυλᾷ. . .
Ξέρεις ποῦ εἶναι;
Ξέρεις ποῦ εἶναι; — Ἐκεῖ, ἐκεῖ
θὰ πᾶμ' ἐμεῖς, πατέρα, δυό μαζί.

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ

Ο Κώστας Βάρναλης γεννήθηκε στον Πύργο της Β. Θράκης τὸ 1884. Στὸ σχολεῖο τῆς πατρίδας του ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ κατόπι σπούδασε στὰ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα τῆς Φιλιππούπολης κι' ἀφοῦ δίδαξε λίγα χρόνια στὸ σχολεῖο τοῦ Πύργου, κατέβηκε στὰς Ἀθήνας καὶ σπούδασε στὸ Πανεπιστήμιο φιλολογία. Διωρίσθη ἑλληνοδιδάσκαλος πρῶτα σὲ διάφορα σχολεῖα τοῦ Κράτους καὶ καθηγητὴς ἀργότερα στὴν Ἀνωτάτη Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ἐπίσης παρακολούθησε μαθήματα φιλολογίας, φιλοσοφίας καὶ κοινωνιολογίας στὸ Παρίσι.

Πρωτοπαρουσιάσθηκε στὰ ἑλληνικὰ γράμματα μὲ στίχους, ποῦ δημοσίευσε, σπουδαστὴς ἀκόμα, στὴν ἐφημερίδα τῆς Φιλιππούπολης «Εἰδήσεις τοῦ Αἴμου» μὲ τὸ ψευδῶνυμο Φηγεὺς καὶ λίγο ἀργότερα στὸ «Νουμᾶ» μὲ τ' ὄνομά του. Πρῶτη του ποιητικὴ συλλογὴ ἐξεδόθη μὲ τὸν τίτλο «Κηρύθρες» στὰς Ἀθήνας (1905) καὶ μόλις τὸ 1922 ἐξέδωκε δευτέρη συλλογὴ μὲ τὸν τίτλο «Τὸ φῶς ποῦ καίει», ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπεβλήθηκε ὡς ποιητὴς μὲ τὰ ποιήματα, ποῦ δημοσίευσε στὰ διάφορα περιοδικά. Ἄλλα του ἔργα

εἶναι : Ὁ λαὸς τῶν μουνούχων, διηγήματα (1923), Ὁ Σολωμὸς χωρὶς μεταφυσική, κριτικὴ μελέτη (1925), Σκλάβοι πολιορκημένοι, ποιήματα (1927) καὶ τελευταῖα Ἡ ἀληθινὴ ἀπολογία τοῦ Σωκράτη (1931).

Ὁ Κώστας Βάρναλης ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τὴν πλειάδα τῶν νέων, ποὺ στὰ 1904—5 ἐξέδωκε τὸ περιοδικὸ «Ἠγησώ», μοναδικὸ στὸ εἶδος του γιὰ τὴν Ἑλλάδα, γιατί περιεῖχε μόνο ποιήματα τῶν ἰδρυτῶν καὶ συνεργαστῶν του καὶ καθόλου πεζά.

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Πώς οί δρόμοι εὐωδᾶνε μὲ βᾶγια στρωμένοι,
 ἡλιοπάτητοι δρόμοι καὶ γύρω μπαξέδες !
 Ἐχάρᾳ τῆς γιορτῆς ὄλο πιότερο ἀξάνει
 καὶ μακριάθε βογγάει καὶ μακριάθε ἀνεβαίνει.

Τῆ χαρὰ σου, Λαοθάλασσα, κύμα τὸ κύμα,
 τῶν ἀλλῶνε τὰ μίση καιρὸ τήνε θρέφαν
 κι' ἂν ἡ μαύρη σου κάκητα δίψασε τὸ κρίμα,
 νὰ ποὺ βρῆκε τὸ θύμα της, ἄκακο θύμα!

Ἄ! πῶς εἶχα σὰ μάνα κι' ἐγὼ λαχταρήσει
 (ἦταν ὄνειρο κι' ἔμεινε, ἄχνα καὶ πάει)
 σὰν καὶ τ' ἄλλα σου ἠδέρφια νὰ σ' εἶχα γεννήσει
 κι' ἀπὸ δόξεις ἀλάργα κι' ἀλάργα ἀπὸ μίση!

Ἐνα κόκκινο σπίτι σ' αὐλὴ μὲ πηγᾶδι. . .
 καὶ μιὰ δράνα γιομάτη τσαμπιά κεχριμπάρι. . .
 νοικοκύρης καλὸς νὰ γυρνᾷς κάθε βράδι,
 τὸ χρυσό, σιγαλὸ καὶ γλυκὸ σὰν τὸ λάδι.

Κι' ἄμ' ἀνοίγης τὴν πόρτα μὲ πριόνια στὸ χέρι,
 μὲ τὰ ροῦχα γεμάτα ψιλὸ ροκανίδι,
 (ἄσπρα γένια, ἄσπρα χέρια) ἢ συμβία περιστέρι
 ν' ἀνασαινή βαθιά τ' ὄλο κέδρον ἀγέρι.

Κ' ἀφοῦ λίγο σταθῆς καὶ τὸ σπίτι γεμίση
 τὸν καλὸ σου τὸν ἥσκιο, Πατέρα κι' Ἀφέντη,
 ἢ ἀκριβὴ σου νὰ βγάνη νερὸ νὰ σοῦ χύση,
 ὁ ἀνυπόμονος δεῖπνος μὲ γέλια ν' ἀρχίσῃ.

Κι' ό κατόχρονος θάνατος θάφτανε μέλι
καί πολλή φύτρα θ' άφηνες τέκνα κι' άγγόνια
καθενοϋ καί κοπάδι, χωράφια κι' άμπέλι,
τ' άργαστήρι εκείνοϋ, πού τήν τέχνη σου θέλει.

Κατεβάζω στά μάτια τή μάβρην όμπόλια,
για νά πάψη κι' ό νοϋς μέ τά μάτια νά βλέπη. . .
Ξεφαντώνουν τ' άηδόνια στά γύρω περβόλια,
λείμονιας σέ κυκλώνει λεφτή μοσκοβόλια.

Φεύγεις πάνου στην άνοιξη, γιέ μου, καλέ μου,
άνοιξή μου γλυκιά, γυρισμό πού δέν έχεις.
Ή όμορφιά σου βασίλεψε κίτρινη, γιέ μου,
δέ μιλάς, δέν κοιτάς, πώς μαδιέμαι, γλυκέ μου!

Καθώς κλαίει, σάν τής παίρνουν τó τέκνο, ή δαμάλα,
ξεφωνίζω καί νόημα δέν έχουν τά λόγια.
Στύλωσέ μου τά δυό σου τά μάτια μεγάλα.
Τρέχουν αίμα τ' άστήθια, πού βύζαξες γάλα.

Πώς άδύναμη στάθηκε, τόσο ή καρδιά σου
στά λαμπρά Γεροσύλυμα Καίσαρας νά μπης !
"Αν τά πλήθη άλαλάζανε ξώφρενα (άλιά σου !)
δέν ήξέραν άκόμα οϋτε ποιό τ' όνομά σου !

Κεϊ στο πλάγι δαγκάναν οί όχτροί σου τά χείλη. . .
Δολερά ξεσηκώσανε τ' άγνωμα πλήθη
κι' όσο ό γήλιος νά πέση καί νάρθη τó δεϊλι,
τό σταυρό σου καρφώσαν οί όχτροί σου κι' οί φίλοι.

Μά γιατί νά σταθης νά σέ πιάσουν ! Κι' άκόμα
σά ρωτήσανε : «Ποιός ό Χριστός;» τί πες «Νά με !»
"Αχ ! δέν ξέρει τί λέει τó πικρό μου τó στόμα !
Τριάντα χρόνια, παιδί μου, δέ σ' έμαθ' άκόμα !

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

Μέσ' σὲ παλάτια, ποὺ σὰ σπήλια ἀντήχαν ἀπ' τὶς μουσικὲς
 κι' ἀστράβαν ἀπ' τὰ μέταλλα καὶ τὰ δεμένα φῶτα,
 στὰ μάγουλά μου, ποὺ κανεὶς δὲν τὰ εἶδεν ἥλιος, οἱ μουσκὲς
 γλίστρααν μὲ λάγγεμα πολὺ καὶ τὰ δαγκῶναν σὰν ὄχιές·
 στὴν κρουσταλλένια μου φωνὴ θαμπὴ ἐγλιστροῦσε νότα.

Στὴν τεσσεροβασίλεφτη Γιουδαία ἐγὼ μουν ἢ Πηγὴ:
 τοῦ κόρφου μου τ' ἀμάραντα καὶ μοσκοβόλα κίτρα.
 Ὡσὰν τῆ φλόγα τοῦ κορμιοῦ μου ἄλλη δὲ γνώρισεν ἡ Γῆ,
 σὰν τῆς ἀγκάλης μου μεστή καμιὰ δὲν ὑπαρχε σιγὴ.
 Ὁ ἔρωτάς μου νίκαγε τὴ Ρώμη τὴ νικῆτρα. . .

Σκοτάδια ἦτανε μέσα μου, ξέρα μεγάλη κι' ἀμμουδιά
 καὶ στὰ γλυκὰ τὰ χεῖλια μου πικρὰ πολὺ τὰ γέλια.
 Καὶ μοῦ τινάζαν ἄξαφνα τ' ἀγνώστου φόβοι τὴν καρδιά
 καὶ μοῦ κοβόταν ἡ ἀναπνιὰ μέσ' σὲ φορέματα φαρδιά—
 ἀπ' τοῦ θριάμβου τὴν κορφή μακριὰ ἔβλεπα συντέλεια.

Δὲν ἦταν ἄξαφνη ἀστραψιά. Τοῦτο συνέβη ἀργά, σιγά. . .
 Ὡραῖος δὲν ἦσουν, τίποτα δὲν εἶχες πάνω σου ἄξο!
 Κοίταγες χάμου τὰ χαλκία, ὡς μίλαγες σιγά κι' ἀργά.
 Τὴν τρίτη ἢ τέταρτη φορὰν ἄρχισε ὁ νοῦς μου νὰ ριγᾶ
 κι' ὡς σήκωσες τὰ μάτια σου, δὲ βάσταα νὰ κοιτάξω.

Κι' ἔνωσα ὀρμὴ ἀσυγκράτητη στὰ πόδια σου νὰ κυλιστῶ.
 Εἶδα νὰ σειέται μέσα μου ψυχὴ παρθένα ὡς τώρα.
 Τὴν εὐτυχία τὴ γνώρισα στὸ δόσιμο χωρὶς μιστό,
 τὴ λευτεριά—στὸ σκλάβωμα σὲ κάποιον ἰδανικὸ σωστό
 καὶ τὴν ὑπέρτατ' ἠδονὴ στὸν πόνον,—ἄξια γνώρα.

Καί στούς φτωχοὺς μοιράζοντας τὰ ὑπάρχοντά μου (ἀσημικά,
διαμαντικά, μεταξωτά, μπαξέδες καί παλάτια)
τὰ βήματά σου ἀκλούθησα, πού κι' ἂν τὰ σβηροῦσε ταχτικά
στόν ἄμμ' ὁ ἀγέρας τοῦ βραδιοῦ, σὰ φῶτα μένανε γλυκὰ
γιὰ πάντα σ' ἄμμο καί ψυχὴ καί σ' ἀκοές καί μάτια.

Πράγματα νέα δὲν ἔλεγες κι' οὔτε, μὲ λόγια νέα, παλιά.
'Απὸ πολλοὺς κι' ἀπὸ καιροὺς ὅλα ἦταν εἰπωμένα.
Μά 'χες τῆ δύναμη ν' ἀκοὺς τῶν οὐρανῶν τῆ σιγαλιὰ
κι' ὅλα γιὰ σένα (κι' ἄψυχα κι' ἀνθρώποι) διάφανα γιαλιὰ
καί διάφαν' ἢ καρδιά τοῦ Θεοῦ γιὰ σένα—καί γιὰ μένα !

Κανεῖς (καί πλήθη καί σοφοὶ καί μαθητάδες καί γονιοὶ)
δὲν ξάνοιγε τὸ σπαραγμὸ στὰ θάματά σου πίσω.
Κι' ἂν πρόσμενες τὸ λυτρωμὸ σου ἀπὸ τὴν ἄδικη θανή,
ἐγὼ μονάχα τὸ 'νίωσα, πού ἤμουνα λάσπη καί κοινὴ,
πόσο, Χριστέ 'σουν ἄνθρωπος ! Κι' ἐγὼ θὰ σ' ἀναστήσω !

ΟΙ ΜΟΙΡΑΙΟΙ

Μέσ' στὴν ὑπόγεια τὴν ταβέρνα,
μέσ' σέ καπνοὺς καί σέ βρισιές,
(ἀπάνω στρίγγλιζε ἢ λατέρνα),
ὅλη ἢ παρέα πίναμε ἐψές,
ἐψές, σὰν ὅλα τὰ βραδάκια,
νὰ πᾶνε κάτου τὰ φαρμάκια.

Σφιγγόταν ὁ ἕνας πλάι στόν ἄλλο
καί κάπου ἐφτυοῦσε καταγίς·
ὦ ! πόσο βάσανο μεγάλο
τὸ βάσανό εἶναι τῆς ζωῆς !
"Ὅσο κι' ὁ νοῦς ἂν τυραννιέται
ἄσπρην ἡμέρα δὲ θυμιέται !

(“Ηλιο καὶ θάλασσα γαλάζα
καὶ βάθος τοῦ ἄσωτου οὐρανοῦ·
ὦ! τῆς αὐγῆς κροκάτη γάζα,
γαρούφαλα τοῦ δειλινοῦ,
λάμπετε, σβῆνετε μακριὰ μας,
χωρὶς νὰ μπεῖτε στὴν καρδιά μας !)

Τοῦ ἔνοῦ ὁ πατέρας χρόνια δέκα
παράλυτος, ἴδιο στοιχειό·
τοῦ ἄλλου κοντόμερη ἢ γυναῖκα
στὸ σπίτι λειώνει ἀπὸ χτικιό·
στὸ Παλαμῆδι ὁ γυιὸς τοῦ Μάζη
κ’ ἡ κόρη τοῦ Γιαβῆ στὸ Γκάζι.

— Φταίει τὸ ζαβὸ τὸ ριζικό μας !
— Φταίει ὁ Θεὸς ποὺ μᾶς μισεῖ !
— Φταίει τὸ κεφάλι τὸ κακό μας !
— Φταίει πρῶτ’ ἀπ’ ὅλα τὸ κρασί !

«Ποιὸς φταίει ; ποιὸς φταίει ;» κανένα στόμα
δὲν τῶβρε καὶ δὲν τῶπε ἀκόμα.

Ἔτσι στὴ σκότεινη ταβέρνα
πίνουμε πάντα μας σκυφτοί·
οὐκ ἔστιν τὰ σκουλήκια κάθε φτέρνα,
ὅπου μᾶς ἔβρει, μᾶς πατεῖ :
δειλοί, μοιραῖοι κι’ ἄβουλοι ἀντάμα
προσμένουμε, ἴσως, κάποιο θᾶμα !

ΟΙ ΠΟΝΟΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Ποῦ νὰ σὲ κρύψω, γιόκα μου, νὰ μὴ σὲ φτάνουν οἱ κακοί ;
Σὲ ποῖο νησί τοῦ Ὁκεανοῦ, σὲ ποιά κορφήν ἐρημική ;
Δὲ θὰ σὲ μάθω νὰ μιλάς καὶ τ’ ἄδικο φωνάζεις.
Ξαίρω πὼς θάχεις τὴν καρδιά τόσο καλή, τόσο γλυκή,
ποῦ μὲ τὰ βρόχια τῆς ὀργῆς ταχιά θενὰ σπαράξεις.

Σὺ θάχεις μάτια γαλανά, θάχεις κορμάκι τρυφερό,
θά σὲ φυλάω ἀπὸ ματιὰ κακῆ κι' ἀπὸ κακὸν καιρὸ,
ἀπὸ τὸ πρῶτο ξάφνισμα τῆς ξυπνημένης νιότης.
Δὲν εἶσαι σὺ γιὰ μάχητες, δὲν εἶσαι σὺ γιὰ τὸ σταυρὸ.
Ἐσὺ νοικοκερόπουλο, ὄχι σκλάβος ἢ προδότης.

Τῆ νύχτα θὰ σηκώνομαι κι' ἀγάλια θὰ νυχοπατῶ,
νὰ σκῦβω, τὴν ἀνάσα σου ν' ἀκῶ, πουλάκι μου ζεστό,
νὰ σοῦ τοιμάζω στὴ φωτιὰ γάλα καὶ χαμομήλι
κ' ὕστερ' ἀπ' τὸ παράθυρο μὲ καρδιοχτύπι θὰ κοιτῶ,
πού θὰ πηγαίνεις στὸ σκολεϊὸ μὲ πλάκα καὶ κοντύλι. . .

Κι' ἂν κάποτε τὰ φρένα σου μ' ἀλήθεια, φῶς τῆς ἀστραπῆς,
χτυπήσει ὁ Κύρης τ' οὐρανοῦ, παιδάκι μου, νὰ μὴ τὴν πῆς.
Θεριὰ οἱ ἀνθρώποι, δὲν μποροῦν τὸ φῶς νὰ τὸ σηκώσουν.
Δὲν εἶν' ἀλήθεια πιὸ χρυσοῦ σὰν τὴν ἀλήθεια τῆς σιωπῆς.
Χίλιες φορές νὰ γεννηθεῖς, τόσες θὰ σὲ σταυρώσουν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ "ΣΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΚΑΙΕΙ,"

Νὰ σ' ἀγναντεύω, θάλασσα, νὰ μὴ χορταίνω
ἀπ' τὸ βουνὸ ψηλά
στρωτὴ καὶ καταγάλανη καὶ μέσα νὰ πλουταίνω
ἀπ' τὰ μαλάματά σου τὰ πολλά.

Νὰ ναι χινοπωριάτικον ἀπομεσήμερο, ὄντας
μετ' ἄξαφνη νεροποντὴ
χυμαίει μὲς ἀπ' τὰ σύννεφα θαμπωτικὰ γελώντας
ἥλιος χωρὶς μαντύ.

Νὰ ταξιδεύουν στὸν ἀγέρα τὰ νησάκια, οἱ κάβοι,
τ' ἀκρόγιαλα σὰ μεταξένιοι ἀχνοὶ
καὶ μὲ τοὺς γλάρους συνοδιὰ κάποτ' ἕνα καράβι
ν' ἀνοίγουν νὰ τὸ παίρνουν οἱ οὐρανοί.

Ξανανιωμένα απ' τὸ λουτρό νὰ ροβολᾶνε κάτω
 τὴν κόκκινη πλαγιά χορευτικά
 τὰ πεῦκα, τὰ χρυσόπευκα, κι' ἀνθὸς τοῦ μαλαμάτου
 νὰ στάζουν τὰ μαλλιά τους τὰ μυριστικά.

Κι' ἀντάμα τους νὰ σέρνουνε στὸ φωτεινὸ χορὸ τους
 ὡς μέσα στὸ νερὸ
 τὰ ἐρημικὰ χιονόσπιτα—κι' αὐτὰ μὲς στ' ὄνειρό τους
 νὰ τραγουδᾶνε, ἀξύπνητα καιρὸ.

Ἔτσι νὰ στέκω, θάλασσα, παντοτεινὲ ἔρωτά μου
 μὲ μάτια νὰ σὲ χαίρομαι θολὰ
 καὶ νὰ ναι τὰ μελλούμενα στὴν ἄπλα σου μπροστά μου,
 πίσω κι' ἀλάργα βάσανα πολλά.

Ὡς νὰ μὲ πάρεις κάποτε, μαργιόλα σύ,
 στοὺς κόρφους σου ἀψηλά τοὺς ἀνθισμένους
 καὶ νὰ μὲ πᾶς πολὺ μακριὰ ἀπ' τὴ μαύρη τούτη Κόλαση,
 μακριὰ πολὺ κι' ἀπὸ τοὺς μαύρους κολασμένους

ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μάννα, ζεστή ἀγουροξυπνᾶς μέσα σὲ χίλια ἀρώματα,
 φῶτα πολλὰ καὶ χρώματα
 καὶ μοναχὰ ἀπ' τὸ γγίμα
 τ' ἀγέρα δένουν μέσα σου κόσμοι καὶ κόσμοι χύμα!

Ἐρωτοφύσημα κι' ἐγὼ τὸ λαμπερό σου φλοῦδι
 τὸ σπάω μὲ τὸ τραγοῦδι,
 πὺ τὴν ἀπλή χαρὰ μου
 ὑψώνει στὰ μεσοῦρανα πλέον ἄξια ἀπ' τὰ φτερά μου.

Μὲς' στ' ἄνθη τῆς ροδακινιάς, στῆς λεύκας τὴν κορφή,
 ὅπου ἤσκιωμα βαθὺ

κι' ὅπου κρυῖς βρυσοῦλες
πάω τῆς καρδιάς μου καὶ μετράω λαχτάρεις καὶ τρεμοῦλες.

Μ' ἀστροφεγγιῆς ὀλόβαθες, τριανταφυλλιὰ χαράματα,
μὲ φεγγαρομαλάματα
κι' ὅταν σιγὰ κι' ἀγάλι
βρέχει οὐρανὸς σὲ μιὰ μεριά κι' ἠλιοφωτᾷ στὴν ἄλλη,

τοῦ λαρυγγιοῦ δονῶ ἀψηλὰ τῆ φουσκωμένη φλέβα
κι' ἀνέβα ὁ ἀχὸς ἀνέβα
ὄλο καὶ πιὸ μεστώνει
καὶ τὸν ἀγέρα, ξέχειλον ἀπὸ ἡδονές, ματώνει.

Κι' ὅταν σωπάση μου ἡ καρδιά καὶ τὸ λαρύγγι σπάση,
στὴ μαγεμένη πλάση
καὶ στὴν καρδιά, πού νιώθει,
καιρὸ βαστᾷ ὁ ἀντίλαλος, καιρὸ πονᾶνε οἱ πόθοι.

ᾠ! δὲ θαμπώνει τῆ λαλιά μου θάνατου φοβέρα :
γῆς καὶ νεροῦ κι' ἀγέρα
δὲν ξέρουνε τὰ γένη,
πὼς ὅ,τι ζεῖ καὶ χαίρεται, σύντομ' ἀργὰ πεθαίνει.

Ὁ χορτασμένος ἔρωτας, τῆς ζωῆς οἱ γλυκάδες,
τῆς πλάσης οἱ ὀμορφάδες
ἔτσι βαθιὰ μὲ ὀρίζουν,
πού τῆς καρδιάς τὸ ξέσπασμα λυγμὸ μου τὸ γυρίζουν!

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ὁ Κλέων Παράσχος γεννήθηκε στὸν Πύργο τῆς Β. Θράκης τὸ 1894 καὶ ἀνατράφηκε στὴ Βάρνα, ὅπου ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὸ ἐκεῖ ἑλληνικὸ σχολεῖο. Τὸ 1906 ἦλθε στὰς Ἀθήνας, γιὰ νὰ συνεχίσει τὶς σπουδές του καὶ κατόπι πῆγε στὴν Ἑλβετία γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, ἐγκαταστάθηκε ὀριστικὰ στὰς Ἀθήνας καὶ ἀργότερα ἐπεδόθηκε στὴ δημοσιογραφία.

Τὴν πρώτη του φιλολογικὴ ἐμφάνιση τὴν ἔκανε στὴν «Ποιητικὴ Ἔκδοσι» (1914) ὅπου δημοσίευσε πρωτότυπα ποιήματα καὶ μεταφράσεις. Τὸ 1915 ἐξέδωκε μαζί με τὸν Ἄγγελο Βαρβαγιάννη μιὰ ἐκλογή ἀπὸ τοὺς «Λυτρωμοὺς», ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Ριχάρδου Ντέμελ, καὶ λίγο ἀργότερα (1916) μεταφράσεις μεγάλου μέρους τῶν «Στροφῶν» τοῦ Μορέας. Τὸ 1922 ἐξέδωκε τὰ «Εἰκοσιχτὼ ποιήματά του» μαζί με εἰκοσιδύο τοῦ Μπωντλαίρ καὶ τὸ 1931 με συνεργασία τοῦ Ξ. Λευκοπαρίδη τὴν «Ἐκλογή ἀπὸ τὰ ῥαιότερα ἑλληνικὰ λυρικά ποιήματα». Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ὁ Κλ. Παράσχος δημοσίευσε πολλὰ ἄρθρα καὶ μελέτες σὲ διάφορα πε-

ριοδικά τῆς τελευταίας εικοσαετίας. Τακτικά συνεργάζεται στή «Νέα Ἑστία» ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισε νὰ ἐκδίδεται, ὡς κριτικός τῶν ποιητικῶν ἔργων.

Ὁ Κλ. Παράσχος δὲ βάζει συνήθως τίτλους στὰ ποιήματά του. Ἄς συγχωρηθῆ στὴν «Ἀνθολογία», ποὺ γιὰ ὁμοιόμορφη ἐμφάνιση τιτλοφόρησε ὅσα πέρασε στὶς σελίδες της, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Madrigal triste καὶ τὴ Νυκτωδία, ποὺ οἱ τίτλοι τους εἶναι βαλμένοι ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ποιητῆ.

ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΩΪΝΗ...

Δροσιά πρωϊνή, πού ως άνοιξα τὸ παραθύρι μου, ὄλη φῶς
 σάν ἓνα χάδι, σάν ἓνα φιλι στὸ μέτωπό μου,
 στὰ χεῖλη μου, στὰ μάτια μου, σ' ὄλο τὸ νέο μου τὸ κορμί
 σ' ἔνοιωσα, πρὶν ὄλη τὴν κάμαρά μου πλημμυρίσεις·
 συνηθισμένοι θόρυβοι τοῦ δρόμου, ἀργές φωνές,
 γλυκεῖα γυναίκα ἐσύ, πού στοῦ σπιτιοῦ σου τὸ κατώφλι,
 τὸ χέρι ἀντήλιο βάνοντας, γνέφεις μὲ τ' ἄλλο καποιανοῦ
 ὅπου σ' ἀκούει καὶ πρὸς ἐσὲ γυρνάει καὶ σοῦ ἀντικρένει.
 Γέροντα μπρὸς στὸ σπίτι σου, πού λιάζεσαι ὄλβιος καὶ γελάς
 μὲ τὰ παιδιὰ, καὶ πιότερο μὲ τὸ τρελλάγγονό σου,
 χάδι λαμπρὸ τοῦ ἡλίου στὰ ξεβαμμένα τῶν μικρῶν
 σπιτιῶν, πού λίγη χλόη δροσαναπνέει, τὰ κεραμίδια,
 ὦ ἐσύ τοῦ δρόμου γνώριμη θερμὴ ζωὴ καθημερινή,
 ἄς ἦτανε ποτὲ νὰ μὴ σέ στερηθῆ ἡ ψυχὴ μου.

ΟΤΑΝ Η ΜΟΙΡΑ ΜΟΥ...

“Όταν ἡ μοῖρα μου τὰ βήματά μου ἄλλοῦ ὀδηγήση
 στὶς νύχτες τὶς ἀτέλειωτες μιᾶς χώρας βορεινῆς,
 ὦ μὲ τί πόθο, οἱ πιὸ γλυκὲς πού θᾶρχονται ἀναμνήσεις,
 νὰ μὲ γεμίσουνε, μὲ τί ἀνιστόρητο καῦμό!
 Ὡ Ἀθήνα, πῶς θὰ νοσταλγῶ τὸ φῶς σου τὸ λαμπρό,
 τοὺς κάμπους σου ἓνα δειλινὸ θαμπότατο τοῦ Ἀπρίλη,
 μὲ λίγα ἐλιόδεντρα, μὲ τῶν βουνῶν σου τὶς γραμμές,
 μὲ μιὰ γαλάζια ἀκρογιαλιά στοῦ ὀρίζοντος τὰ βάθη!
 Θ' ἀναθυμᾶμαι τὶς λιγνές, ἀριστοκρατικὲς
 παιδοῦλες σου, ἀγαποῦλες μου, τὶς Ἀθηνιωτοπούλες,
 μέσα στὸ φῶς τ' ὀλόχρυσο πρωϊνοῦ χειμερινοῦ,
 στὸ βράδυσμα τὸ ἀργὸ μιᾶς φθινοπωρινῆς ἡμέρας.

Τὴν πρώτη ἀπριλινὴν αὐγή, τὶς ὄρες τὶς ζεστὲς
μὲς τοῦ χειμῶνα τὴν καρδιά, τὶς φεγγαροβραδιές σου
ποῦ μ' ἔπαιρνε ὁ βαθὺς καὺμός τῶν μακροταξειδιῶν
ἀπάνω στὴν ὀλόχαρη φαληρικὴν ἐξέδρα

ΛΙΝΑ ΛΙΝΑ...

Λίνα, Λίνα γλυκειά μου, ἀθῶο κοράσι,
ποῦ τῆς σαρκὸς τὴν πρώτη ἀνατριχίλα
σοῦ ἐξύπνησα, μ' ἓνα φιλὶ στὰ χεῖλια
τὰ ὑγρά, τὰ πορφυρᾶ σου ὡσάν κεράσι,

ὦ πόσος, πόσος τώρα ἔχει περάσει
καιρός, ἀπὸ τὴν πρώτη ἀνατριχίλα,
ἀπ' τὴν βαθειὰ δαγκωματιὰ στὰ χεῖλια,
Λίνα, Λίνα γλυκειά μου, ἀθῶο κοράσι!

ΧΛΩΜΟΣ...

Χλωμός ἀπ' τὸ χαρούμενο μεγάλο χτυποκάρδι
μιᾶς εὐτυχίας ἀπίστευτης, θὰ καρτεροῦσα ἐκεῖ,
σὲ μιὰν ἀπόμερη καμπὴ τοῦ ἔρημικοῦ τοῦ δρόμου.
Θ' ἀργοῦσες, καὶ κάθε στιγμὴ θάταν γιὰ μὲ πικρὴ
μιὰ σκέψη, θά'λεα, τέτοια μιὰ χαρὰ γιὰ μὲ δὲν ἦταν,
δὲ θάρθη, εἶναι τὸ ψέμμα τῆς αὐτὸ τὸ πιὸ σκληρό.
Κι' ἔξαφνα, ἐκεῖ στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου θὰ ἐφαινόσουν,
καὶ πρὸς ἐμὲ θάρχόσουνα, γελούμενη, γοργή.
Φτωχά μου μάτια, τὴ βαθειὰ χαρὰ σας συλλογιέμαι.
Σὰ θαμπωμένα ὑπὸ λαμπρὴ μιὰν ὀπτασία, μακάρια
θὰ τὴν χαϊδεύατε ὥρα κι' ὥρα ἀχόρταγα, παντοῦ.
Θάταν ντυμένη ὀλόλευκα, καὶ κάτου ἀπ' τὸ λεπτό τῆς
ντύμα, θὰ σάλευε ἀλαφρά τὸ σῶμα τὸ γλυκό.

Ώρα πολλή ἀπ' τὸ θάμπωμα θὰ σώπαινα, ἐνῶ πλήθος
τὰ ἐρωτικά λόγια θὰ μοῦ γεμίζαν τὴν ψυχή.

Ὁ δρόμος θάτανε ἔρημος, ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δέντρα.
Καὶ μὲς στὸ δείλι τὸ στερνὸ ποῦ θάλυωνε ἀχνὸ φῶς,
ἀργὰ θὰ ἐπαίρναμε τὸ βραδυασμένο μονοπάτι . . .

Ο ΥΠΝΟΣ ΓΛΥΚΟΣ...

Ὁ ὕπνος γλυκὸς τὰ βλέφαρα θὰ σοῦ βαραίνει ἀκόμα.
Κι' ἂν τ' αὐγινὸ πρόσχαρο φῶς στὸν κάτασπρο κοιτῶνα,
στὸ βαθουλὸ κρεβάτι μας, στὰ στήθη τὰ γυμνά,
στὰ ὀλόχυτα κατάμαυρα μαλλιά σου θὰ γλυστῶ,
ὁ ὕπνος γλυκὸς τὰ βλέφαρα θὰ σοῦ βαραίνει ἀκόμα.
Τὰ ναρκωμένα μέλη σου θ' ἀκίνητοῦν γυμνά
κι' ἐγὼ γυρτὸς στὸ πρόσωπό σου ἀπάνω, θὰ προσμένω
τὸ πρῶτο σου χαμόγελο, τὴν πρώτη σου ματιά.

ΘΥΜΑΜΑΙ...

Θυμᾶμαι ἓνα μικρὸ νησί ποῦ ἀράξαμε ἓνα δειλινό·
σὲ λόφους καταπράσινους λίγα σπιτάκια ἀσπρίζαν,
ἀπ' τὰ βουνὰ μὲς στὸ θαμπὸ ποῦ ἐγαλανίζαν φῶς,
μοσκόβολη αὔρα στὰ πανιά τοῦ πλοίου λαφρά ἐφυσούσε,
Μὲς στὴ γλαυκὴ σιωπὴ γλυκὰ ἀναγάλιαζε τὸ πᾶν,
ἤρεμο ἐκύλα στὸν λαμπρὸν αἰθέρα ἓνα τραγοῦδι.

Μὰ ἐμεῖς, στὰ μάτια ποῦ εἶχαμε τὰ ὀράματα χρυσῶν
πόλεων παράξενων, καὶ τροπικῶν, κι' ὀλάσπρων πόλων,
ἀδιάφοροι ἐθωρήσαμε τ' ὠραῖο μικρότατο νησί
κι' ἀξένιαστοι ἓνα δειλινὸ τὸ εἶδαμε ἀργὰ νὰ σβύνη.

Μὰ τώρα, ποῦ τὰ ὀράματα σβύσαν τῶν πόλεων τῶν χρυσῶν
θυμᾶμαι τὸ μικρὸ νησί, ποῦ ἀράξαμε ἓνα δείλι . . .

MADRIGAL TRISTE

Σάν ένας κήπος είσαι, πού διαβαίνοντας μιὰ νύχτα,
ἀπ' ἔξω, κάποιοι κουρασμένοι, κάποιοι δυστυχεῖς

σταμάτησαν, κι' ὥρα πολλή ὀσφρανθήκαν, κάτι ρόδων
ὥρα ὀσφρανθήκαν τὴ βαλσαμικὴ εὐωδιά.

"Α! μὲς στοὺς πόνους των ὁ πιὸ πικρὸς δὲ θᾶναι πόνος,
τὰ ρόδα ἐκεῖνα, ἡ νύχτα ἐκεῖνη, ἐκεῖνη ἡ μυρωδιά ; . . .

ΝΥΚΤΩΔΙΑ

Βάρκες ἐπέρασαν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ σπίτι ἐχτές,
βάρκες ἐπέρασαν ἀργὰ μὲς στῆς νυκτὸς τὰ σκότη.

Ὁ ἀέρας ἔφερεν τοὺς ἤχους ἑνὸς τραγουδιοῦ,
ἤχους νοσταλγικούς, κομένους, μισοτελειωμένους.

Ἄργα, ὁ ἀέρας ἔφερεν τοὺς ἤχους τοὺς γλυκοὺς,
κ' ὄλο μαζί τὸ μῦρο τοῦ νυχτερινοῦ πελάγου. . .

ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ...

Σὲ κάποια πολιτεία καιρὸ φτασμένος,
μόνος γυρίζω, ὅλη τὴ μέρα, μόνος.
Πόθος οὔτε ἕνας μέσα μου, οὐδὲ πόνος,
κι' εἶμαι ἀπ' τὸ κάθε τί ὁ ξεδιψασμένος.
Πότε, ἀπὸ ποῦ ἔχω ἐρθῆ, δὲν τὸ λογιάζω
νά μοῦ τὸ εἶποῦν' μιῶ, δὲ μοῦ μιᾶνε,

πικρογελᾶνε, ἀντιπερνᾶνε
 σὰ νὰ μὴν εἶμαι, σὰ νὰ μὴν τοὺς μοιάζω.
 Κι' ὅταν μεσημερνὸς ὁ ἥλιος κεντρῶνη,
 καὶ πέρα ὡς πέρα ἡ χώρα ὅλη ἐρημῶνη,
 κι' οὐδὲ σὲ θύρα, οὐδὲ σὲ παραθύρι
 γροικᾶς ποτέ, θωρεῖς ποτέ κανένα,
 κατάσπρη ἢ πολιτεία φαντάζει ὡς ἓνα
 παληό, λησμονημένο κοιμητήρι.

ΤΟΠΟΙ ΩΡΑΙΟΙ

Τόποι, πού δὲ σᾶς φαίδρυνε ποτὲ τὸ πέρασμά της,
 ὠραῖοι, μὰ πόσο καὶ πικροί, δίχως, ᾧ τόποι, ἐκείνην !
 Ἐδῶ, ἀπὸ δρόμο μακρυνό, κανένα δειλινὸ
 θαμπὸ τοῦ Αὐγούστου, στὸν πυκνὸν ὀλόδροσο πευκῶνα
 μαζί δὲν ἤρθαμε ν' ἀναπαυθοῦμε ὥρα πολλή.
 Ἐδῶ ποτὲ ἡ θερμὴ, βαθεῖα φωνὴ της δὲ γροικήθη.
 τὸ γέλιο της δὲν ἤχησε τὸ ἀξένοιαστο ποτέ.
 Μαζί θ' ἀρχόμαστε, κι' ἀπὸ τὸ δρόμο κουρασμένοι
 θὰ ξαπλωνόμαστε στὸ πεῦκο ἀπάνω τὸ ζεστό . . .
 Φιλιά, θερμὰ ἀγκαλιάσματα, χάρδια, λόγια τρελλὰ
 μὲς στὶς στερνὲς φαίδρες φωνὲς τῆς μέρας, πού θὰ οβήνη!..
 Μ' ἀλλοίμονό μου ! ἔδῶ ποτὲ μαζί της δὲ θάρθῶ,
 τόποι, πού δὲ σᾶς φαίδρυνε ποτὲ τὸ πέρασμά της!..

ΕΓΩ ΜΑΖΙ ΣΟΥ

Ἐγὼ μαζί σου πού εἶχα ὄνειρευθῆ ἰλαρὲς στιγμὲς
 γλυκύτερες κι' ἀπ' τοὺς καρπούς, πού λαίμαργα λιγώντας
 ἓνα κατάφορτο κλαρί, μᾶς πλημμυροῦν τὴν ἀγκαλιά,
 στιγμὲς ποτιστικώτερες μαζί σου νὰ τρυγήσω·
 κι' ἀγνὲς χαρὲς, καθὼς τῶν πρωταγάπητων παιδιῶν

πού ό ένας στά μάτια τ' άλλουνοϋ κυττάζοντας, διαβαίνου
τό δείλι, κάτου άπ' τά δεντρά, σέ δρόμο άπόμερο κι' άργά
κάποτε κάποτε μιλοϋν για τά πουλιά, για τ' άνθη
σ' αναλογίζομαι, και πιό πικρό άπ' τό στεναγμό
κι' άπό τό δάκρυ, ένα παράπονο με πνίγει !

ΣΗΜΕΡΑ

Σήμερα ή μέρα έπέρασε γεμάτη πρόσχαρους θορύβους.
Τής γειτονιάς μου παίζοντας εϋθυμα έκράξαν τά παιδιά,
και πρós τό βράδυ άπ' τό βουνό μιá συντροφιά κατέβηκε
κι' ώρα με γέλιο και φωνή έπλημμύρισε τό δρόμο.
Χειμερινός ήλιος γλυκός τήν κάμαρά μου έξέστανε
παντοϋ άπλωμένος μαλακά, στά σκεϋη, στά βιβλία.
Τυραννικά κι' όλόπικρα και μαϋρα κι' άξεδιάλυτα
τά τωρινά δέ μ' έζωσαν κι' όσα για πάντα έσβϋσαν.
Μόνο χαρές, τρελλές χαρές μες στην ψυχή μου έξϋπνησαν,
και γέλασαν, και κράξαν, και μ' όλους κελαϊδήσαν
της μέρας όπου πέρασε, τούς πρόσχαρους ήχους. . .

ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΟΙ

Αϋτοί που έφτάσαν οί άγνωστοι, μέσα στη νύχτα, έχτές,
τά γλυκοναρκωμένα μου πώς τρικυμίσαν βάθη!

Ήρθαν και φύγανε, ήρθανε άπό κάπου, άπό μακρυά,
μέσα στο κάτασπρο, παραμυθένιο τους καράβι.

Όσαν μεγάλο πληγωμένο έδάρθηκε πουλι
πάλι ή ψυχή μου, στους κακούς βόγγηξε πάλι, άνέμους.

Κάπου θα τραγουδούσανε τήν ώρα εκείνη, όμως μακρυά
ήταν πολϋ κι' ίσα με μäs δέ φτάσαν τά τραγούδια.

Ἦρθαν κι' ἄργα ἔσταμάτησαν πέρα ἀπ' τὸν ἴσκιο τὸ θαμπὸ
στ' ἄτρεμα ποῦ ἔρριχναν νερὰ τ' ἀκροθαλάσσια φῶτα.

Οὔτε τοὺς εἶδαμε, οὔτε τοὺς ἀκούσαμε· μακρυὰ,
τῆ μουσικῆ τους πήρανε, καὶ φύγανε, εὐτυχία. . .

ΟΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΑΔΕΣ

Μὲ βῆμα ἄργὸ σὰ σκιές χιμαιρικὲς
ἦρθαν ἀπόψε ἐδῶ ξανὰ οἱ τραγουδιστάδες.
Ἦρθαν ἀπὸ τίς συνοικίες τίς μακρυνές
νά ποῦν τίς μελαγχολικὲς τους τίς καντάδες.

Μέσα στοῦ φεγγαριοῦ τ' ὀλίγο φῶς τ' ἀχνὸ
γλυκὲς ἀγάπες ἱστορήσανε χαμένες,
τ' ὄνειρο τοῦ ἔρωτα ποῦ πάντα μένει μακρυνό,
Πληγὲς ἀγιάτρευτες, ἐλπίδες συντριμένες.

Μὲ βῆμα ἄργὸ σὰ σκιές χιμαιρικὲς
ἦρθαν ἀπόψε ἐδῶ ξανὰ οἱ τραγουδιστάδες,
ἦρθαν ἀπὸ τίς συνοικίες τίς μακρυνές,
νά ποῦν τίς μελαγχολικὲς τους τίς καντάδες.

ΑΓΑΛΙΑ ΑΓΑΛΙΑ

Ἀγάλια, ἀγάλια ἢ σκέψη ἐκείνη θάφευγε ἀπ' τὸ νοῦ μου·
μι' ἀπριλινὴ θάταν λαφρὰ συνεφιασμένη αὐγὴ.
Ἡ ὥρα θὰ νᾶσταζε ὡσάν μουσικὴ ἰλαρὴ, βαθειά μου,
μιὰ μουσικὴ ἀπὸ φῶς θαμπόν, ἤχους θαμπούς.
Καμμιά δὲ θᾶρχονταν νὰ μὲ βαρύνῃ ἀνάμνησή μου.
Καὶ τὸ σκοπὸ, ποῦ τὴν ψυχὴ μου ὅλη ἔχω κλείσει ἐκεῖ,
κι' ὄλος ἀπ' τὸνομά της τὸ κρυφὸ μοσκοβολαίει,

ἂν τύχαινε, ὁ γλυκόπικρος, στὰ χεῖλη μου νάρθη,
μηχανικά, σᾶν ἀπὸ μιὰ συνήθεια, ἀφηρημένος,
θὰ τὸν ψιθύριζα τὸν θλιβερό, γοερὸ σκοπὸ . . .

ΤΙΠΟΤΕ ΑΛΛΟ

Δὲ θέλω τίποτε ἄλλο ἀπόψε, τίποτε ἄλλο·
Μόνον αὐτὸ τὸ ἀργὸ τὸ βράδυσμα κάτου ἀπ' τὰ δέντρα,
τὸ ἔρημο μόνο αὐτό, τόσο μακάριο σάλεμά των,
Μόνον τὸ πέρασμα ἀλαφρὸ πάνω στὴν ὄψη μου τοῦ ἀέρα.

Νὰ σκοτεινιάζη ἀργά, μακριὰ ἀπ' τὸ δρόμο
φωνές χαρούμενες τῶν κοριτσιῶν νὰ φτάνουν,
Κι ἔτσι ὅλα ν' ἀλαργεύουν καὶ νὰ γίνονται ὅλα
θαμπὸ τραγοῦδι μὲς στοὺς βραδυνοὺς ἴσκιους ποὺ σβύνει.

Δὲ θέλω τίποτε ἄλλο ἀπόψε, τίποτε ἄλλο·
Μόνο ν' ἀκούω θέλω τὸ θρόϊσμα ποὺ σέρνεις,
τὴν πνοή σου μὲς' ἀπὸ τὰ δέντρα καλοκαίρι,
ποὺ αὔριο θὰ φύγης, ποὺ ἔχεις κιόλα φύγει !

ΑΡΓΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

Ο Άργης Κόρακας (Α. Άργης) γεννήθηκε στην Ξάνθη τῆς Θράκης τὸ 1888. Μικρὸ παιδί ἀκόμα βρέθηκε στὸν Πύργο τῆς Β. Θράκης κι' ἔπειτα στὴν Ἀγχίαλο, ὅπου ὁ πατέρας του ἦταν δάσκαλος κι' ὅπου ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὰ φημισμένα Ἑλληνικά Σχολεῖα τῶν δύο αὐτῶν πόλεων. Ἀκολούθησε γυμνασιακὲς σπουδὲς στὸ Ζαρίφειο Διδασκαλεῖο τῆς Φιλιππούπολης καὶ στὸ Ἑλληνικὸ Γυμνάσιο τῆς Ἀδριανούπολης. Ἀφοῦ δίδαξε μερικὰ χρόνια στὰ Ἑλληνικά σχολεῖα τῶν κοινοτήτων Ἀρτάκης κι' Ἀμισοῦ στὴν Τουρκία, κατέβηκε στὰς Ἀθήνας τὸ 1913 ὅπου δημοσιογράφησε λίγον καιρὸ καὶ κατόπι, τὸ 1914, διωρίστηκε ὑπάλληλος στὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνίας· ἀργότερα τελείωσε καὶ τίς πανεπιστημιακὲς του σπουδὲς στὰ νομικά.

Τὰ πρῶτα του λογοτεχνήματα, ποιήματα καὶ διηγήματα, δημοσιεύθηκαν στὴν ἔφημερίδα τῆς Φιλιππούπολης «Εἰδήσεις τοῦ Αἵμου» μὲ ψευδώνυμο ἢ ἀνώνυμα, ὅταν ἀκόμα σπούδαζεν ἐκεῖ καὶ τὸ πρῶτο του βιβλίο, ἓνα ἀφήγημα μὲ τὸν τίτλο «Κάτι σὰν κῦμα» βγῆκε στὴν Ἀμισὸ τὸ 1913. Ποιήματα καὶ διηγήματά του

δημοσιεύθηκαν σὲ διάφορα περιοδικά.

Ἔως τώρα ἔχουν τυπωθῆ τὰ ἑξῆς βιβλία του :

Συλλογὲς ποιημάτων «Νύχτες» (1921) «Στίχοι» (1924) «Ἄλικά Ρόδα» (1932). μυθιστορήματα *Mea Cuius* (1923) «Ἄγνη Σάντα» (1928) «Ἡ ἄρπαγὴ τῆς Εὐρώπης» (1930) «Οἱ λύκοι» (1930) «Στὴ ζωὴ στὴν ἀγάπη» (1934), ἓνα βιβλιαράκι «Ἐναμνήσεις ἀπὸ τὴν Παλιὰν Ἀγχίαλο» (1930) καὶ τελευταῖα μιὰ συλλογὴ διηγημάτων του (1936).

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ

Ἡ θέρμη τῆς ἀνάσας σου ροδόσταμο
 χαΐδεύει καὶ ζαλίζει καὶ μεθάει
 κι' ἀπ' τὸ φεγγάρι πέφτουνε σὰν ἄνθινη
 βροχή τὰ φίλτρα, ἀγνές πνοές τοῦ Μάη.

Τὰ χέρια, ἐρμηνευτάδες τῶν ἐσώψυχων,
 ξεχειοῦνται, πότε σφίγγουν, ἢ γλυστράνε
 κι' ἀπ' τὸ φεγγάρι πέφτουνε βαρύπνοα
 γαρούφαλα σὰ φλόγα καὶ γελᾶνε.

Τὸ μῦρο τῶν μαλλιῶνε σου γλυκύτατο·
 ὁ ὕπνος πλέκει δίχτυα μεταξένια
 κι' ἀπ' τὸ φεγγάρι πέφτουνε χρυσόνειρα
 σὰ συνεφάκια ὀλάσπρα πουπουλένια.

Α Ν Ο Ι Ξ Η

Ἔστησε ὁ ρήγας ὁ Καιρὸς στῆς μυγδαλιᾶς τοὺς κλώνους
 ξόβεργες ἔστησε πολλές καὶ δίχτυα μεταξένια·
 μὴ στοῦ Φλεβάρη καρτερεῖ τις παγωνιές πουλάκια,
 μὴ τῆς σκλαβιᾶς λαχτάρησε ν' ἀκούση τὸ κελάϊδι ;
 Μηδὲ πουλάκια καρτερεῖ, μηδὲ σκλαβιᾶς κελάϊδι,
 μιὰν Κόρην ἀποθύμησε ξενιτεμένη χρόνο,
 κι' ἔδωθε τούπαν θὰ διαβῆ στὸ πατρικὸ νὰ πάη.
 Πρῶτη νυχτιὰ καὶ δεύτερη χαμένο τὸ καρτέρι,
 στὴν τρίτη ὁ ὕπνος πῆρε τον γλυκὸς ὡς τὴν αὐγοῦλα.
 —Ξύπνα, ρήγα μου, ξύπνησε, στῆς μυγδαλιᾶς τοὺς κλώνους
 ἐπιάσθη ἡ κόρη ἡ ὄμορφη στὰ ὀλόλευκα ντυμένη
 καὶ τὰ πουλιά στήσαν τρελλὸ γύρω της πανηγυρι.

ΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

Τὰ καράβια, τὰ καράβια, ποῦ κινᾶνε
 σὲ ταξίδια μακρυνά,
 τὴ γαλήνη δέ ρωτᾶνε, ποῦ θὰ πᾶνε,
 καὶ τὸ κῶμα. ἂν θὰ γυρίσουνε ξανά.

Μπρὸς στὴν πλώρη μιὰ γοργόνα τὰ ὀδηγᾶει
 καὶ στὸν Ἅγιο ἔμπρὸς μιὰ φλόγα καντυλιοῦ
 σ' ἴσους δρόμους τὰ φωτᾶει
 κι' ἡ λαχτάρα ἑνὸς ἀξέχαστου φιλιοῦ.

Τὰ καράβια, τὰ καράβια, ποῦ κινᾶνε
 καὶ μὲ παίρνουν στὰ ταξίδια τους μαζί,
 ξέρον, ποῦ ὅμοια μὲ ὀδηγᾶνε
 μιὰ γοργόνα, ἕνα καντύλι, ἕνα φιλί.

ΠΑΛΙΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Κι' ἔξαφνα σκάει ἕνας σκοπὸς, παλιὸς ζακυνθινὸς σκοπὸς
 καὶ στίς συρτές τίς νότες του-καῦμοι κι' ἀγάπης ξένοι πόνοι-
 βουρκόνουνε τὰ μάτια μου κι' ἕνας ἀκάλεστος λυγμὸς
 τὴν ψυχικὴ γαλήνη μου καὶ τὴν καρδιά μου τὴ σκοτῶνει.

Καὶ πάλι ὁ ἴδιος ὁ σκοπὸς μίαν κάποια θλιβερὴ στιγμή
 φωτίζει μὲ χαμόγελο τὴ θλίψη καὶ τὴ μοναξιά μου,
 ἀνοίγει ὁ γκρίζος οὐρανὸς κι' ἀπ' τὴ γελοῦμενη σχισμὴ
 λίγο γαλάζιο, λίγο φῶς μερώνει τὴ φτωχὴ καρδιά μου.

Γλυκὰ χειλάκια, μακρυνέ τῆς νιότης μου ἄδολε καῦμέ,
 δροσοπηγὴ κελαριστὴ στίς θεῖες ὁμορφιές τοῦ Ἄπριλη,
 ἀνταύγεια ἱερὴ ἑνὸς ἡλίου μου, ποῦ πάει κι' ἐσβύστηκεν, ὦϊμέ,
 γλυκὰ χειλάκια, τραγουδάτε, ἄλλοι, μὲ τὰ δικά μου χεῖλη!

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΚΟΣΜΟ,"

ΙΧ

Πατριδολάτρης νά με ἐγώ, Ἑλλάδα μου,
 κρασί μοςχάτο, σέρνεις τὴν καρδιά μου
 καὶ τὴν ψυχὴ, τὸ νοῦ μου καὶ τὶς σκέψεις μου
 στὴ μέθη καὶ πλαταίνεις τὰ ὄνειρά μου!

Κοιτάζω σε στὸ χάρτη καὶ μαγεύομαι,
 ὦρες ξεχνιέμαι μέσα στὰ σημάδια,
 στὸ γαλάζιο στεφάνι σου τῆς θάλασσας
 κολυμπῶ κι' ὄνειρεύομαι βράδυα,

Κι' αὐγινά, ποῦ εἶδα κι' ἔζησα ὀλόχαρος
 σὲ κορφές τῶν βουνῶν σου ἢ σὲ πλάγια,
 σὲ πολιτεῖες καὶ χωριά, ποῦ πέρασα
 κι' ὡς πέρασα κι' ἀπὸ ὄπου, εὐρηκα μάγια.

Ὡ ψυχῆς ἀναγάλλιασμα κι' ὦ λάγγεμα,
 στὸ κατὰστρωμα τοῦ πλοίου, δὲ χορταίνω,
 στοῦ τραίνου κρεμασμένος τὸ παράθυρο,
 καὶ τὴν ἰδέα σου βαθειανασαίνω.

Μωρὰ λεβέντη, Ρούμελη ἀρχόντισσα,
 δουλεύτρα Θεσσαλία, Ἡπειρο πλάνα,
 καὶ σὺ Μακεδονία βουλγαρόμαχη,
 Θράκη μου πονεμένη ἐσὺ καὶ Μάννα·

Νησιὰ τοῦ Αἰγαίου καὶ νησιὰ τοῦ Ἰόνιου,
 λεβεντογέννα Κρήτη, ἄχ Ἰωνία
 ἄμοιρη, φτωχὲ Πόντε καὶ τρισδύστυχη
 Μαννούλα ὀρφανεμένη Μικρασία!

Διαμάντια και μπριλλάντια, ὦ Ἑλλάδα μου,
 κρασί μωσχάτο, σέρνεις τὴν καρδιά μου
 καὶ τὴν ψυχή, τὸ νοῦ μου καὶ τὶς σκέψεις μου
 στὴ μέθη καὶ πλαταίνεις τὰ ὄνειρά μου!

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Ρουφῶ τὴ θλίψη στὸ πικρὸ τοῦ χωρισμοῦ ποτήρι
 καὶ μὲ ρουφάει ἡ ἄβυσσο τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς,
 μόνη ἢ ἀγάπη, ὡς φοινικιά στὸ ἀφρικανὸ λιοπύρι
 ἢ ἴδια στέκει ὀλημερὶς κι' ἢ ἴδια ὀλονυχτὶς.

Κι' ὅταν μὲ βρίσκη ἢ μοναξιά καὶ νοιώθω τὴν σιμά μου,
 τὸ λογισμό μου δίνω τῆς νᾶ σοῦ τὸν φέρη, ὦ Χάρη·
 Χάρη, ποῦ δὲ μ' ἀγάπησες, μόν' πῆρες τὰ ὄνειρά μου
 σὰν πεταλοῦδες κι' ἔπαιξες μὲ πεταλούδας χάρη.

ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ

Στὴ λίμνη καθρεφτίστηκε τῶν ἀστεριῶν σου ἡ θλίψη
 κι' ὁ λογισμὸς σου ἐχάθηκε βαθειὰ μὲς' στὰ νερά
 κι' ὕστερα ἀπὸ ὦρα ἀργόδιαβην ἀνάγειρες πρὸς τὰ ὕψη
 κι' ἡ θλίψη σου ἔμπρὸς στ' οὐρανοῦ διελύθη τὴ χαρά.

Κι' ἦταν χαρὰ στὸν οὐρανὸ κι' ἦτανε πανηγῦρι
 κι' ἦταν γλυκὸ τὸ δειλινὸ κι' ἡ ἀνοιξη γλυκειὰ
 κι' ἡ λίμνη, ὡς ἐτοιμάσθηκε στὸν ὕπνο τῆς νᾶ γύρη,
 τὸ μυστικὸ τοῦ λογισμοῦ σου ἐπῆρε πρὸ βαθιά.

ΑΝ ΕΡΘΗΣ

"Αν ἔρθης μέ τήν "Ανοιξη, μέ ρόδα θά στολίσω
 τά καστανά μαλλάκια σου, νά σέ γλυκοφιλήσω·
 κι' ἄν μέ τὸ Θέρος μοῦ φανῆς, θά σοῦχω φυλαγμένα
 μέ παπαροῦνες ἀγκαλιὰ καί στάχυα μεστωμένα.

"Αν ἔρθης τὸ Φθινόπωρο, στοῦ ἀμπέλι μας θά πᾶμε,
 σταφύλια κοκκινόρωγα, σύκα γλυκὰ νά φᾶμε·
 κι' ἄν τὸ Χειμῶνα μοῦ φανῆς, κρυφὸ σοῦ κάνω τάμα,
 νά στρώσω εὐθύς τῆ φλοκωτή, νά κοιμηθοῦμε ἀντάμα.

ΕΡΓΑΤΡΙΕΣ

Κάθε βράδυ ὅταν σκολᾶνε καί περνοῦνε,
 ἄλλες τσοῦρμο, ἢ δυὸ τρεῖς, ἢ μιὰ μονάχη,
 τὰ βαμμένα τους χειλάκια κελαῖδοῦνε,
 παπαροῦνες ἄλλες κι' ἄλλες σάν τὸ στάχυ.

Στὸ μηχανήμα ὅλη μέρα ἢ στοῦ βελόνι,
 κι' ἄν ἀνάσαναν μιὰν ὥρα, αὐτὴ κλεμμένη.
 Τώρα ἢ πλάση εἶναι δική τους κι' ἄς νυχτώνη,
 κι' ὅλη ἢ κούρασή τους εἶναι ξεχασμένη.

Κομπές ὅλες, φτωχικὰ ἢ καλὰ ντυμένες,
 φῶς γεμίζουνε τὸ δρόμο, νιάτα, χάρη,
 ὅλες πᾶνε βιαστικὲς καί ξαναμμένες
 ἀπ' τῆ δίψα τῆς ζωῆς, τ' ὠραῖο σμάρι.

Τὸ Μαράκι στῆ γωνιά θά συναντήση
 τὸν καλὸ της, ἢ Κικὴ θά τὸν προσμένη
 νά φανῆ, τὴν Πόπη κάποιος θά τολμήση
 τὸ κατόπι της νά πάρη, ἐνῶ διαβαίνει.

Νυχτωμένες θα γυρίσουν στο σπίτι,
βιαστικά και νυσταγμένες θα δειπνήσουν,
και θα πέσουν σ' έναν ύπνο καταλύτη,
γιατί πρέπει νωρίς πάλι να ξυπνήσουν.

Η ΑΔΕΡΦΟΥΛΑ

Μπουμπούκι μοσκομύριστο
χρονώ δεκάξη άκόμα,
τό ηῦρε μιὰ μπόρα τὸ ἄμοιρο
καὶ τὸ ἔρριξε στὸ χῶμα.

Χρόνια καὶ χρόνια πέρασαν,
μὰ ὁ μόσκος του δὲ σβύνει·
χρόνια καὶ χρόνια πέρασαν
κι' ὅμως βουνὸ ἢ ὀδύνη.

Τ' ΩΡΑΙΟ ΝΗΣΙ

Θάσο, γελούμενο νησί . . .

Κυλάει ἀνάλαφρα ἡ ζωή,
πλούσιο χαλί κι' οὐ ὁμορφιές σου χύμα,
χάδι ἀπαλότατο ἢ πνοή,
γλυκὸ τραγοῦδι ἀτέλειωτο τὸ κύμα.

Στημένες ξόβεργες, πουλιά
τὰ μάτια, ὁ νοῦς· πῶς πιάνονται στὰ κάλλη!·
Μιλᾷ τὸ πεῦκο, κι' ἡ ἐλιά
ἀκούει καὶ γέρνει ντροπαλὸ κεφάλι.

Τρεχούμενα παντοῦ νερά,
στὸ στάλισμα τῶν ἴσκιων τὰ μελίσοια

δρυάδες δουλεύτερες, θεοῦ χαρὰ
τ' ἀμπέλια, τὰ χωριά, τὰ ρημοκκλήσια.

Θάσο, θρακιώτικο νησί,
χαρὰ μου ἢ πλώρη τοῦ καΐκιου ὡς με φέρνει,
μὰ ἢ θλίψη, ἢ θλίψη περισσή,
ὅταν μακρὰ σου ἢ πρύμη του με παίρνει.

Ε Θ Ι Μ Α

"Ὡ τὰ ὄμορφα μας ἔθιμα, πού ἀγάλια ἀγάλια σβύνουν
στο πέρασμα τῆς νέας ζωῆς, σὰν κύμα ἀκρογιαλιᾶς,
πού ὡς φτάσουν το τοῦ πέλαγου τὰ κύματα τὸ ἀρπουνε
καὶ στὴν ὄρμη τὸ πνίγουν τῆς ὑγρῆς τους ἀγκαλιᾶς!

Νυφούλα, ὡς κοντοστάθηκες στὴν κορυφὴ τῆς σκάλας,
πρὶν τὴν κατέβης γιὰ νὰ πᾶς στο νέο σου σπιτικό,
σταυροκοπήθης τρεῖς φορές κι' ἔγειρες τὸ κορμί σου
σ' εὐλαβικὸ χαιρετισμὸ μαζί κι' εὐχαριστῶ.

Τοῦ πατρικοῦ σου τοῦ σπιτιοῦ ξένος ἐγώ, διαβάτης
κι' ὀλόξενος γιὰ σένα, ὡς σ' εἶδα ἐκείνη τὴ στιγμή,
πῶς ἡ καρδιά μου ἐράγισε, γιὰτὶ ἄφηνες τὸ σπίτι,
ὅπου γεννήθης, κι' ἔφευγες γιὰ μιὰ ἄγνωστη ζωὴ!

Κ Α Σ Σ Ι Α Ν Η

Κύριε, ἡ γυναίκα, πού ἔπεσε
σὲ πλῆθος ἀμαρτίες,
τὴ θεότητά Σου ὡς ἔνοιωσε
στὴν ἄθλια τῆς ψυχῆ,
μιὰ Μυροφόρα ἐγίνη,
καὶ μῦρα φέρνει Σου, προτοῦ

στὸν τάφο Σ' ἀποθέσουν,
 καὶ κλαίει καὶ δέρνεται ἡ φτωχή.
 Ὁϊμέ, λέει, ἡ νύχτα μέσα μου,
 με δέρνει ἡ ἀκολασία
 κι' ἡ ἄμαρτία,
 σκοταδερὴ κι' ἀφέγγαρη!
 Δέξου τὰ δάκρυά μου, Ἐσὺ,
 ποὺ κάνεις νέφη τὸ ἄλμυρὸ
 τῆς θάλασσας νερό.
 Στούς στεναγμούς μου τῆς καρδιάς
 κάμψου Ἐσὺ, ποὺ ἔχεις κάνει
 με τὴν ἐνσάρκωσή Σου τὴν ἄφραστη
 νὰ γείρη ὁ οὐρανὸς στὴ γῆ.
 Τὰ πόδια τὰ ἄχραντα
 φιλιὰ θὰ Σοῦ γεμίσω,
 καὶ με τὰ πλοῦσια μου ὕστερα μαλλιά
 θὰ τὰ σκουπίσω,
 τὰ πόδια, ποὺ ἡ Εὐα, ὡς ἄκουσε
 τὸ δεῖλι νὰ σιμώνουν
 μέσ' στὸν Παράδεισο, ἡ φτωχὴ
 ἀπὸ τὸ φόβο ἐκρύφτη.
 Σωτήρα, ψυχοσώστη μου,
 ποιὸς τῶν ἁμαρτιῶν μου
 τὸ πλῆθος θὰ μετρήση,
 καὶ θὰ βυθοσκοπήση
 τὴν ἄβυσσο τῆς κρίσης σου;
 Μὴ μ' ἀποδιώξης τὴ φτωχὴ
 τὴ δούλη σου Ἐσὺ,
 ποὺ ἄμετρο ἔχεις τὸ ἔλεος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ποιητὰς ἡ Θράκη ἔβγαλε κι' ἄλλους, πού τὸ ἔργο τους ἦ εἶναι δυσκολοεύρετο, ὅσων πέθαναν, ἢ μικρὸ ἀκόμα, ὅσων ζοῦνε. Ἄν φυλλομετρήσῃ κανεὶς παλιᾶς ἔφημερίδες, κυρίως ἐκεῖνες, πού ἔβγαιναν στὴ Φιλιππούπολη, ὅπως τὶς «Εἰδήσεις τοῦ Αἴμου» καὶ τὴ «Φιλιππούπολι», θὰ συναντήσῃ ἀρκετὰ ὀνόματα Θρακῶν κάτω ἀπὸ στίχους καλοῦς ἢ κακοῦς, ὅπως λ. χ. τοῦ Σ. Κ. Τζηρίδη ἀπὸ τὴ Στενήμαχο τῆς Β. Θράκης, γιὰ τὸν ὅποιο ὑπάρχει πληροφορία, ὅτι ἔχει ἐκδόσει καὶ συλλογὴ ποιημάτων μὲ τὸν τίτλο «Ροδοπαῖται αὔραι», πού μ' ὅλες μου τὶς ἔρευνες δὲν μπόρεσα νὰ τὴν εὔρω.

Θ' ἀναφέρω ἀκόμα τὸν Δ. Κ. Βογαζλῆ, γεννημένο στὴ Φιλιππούπολη τὸ 1872, καθὼς καὶ τὸν Εὐστράτιο Ζήση γεννημένο στὸ Αὐδῆμι τῶν Γανοχώρων (Ἄν. Θράκη) τὸ 1900. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτῶν, καθὼς καὶ γιὰ τὸ ἔργο ὁποῖων

ἄλλων Θρακῶν ποιητῶν, πού δὲν τοὺς ἔχω ὑπ' ὄψη μου, εὐχομαι ν' ἀσχοληθῆ ἑκείνος, πού θὰ καταρτίσῃ νέα ἀνθολογία, πλουσιώτερη ἀπὸ τούτη.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅμως, ὅτι μιὰ χώρα, ὅπως ἡ Θράκη, γιὰ ν' ἀναδείξῃ μέσα σ' ἑκατὸ χρόνια δεκάδα Ἑλληνῶν ποιητῶν, πού μερικοὶ τοὺς κατέκτησαν πανελλήνια φήμη κι' εὐρωπαϊκὴ ἀκόμα, πρέπει νὰ εἶναι χώρα καθαυτὸ Ἑλληνική. Ἄν μάλιστα σκεφθῆ κανεὶς, πὼς ἡ χώρα αὐτὴ βρισκότανε χρόνια ὀλόκληρα μακριὰ ἀπὸ τὸ πνευματικὸ κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὰς Ἀθήνας, χωρισμένη μὲ πολιτικὰ ὄρια ἀπὸ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, φτάνει στὸ συμπέρασμα, πὼς ἡ ζωὴ ἐκεῖ ἐπάνω, ἀπὸ τὸ Νέστο ἕως τὸν Εὐξεινο καὶ τὴν Προποντίδα, ἦταν ἰδεωδῶς Ἑλληνική.

Μὰ τώρα. . . καλλίτερα ὅμως κι' ὁ ἐπίλογος νὰ τελειώσῃ μὲ τὰ λόγια τοῦ προλόγου :

«Ὁ ποταμὸς θὰ ξαναβρῆ τὴν κοίτη του».

ΑΡΓΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	»	11
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΑΛΛΙΔΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα)	»	13
Θρήνος	»	15
Δισσιχα	»	17
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ (Βιογραφικό σημείωμα)	»	19
'Ο τελευταίος Παλαιολόγος	»	22
'Υποθήκαι	»	23
Στῆς μελαχροινῆς τὰ μάτια	»	24
'Η άνεμώνη	»	25
Τὸ ὄνειρον	»	26
Θρακῶν ἄσμα	»	27
» »	»	27
'Αφαιρεμένη	»	29
Τὸ παιδί στό ποτάμι	»	30
* Ἄσμα	»	30
Παρσβολή	»	31
Στίχοι τοῦ φρενοκκμείου	»	33
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα)	»	35
Πεταλοῦδα	»	35
Τ' ὠρολόγι	»	37
ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ (Βιογραφικό σημείωμα)	»	39
Τὸ γλυκὸ	»	39
Θά πάω κάτου στό γιαλὸ	»	39
Τὸ φεγγαράκι ἀρμένιζε	»	40
Τὸ λείψανο	»	40
'Ετσι μέ τὴν ἀγάπη μου	»	40
'Η κούνια	»	41
'Ορθὸς στὴν πλώρη ὁ χάροντας	»	41
"Ἴτσα	»	42
Ζωή	»	42
"Υπνε	»	42
"Εξ' ἀπ' τὴν πολιτεία	»	43
Τ' ὠραῖο κοράσι	»	44
'Εγὼ	»	44

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα) . . .	Σελίς 45
'Ο τόπος μου	» 47
Χυνόπωρος καί χειμώνας	» 48
'Ο πόθος τῆς ναυτοπούλας	» 49
Λυγαριά	» 49
Δόξα	» 50
Νανούρισμα	» 51
Χαροκαμένη	» 52
Ξαλώνισμα	» 52
Οί λιγερές	» 52
'Αγαποβότανο	» 53
Δέν σέ ξεχνῶ	» 54
ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα) . . .	» 55
Πλάνη	» 57
'Αθυμία	» 57
'Η ψυχή μου	» 58
'Αμῆν	» 58
Πόνου κραυγή	» 59
Δρόμος χαμένος	» 60
'Η ἀρχαία 'Ελλάς	» 60
'Η Νιόβη	» 61
'Ο ἐλλήσποντος	» 61
'Ο καλός ἄνθρωπος	» 62
'Η ἀρετή	» 63
'Ο τύραννος	» 63
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΡΙΩΤΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα) . . .	» 65
Οἱ νεκροὶ τῆς ὥραίας	» 67
Λυγροὶ νόστοι	» 69
Τὸ τραγοῦδι τῆς Μινιδόν	» 74
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ (Βιογραφικό σημείωμα) . . .	» 75
'Η Μάνα τοῦ Χριστοῦ	» 77
'Η Μαγδαληνή	» 79
Οἱ μοιραῖοι	» 80
Οἱ πόνοι τῆς Παναγίας	» 81
Πρόλογος «Στὸ Φῶς πού καίει»	» 82
Τὸ ἀηδόνι	» 83
ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ (Βιογραφικό σημείωμα). . .	» 85
Δροσιά πρωϊνῆ	» 87
"Όταν ἦ μοῖτρα μου	» 87
Λίνα Λίνα	» 88
Χλωμός	» 88

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

‘Ο ύπνος γλυκός	»	89
Θυμάμαι	»	89
Madrigal triste	»	90
Νυκτώδια	»	90
Σέ κάποια πολιτεία	»	90
Τόποι ωραίοι	»	91
‘Εγώ μαζί σου	»	91
Σήμερα	»	92
Οί άγνωστοί	»	92
Οί τραγουδιστάδες	»	93
‘Αγάλια αγάλια	»	93
Τίποτε άλλο	»	94
ΑΡΓΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ (Βιογραφικό σημείωμα)	»	95
Νυχτερινό	»	97
“Ανοιξη	»	97
Τά καράβια	»	98
Παλιός σκοπός	»	98
‘Από τόν «Κόσμο»	»	99
Χωρισμός	»	100
Στή λίμνη	»	100
“Αν έρθης	»	101
‘Εργάτριες	»	101
‘Η αδερφούλα	»	102
Τ’ ωραίο νησί	»	102
“Εθιμα	»	103
Κασσιανή	»	103
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	»	105

005320